
SAGA

BARNBIBLIOTEKET SAGA

5.

JORDEN RUNDT PÅ 80 DAGAR

FÖR SVERIGES UNGDOM

FRITT BERÄTTAD EFTER JULES VERNE

AF

HENRIK WRANÉR

MED ORIGINALTECKNINGAR

AF

EDVARD FORSSTRÖM

STOCKHOLM

SVENSK LÄRARETIDNINGS FÖRLAGSAKTIEBOLAG

STOCKHOLM 1900
IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI

FÖRSTA KAPITLET.

Herr Fogg skaffar sig en ny betjänt.

År 1872 hade herr Fileas Fogg sin bostad i huset n:r 7 Drottninggatan i London.

Herr Fogg var en gåta för de flesta: man visste ingenting annat om honom, än att han var en ståtlig och fint bildad man. Hans borgerliga ställning kände ingen: han dref ej handel, idkade icke fabriksverksamhet eller åkerbruk, och ingen hade sett honom i något ämbetsverk. Han var medlem af »Framstegsklubben» — det var allt. Och där hade han vunnit inträde, emedan han hade sina

---

Klubb är dels en förening af personer i likartad samhällsställning, dels en sådan förenings möteslokal. I England äga klubbarne ofta egna hus med alla möjliga bekvämligheter, och klubben är där nästan ett hem för många af dess medlemmar.

pengar insatta hos Baring Brothers, en af världens förnämsta bankaffärer, och således måste vara mycket rik.

Hur Fogg fått sin förmögenhet, visste ingen, och ingen skulle kunnat falla på den tanken att fråga herr Fogg själf därom. Han var ingen slösare men icke heller någon gnidare: gällde det att främja något ädelt eller gagneligt syfte, var han alltid redo att bidraga med en rund summa, ehuru hans namn aldrig skyltade på någon välgörenhetslista.

Fileas Fogg såg ut att vara en fyrtio års man, hade fina och ädla anletsdrag, var reslig till växten och axelbred. Han hade ljust hår och ljusa polisonger, hög panna utan rynkor, blek hy och hvita tänder. Kort sagdt: en fulländad engelsk gentleman.

Baring Brothers; uttal: Bäring Brådders.

Gentleman = en fin, belefvad man; uttal: djänntlman.

Han tog aldrig ett steg i onödan och hade ej brådt om, såg alltid rätt framför sig och var aldrig orolig eller upprörd. Ingen hade sett honom småle, ännu mindre hört honom skratta.

Han yttrade sig sällan, och när han gjorde det, skedde det i så korta ordalag som möjligt. Just därför funno hans bekanta honom så hemlighetsfull. Och dock låg hans lif för alla som en öppen bok: allt hvad han tog sig för gick punktligt som ett urverk.

Säkerligen hade han rest mycket, ty ingen kunde vara mera hemmastadd på kartan än han. Det fanns ej en vrå på jordklotet, om hvilken han ej var i stånd att lämna noggranna upplysningar. Det hände någon gång i klubben, att han fällde några få klara och afgörande ord om ett fartyg, som tycktes hafva försvunnit. Då framlade han utsikterna till dess räddning eller undergång med en siares säkerhet, och det visade sig alltid, att han bedömt förhållandena riktigt.

Sedan många år tillbaka hade Fileas Fogg ej varit utom Londons hank och stör. Ingen hade sett honom annorstädes än på klubben eller på vägen dit. Han hade aldrig annan sysselsättning än att läsa tidningarna och spela schack. Detta spel, som i hög grad kräfver tyst eftertanke, passade särskildt för hans natur, och han ansågs som mycket skicklig däri. Stundom spelade han schack om penningar, men de summor han då vann anslog han alltid till välgörande ändamål.

Han hade hvarken hustru eller barn, inga fränder och inga förtroliga vänner. Han bodde ensam i sitt hus vid Drottninggatan och mottog aldrig besök hemma. En enda kammartjänare om-

besörjde hans uppassning: sin frukost och sin middag åt han på klubben på bestämd tid, vid samma bord och vid samma fönster, alltid ensam, och precis klockan 12 på natten påtog han sin öfverrock och gick hem. Han sof till klockan 8, klädde sig sedan och gick på slaget half 12 till sin klubb.

Hans hem var ej prålande, men alla nutida bekvämligheter funnos där. Naturligtvis hade Fileas Foggs betjänt icke någon vidare ansträngande tjänst: i följd af husbondens regelbundna vanor gällde det blott att vara ytterst punktlig och noggrann.

Den 2 oktober 1872 hade den gamle betjänten fått afsked: han hade några dagar förut burit in rakvatten, som var endast 28 grader varmt i stället för 30. Ett sådant slarf ville Fileas Fogg aldrig mera utsätta sig för. Och därför satt han sagda dag och väntade på sin nya betjänt, som skulle infinna sig mellan klockan 11 och half 12.

Med korslagda ben halflåg han i länstolen och följde med blickarna visaren på det stora väggguret, som visade sekunder, minuter, timmar, veckodag, datum och årtal. Klockan slog en kvart öfver 11.

Det ringde på tamburklockan.

Den afskedade betjänten öppnade dörren och anmälde:

— Den nye kammartjänaren!

En trettio års karl steg in och hälsade ledigt.

— Fransman? sade herr Fogg.

— Ja.

— Namnet?

— Jag heter Jean — Jean Passepartout. Och det namnet har jag fått därför, att jag alltid är flink i vändningarna, slår mig fram öfverallt och drar mig alltid ur knipan. Jag har försökt litet af hvarje här i världen: jag har varit kringresande sångare och cirkusryttare, jag har dansat på lina och gjort luftsprång. Så blef jag gymnastikdirektör, och senast har jag haft anställning vid brandkåren i Paris. Det är nu fem år sedan jag lämnade mitt fädernesland. För ögonblicket är jag utan anställning, och det var därför, som jag beslöt söka denna plats, eftersom jag sport, att herr Fogg är den mest punktliga och lugna person i hela England. Jag hoppas nu få komma i ro och stillhet och glömma alla bekymmer.

— Godt, ni vet hvad jag har för fordringar på min tjänare?

— Fullkomligt. Och hvad herrn betalar i lön också.

— Hur mycket är klockan?

— 23 minuter öfver 11, svarade Passepartout och upptog ur fickan en stor silfverrofva.

— Det uret går för sakta.

— Ursäkta, men det går på 18 rubiner och . . .

— Det *går* för sakta: fyra minuter för sakta. Från detta ögonblick, klockan 11,27 förmiddagen den 2 oktober 1872, är du anställd i min tjänst.

Och så reste sig herr Fileas Fogg, tog sin hatt och gick utan ett ord vidare. Passepartout hörde gatudörren slås igen: han såg ut genom fönstret

---

Jean Passepartout; uttal: Sjang Passpartoo. Passepartout betyder: tar sig fram öfverallt.

och varseblef herr Fogg, som gick till klubben. Än en gång slogs dörren igen: det var den förre kammartjänaren, som gick sin väg.

ANDRA KAPITLET.

Passepartout finner, att han har det bra.

Passepartout var ensam i huset n:r 7 Drottninggatan och skyndade att undersöka det från källaren till vinden. Utan svårighet fann han det rum, som var afsedt för honom. Det såg hemtrefligt ut, och han gladde sig på förhand vid tanken på de många lugna vinterkvällar, som han skulle tillbringa där. Elektriska ringledningar och talrör satte det i förbindelse med de öfriga rummen. På kakelugnen stod ett slagur, som drefs af samma elektriska ledning som bordstudsaren i Fileas Foggs sängkammare.

— Så skall det vara, mumlade Passepartout förnöjd.

Ofvanför uret var uppsatt ett anslag, som redogjorde för hvad kammartjänaren hade att göra.

Klockan 8,23 skulle han bära in te och rostadt bröd, kl. 9,37 rakvatten, kl. 9,45 kamma och borsta herr Foggs hår, o. s. v. Rakvattnet skulle om sommaren vara 17, om vintern 30 grader varmt. Gar-

Bordstudsare = ett slags finare ur, afsedt att stå på ett bord eller en hylla.

deroben A innehöll endast benkläder, B västar och underplagg, C hattar och skodon. Alla plagg voro naturligtvis af finaste sort samt försedda med ett nummer. En särskild lista å hvarje garderobsdörr upptog hvilka nummer som skulle bäras de särskilda dagarna i året.

I sängkammaren stod en aktningsbjudande kassakista — af

nyaste brand- och dyrkfria konstruktion, naturligtvis. Inga böcker funnos; sådana hade ju herr Fogg på klubben.

— Det här skall gå som det vore smordt — bara inte klockan stannar! tänkte Passepartout.

TREDJE KAPITLET.

Ett samtal, som kan komma att stå herr Fogg dyrt.

Under tiden hade den hedervärde herr Fileas Fogg tagit 375 steg med vänstra samt lika många med högra foten och stod alltså vid trappan till »Framstegsklubbens» ståtliga palats, som låg vid gatan Pall-Mall och hade kostat sina modiga tre millioner kronor.

Han begaf sig omedelbart in i matsalen, hvars nio fönster vette ut åt en trädgård, där hösten redan färgat löfven gula och röda. Som vanligt slog han sig ned vid fjärde fönstret, där hans kuvert var framsatt, spisade frukost och drack en kopp te. Klockan 12,47 gick han in i tidningsrummet och använde några timmar på genomläsning af åtskilliga in- och utländska tidningar. Så slog hans middagstimme, och han intog åter sin plats vid fjärde fönstret.

Kuvert; uttal: kuvär = knif, gaffel, sked, tallrik och servett, som framläggas å ett matbord.

Klockan 5,40 gick han in i stora salongen, där han fortsatte sin tidningsläsning, tills en half timme senare åtskilliga medlemmar af klubben, hans vanliga medspelare vid schackbrädet, infunno sig.

Det var ingeniören Stuart, köpmännen Sullivan och Fallentin, bryggaren Flanagan och en af direktörerna för Englands bank, Walter Ralph. Allesamman voro de rika män, hvilka åtnjöto stort anseende till och med i »Framstegsklubben», som bland sina ledamöter räknade de förnämsta af Englands industriidkare och penningemän.

— Nå, Ralph, sporde Flanagan, hur långt har ni kommit med den där bankstölden?

— Å, inföll Stuart, det ser ut som om banken skulle få ta harar för sina pengar.

— Tvärtom, hoppas jag, sade Ralph. Jag tror, att vi skola få tag i förbrytaren. De styfvaste polismän hafva skickats åstad till Amerikas och Europas viktigaste hamnplatser, och efter min tanke skall det bli ganska kinkigt för brottslingen att undkomma.

— Vet man, hur tjufven ser ut? frågade Stuart.

— Det lär inte vara någon yrkestjuf! sade Ralph.

— Är han ingen yrkestjuf? Och ändå har han lagt vantarna på en och en kvarts million i sedlar?

— En af morgontidningarna påstår, att det är en gentleman, inföll Fogg, som dök upp ur en hög tidningar och hälsade sina bekanta artigt men afmätt.

Stuart; uttal: Stjuart. — Fallentin; uttal: Fallentin. — Sullivan; uttal: Söllivan. — Flanagan; uttal: Flännagan. — Walter Ralph; uttal: Oålter Ralf.

TIMES

Den tilldragelse, som utgjorde samtalsämnet bland Foggs sedvanliga medspelare, hade ägt rum tre dagar förut — den 29 september. En sedelbunt, som innehöll den ofantliga summan af en million tvåhundrafemtio tusen kronor, hade blifvit bortstulen från den pulpet, där bankens förste kassör satt.

Man uttalade sin förvåning öfver att ett sådant tilltag kunnat försiggå alldeles obemärkt, men direktör Ralph genmälde, att just i det ödesdigra ögonblicket hade kassören hållit på med att införa en post på 3 kronor 50 öre, och man kunde då inte begära ens af en kassör, att han skulle ha ögon i nacken.

Emellertid hade man en ledtråd att hålla sig till, och kanske kunde därigenom banktjufven bli fast. Ofvannämnda dag hade man nämligen i banken lagt märke till en fint klädd herre, som flera gånger gått ut och in i den sal, där stölden förövades. En undersökning kom till stånd, och det uppsattes en synnerligen noggrann beskrifning öfver hans utseende och dräkt eller ett s. k. »signalement».

Denna beskrifning sändes till alla större hamnplatser, såsom Liverpool, Glasgow, Havre, Suez, New-York o. s. v. samt till alla poliskontor i England, Tyskland och Frankrike. Den, som lyckades gripa brottslingen, skulle erhålla i belöning 50,000 kronor och 5 procent af den summa, som kunde tillrättaskaffas. Det fanns många, som trodde,

---

Liverpool; uttal: Livverpul. — Glasgow; uttal: Glassgå. — Havre; uttal: Åvr. — Suez; uttal: Suez. — New York; uttal: Njujårk.

att tjufven i följd af dessa mått och steg skulle bli gripen och åtminstone en del af summan återvinnas åt banken.

— För min del, sade Stuart, tycker jag, att tjufvens utsikter att komma undan ingalunda äro små.

— Hvart skulle han rymma? invände Ralph. Det finns ju intet land, dit han kan undkomma.

— Det är väl för mycket sagdt! svarade Stuart. Betänk, att jorden är stor.

— *Har varit,* sade Fogg halfhögt.

— Hvad menar ni med det? Skulle jorden ha blifvit mindre, kanske?

— Ja, svarade Ralph. Det har herr Fogg alldeles rätt i. Jorden har blifvit mindre, därför att man nu för tiden kan resa den rundt tio gånger på samma tid som en resa tog för hundra år sedan. Det skall påskynda efterforskningarna.

— Men också tjufvens flykt!

— Skola vi taga ett parti schack? frågade Fogg Stuart.

De slogo sig ned vid schackbrädet, men Stuart kunde ej slita tankarna från samtalet.

— Ni tror således, sade Sullivan till Ralph, att eftersom man kan göra en tur rundt omkring jorden på tre månader, så . . .

— På åttio dagar! afbröt Fogg.

— Mycket riktigt, erkände Sullivan, sedan järnvägen genom Indien nu är färdig, behöfs endast åttio dagar. Se här, hur Morgonposten har räknat ut det!

Från London öfver Brindisi till Suez	7 dagar
» Suez till Bombay	13 »

Brindisi; uttal: Brindisi. — Bombay; uttal: Båmbä.

Från Bombay till Kalkutta	3	dagar
» Kalkutta till Hongkong	12	»
» Hongkong till Jokohama	6	»
» Jokohama till San Francisko	22	»
» San Francisko till New-York	7	»
» New-York öfver Liverpool till London	10	»

— Det där är mycket bra! sade Stuart. Men då har man inte tagit motvind, vindstilla, urspåringar, skeppsbrott och andra dylika missöden med i beräkningen!

— Allt beräknadt, sade Fogg. Jag säger schack, Stuart!

— Är det också beräknadt, att infödingarna rifva upp skenorna, öfverfalla bantågen och skalpera passagerarne?

— Allt, sade Fogg torrt.

— Nå ja, på papperet kan det ju taga sig mycket enkelt ut, men i verkligheten . . .

— I verkligheten också! sade Fogg.

— Det skulle jag vilja se, innan jag tror det! sade Stuart.

— Mycket lätt. Skola vi göra turen? genmälde Fogg.

— Himmelen bevare mig! utbrast Stuart förskräckt. Men jag skulle vilja hålla vad om hundra tusen kronor, att det är omöjligt.

— Tvärtom.

— Nå, så gör det då!

— Jorden rundt på 80 dagar?

— Just det.

— Ja, hvarför inte? Jag skall göra det.

Skalpera = afflå hufvudsvålen. Indianerna brukade fordom som segertecken bära sina fienders skalper eller afflådda torkade hufvudsvålar.

— När?

— Strax.

— Det är ju galenskaper! sade Stuart. Men efter ett ögonblick utbrast han:

— Nå väl, herr Fogg, jag slår vad om hundra tusen kronor.

— Lugna er, Stuart! inföll Fallentin. Det är ju bara gyckel.

— När jag slår vad, är det alltid på rama allvaret, förklarade Stuart med värdighet.

— Jag antager vadet, sade Fogg. Jag har en half million stående hos Baring Brothers: den sätter jag på spel.

— En half million, som ett ögonblicks oförutsedt dröjsmål kan beröfva er! utropade Sullivan.

— Finns ingenting oförutsedt, förklarade Fogg lugnt.

— Men ni måste hoppa från järnvägen öfver på ångaren och från ångaren på bantåget och göra det på sekunden.

— Jag skall hoppa på sekunden.

— Men det är ett skämt.

— En god engelsman skämtar aldrig, när det gäller en så allvarlig sak som ett vad, svarade Fogg. Jag åtager mig således att göra en färd jorden rundt på åttio dagar eller nittonhundratjugo timmar eller etthundrafemtontusen tvåhundra minuter. Vill ni hålla?

— Vi hålla! utropade Sullivan, Stuart, Flanagan, Fallentin och Ralph, sedan de ett ögonblick rådgjort.

— Godt! Tåget till Dover afgår i afton kl. 8,45. Det reser jag med.

— Nu — i kväll redan?

— Ja.

Han tog upp sin fickalmanack.

— Det är i dag den 2 oktober: jag skall således vara tillbaka i London och inställa mig i denna sal lördagen den 21 december klockan 8,45 e. m. Är jag ej tillbaka på utsatt tid, tillhöra de hos Baring Brothers insatta femhundra tusen kronorna er, mina herrar.

Stuart erbjöd sig att afbryta schackpartiet, på det Fogg skulle kunna gå hem och göra sig i ordning.

— Jag är alltid i ordning! förklarade Fogg. Han flyttade fram sin löpare och sade: »schack!»

I detsamma slog klockan sju.

FJÄRDE KAPITLET.

Herr Fogg förvånar sin betjänt.

Tjugofem minuter senare hade Fogg gjort sin motspelare »matt» och vann den vanliga summan, två hundra kronor. Han sade farväl till de andra ledamöterna och lämnade klubben. Klockan 7,50 öppnade han sin port och steg in i sin våning.

Passepartout, som nu kunde dagordningen »som ett vatten», blef alldeles förbluffad, när han hörde sin husbonde komma hem. Hvad ville detta säga? Från talröret ropades:

— Passepartout!

Passepartout rörde sig inte ur fläcken och svarade inte heller. Detta kunde ju inte röra honom — det var inte så dags än.

— Passepartout! ljöd det för andra gången.

Då gick han, skakande på hufvudet.

— Jag har ropat *två* gånger! sade herr Fogg.

Passepartout tog fram sitt ur.

— Men det är inte så dags än! sade han.

— Jag vet det och gör dig inga förebråelser! Om 10 minuter resa vi till Dover och Calais.

Passepartout gjorde stora ögon.

— Skall herrn resa? sporde han tveksamt.

— Ja, vi skola resa jorden rundt.

Passepartout kände benen skälfva under sig.

— *Jorden rundt!*

— Ja, på åttio dagar. Vi ha således inte en minut att förlora.

— Men resgodset? Packningen?

— Intet resgods! Bara en nattsäck med två ylleskjortor och tre par strumpor. Lika mycket för din räkning! Resten köpa vi under resan. Tag med min regnkappa och min resfilt och starka skor! För resten komma vi inte att gå så synnerligen mycket! Rör på spelet!

Passepartout skulle velat svara, men han kunde ej få fram ett ord. Han sprang upp på sitt rum och gjorde rent maskinmässigt sina förberedelser till resan, allt under det han talade för sig själf som i yrsel.

Jorden rundt på åttio dagar! Var hans husbonde från sina sinnen? Å — det var naturligt-

---

Calais = uttal: Kalä.

vis bara gyckel! En liten tur ner till Dover — en tripp till Calais också, kanske. Det vore ju inte så dumt — han finge då återse sitt fädernesland! Kanhända kvista in ett slag till Paris, där han inte varit på fem år? Inte kunde en

man, som var så rädd om fjäten som Fileas Fogg, resa längre än till Paris på sin höjd! Hvad behöfver väl en engelsman se, när han sett den staden? Men i alla fall — hvem skulle hafva tänkt, att den mannen, som var stel som en vaxbild, fallit på den idén att fara ut och lufta på sig!

Klockan 8 hade Passepartout nattsäcken klar; helt hufvudyr låste han dörren till sitt rum och uppsökte sin husbonde.

Denne var redan färdig. Han tog nattsäcken, öppnade den, stack ned en stor packe sedlar och lämnade den åter till Passepartout.

— Ingenting glömdt?

— Nej.

— Min regnkappa och min filt?

— Här.

— Tag väl vara på nattsäcken! Det är en half million i den.

Passepartout höll på att tappa den, så tung föreföll den honom nu — alldeles som om summan varit i guld- och silfvermynt.

Husbonde och tjänare lämnade nu huset, låste porten omsorgsfullt och togo en droska, som i stark fart förde dem till stationen. Dit anlände de klockan 8,20.

När Fogg gjort upp med droskkusken, fick han syn på en fattig tiggerska, som ledde ett barn vid handen. Hon gick barfota i gatsmutsen, hade en utnött hattskrålla på hufvudet och en trasig schal öfver axlarna. Tveksamt och skyggt närmade hon sig Fogg, räckte fram handen och bad om en allmosa.

Fogg tog upp ur sin ficka de tjugo guldmynt,

som han vunnit på klubben, och gaf dem åt den förvånade kvinnan.

— Var så god! sade han.

Passepartout fick något fuktigt i ögonvrån. Hans husbonde hade då också ett hjärta under den kalla ytan!

Två första-klass-biljetter till Paris köptes. Då de båda resenärerna skulle gå ut på perrongen, stodo de fem vadhållarne från »Framstegsklubben» vid deras sida.

— Farväl, mina herrar! sade Fogg. Jag skall låta påteckna mitt pass, så att I kunnen kontrollera min resa!

— Å, det är alldeles öfverflödigt! genmälde Ralph artigt. Vi lita fullkomligt på ert hedersord.

— Ja, det är enklast! svarade Fogg.

— Ni skall således vara tillbaka . . .

— Om åttio dagar, lördagen den 21 december detta år klockan 8,45 e. m. Farväl till dess, mina herrar!

De resande togo plats i samma kupé, en hvissling ljöd från lokomotivet, och tåget satte sig i gång.

Kvällen var mörk, och det föll ett fint duggregn. Herr Fogg kröp ihop i sitt hörn, slöt ögonen och sade aldrig ett ord. I andra hörnet satt Passepartout, som ej ens visste, om icke alltsammans kunde vara en dröm, men i alla fall med verklig oro tryckte nattsäcken med sedlarna tätt intill sig.

Men tåget hade knappast varit i gång fem minuter, förrän han gaf till ett förtviflans rop.

— Hvad står på? sporde Fogg.

— Ooo!

— Nå?

— I förskräckelsen — i brådskan — så glömde jag —

— Hvad?

— Att släcka gaslågan på mitt rum!

— Nå, så får den brinna på ditt konto, min gosse! sade Fogg helt lugnt.

Passepartout kände kalla kårar på ryggen. Hur dyrt kunde månne det nöjet bli?

FEMTE KAPITLET.

Telegrammet.

När Fileas Fogg lämnade London, hade han säkerligen ingen aning om den uppståndelse, hans resa skulle väcka. Nyheten om hans vad spridde sig bland klubbens medlemmar och banade sig därpå väg till tidningarna både i London och landsorten.

Frågan om en resa jorden rundt dryftades, blöttes och stöttes med samma lidelsefulla ifver som om det gällt en riksviktig angelägenhet. Några få ställde sig på Fileas Foggs sida, men de flesta togo parti emot honom. Att räkna ut en sådan resa på papperet kunde vara sin sak, men att med dåtida samfärdsmedel verkligen *göra* den på bestämd tid — det var icke blott orimligt, det stötte på vanvett.

De närmaste dagarna efter herr Foggs afresa ingingos betydande vad om huruvida han skulle lyckas — vurmen att slå vad om likt och olikt är vida utbredd bland engelsmännen. Det var icke blott i »Framstegsklubben» som en hel mängd vad kommo till stånd; många andra personer rycktes med af strömmen. De större tidningarna togo emellertid parti mot Fileas Fogg och förklarade hans företag för outförbart, och snart ville ingen hålla ett mot hundra på hans framgång. Och en vecka efter hans affärd inträffade en oförutsedd händelse, som gjorde, att man inte ville våga ett kopparöre på honom och hans resa jorden rundt.

Klockan 9 på kvällen hade nämligen polismästaren i London mottagit följande

»*Telegram.*

Från Suez till London.

Rowan, polismästare,

Centralpolisbyrån.

Förföljer banktjufven Fileas Fogg. Skicka ögonblickligen häktningsorder till Bombay, Ostindien.

Fix, detektiv.»

Detta telegram hade ögonblicklig verkan. Det var alltså ej längre fråga om en gentleman, utan om en banktjuf! Foggs fotografi, som fanns i »Framstegsklubbens» album, blef föremål för undersökning, och det visade sig då, att den drag för drag återgaf bilden af den man, som vid undersökningen i banken beskrifvits som tjufven.

Nu erinrade man sig ock, att Fogg förde en hemlighetsfull tillvaro, icke umgåtts med någon samt plötsligen lämnat London, och det föreföll solklart, att han med denna resa jorden rundt icke afsett annat än att bringa den engelska upptäcktspolisen på villospår.

*

Men nu skall det berättas, under hvilka omständigheter detta telegram blifvit afsändt.

Onsdagen den 9 oktober bortåt kl. 11 på förmiddagen väntades i Suez ångaren »Mongolia», kommande från Brindisi, hvarifrån den gjorde regelbundna turer genom Suezkanalen till Bombay.

På skeppsbron gingo två personer fram och

åter och väntade på »Mongolia». Omkring dem rörde sig en ström af infödde och turister.

Den ene af dessa män var engelske konsuln i Suez. Den andre var en liten mager, kraftfull man med klokt ansiktsuttryck samt spejande och spelande ögon under de skarpt sammandragna ögonbrynen. Han var synbarligen högst otålig och kunde ej vara stilla. Han hette Fix och var en af de detektiver, som de engelska polismyndigheterna efter stölden i engelska banken sändt ut till de stora hamnstäderna. Hans åliggande var att hålla skarp utkik på alla dem, som färdades på Suezkanalen, och om han misstänkte någon, följa denne som en skugga, tills han erhållit vederbörlig order att häkta honom.

Två dagar förut hade Fix från Londonpolisen erhållit fullständigt signalement på den, som misstänktes för stölden. Och nu gick han och väntade med lätt förklarlig oro på »Mongolia»: kanske skulle han här få spaning på tjufven och skörda icke blott ära för sin raskhet och sitt fina väderkorn, utan äfven inhösta både de 50,000 kronor och de procent af den tillrättaskaffade summan, hvilka tillförsäkrats den, som fasttoge rymmaren.

Konsuln återupptog det afbrutna samtalet.

— Lugna er nu — vi ha båten här i detsamma. Emellertid förstår jag inte, hur ni skall kunna med tillhjälp af det där signalementet få korn på karlen, äfven om han är med på »Mongolia». Att döma efter det där papperet, ser han ju ut som folk gör mest.

— Herr konsul, sade Fix och krånade sig en

Turist = en person, som reser endast för sitt nöjes skull.

smula, sådant där folk vädrar man snarare än man känner igen dem. Ty hvad som behöfs är väderkorn: det är ett särskildt sinne. Jag har häktat mer än en sådan där gynnare i mina dar, och är bara karlen om bord, skall han inte gå mig ur händerna.

— Det skulle glädja mig, ty det gäller ju betydliga belopp, sade konsuln artigt.

— Det är en dråplig stöld, en extrafin stöld! utbrast polisagenten förtjust och gnuggade händerna. En million två hundra femtio tusen kronor! Det är inte ofta det vankas så feta stekar! Tjufvarne slå sig på tarfliga affärer nu för tiden och låta hänga sig för tillgrepp af en spottstyfver.

— Ja, lycka till! Men nog tycker jag, att beskrifningen kan passa in på många hederliga karlar.

— Alla stora brottslingar se ut som hederligt folk. Den som har ett skurkansikte är rent af piskad att vara hederlig — annars blir han knipen på fläcken. Nej, det är just de ärliga ansiktena som man måste hålla utkik på. Det är en svår uppgift, det medger jag, och det är snarare en konst än ett yrke.

Och han gjorde ett misslyckadt försök att se anspråkslös ut.

Lifvet vid hamnen blef allt mera rörligt och brokigt. Sjömän från alla världens länder, köpmän, mäklare, formän, bärare och infödda egyptier blandades i brokigt vimmel.

Klockan half elfva hördes ånghvisslan från »Mongolia».

— Är tjufven med på denna båt, sade Fix, bör det ingå i hans planer att landstiga i Suez för att med annan lägenhet begifva sig till franska eller holländska kolonierna. I Indien, som är en engelsk besittning, kan han icke känna sig trygg.

— Är han riktigt slipad, vågar han nog. Som ni vet, är en engelsk brottsling aldrig säkrare gömd än i London.

Detektiven blef tyst och tankfull.

Nu syntes »Mongolias» väldiga skrof nalkas, och då klockan slog 11, lade det till vid ångbåts-

bryggan, under det ångan frustade ut med ett bedöfvande larm.

Fix tog plats ett stycke från landgången.

Ombord var där en hel mängd resande: somliga stannade på däcket för att betrakta lifvet på kajen och utsikten öfver staden, men de flesta gingo i land.

Fix granskade dem alla med sin skarpa blick, då de satte foten på land. Just som han stod där och spejade, kom en person bort till honom och frågade honom om vägen till engelska konsulatet. Samtidigt framtog den nykomne ett pass, som han synbarligen ämnade söka få påtecknadt.

Som drifven af en aning tog Fix papperet och med en snabb blick genomögnade han signalementet. Han gjorde en ofrivillig rörelse, papperet darade i hans hand — det var ord för ord den beskrifning, som han fått angående den engelske banktjufvens utseende.

— Är detta pass ert? sporde han.

— Nej, min husbondes.

— Är han om bord?

— Ja.

— Han lär nog få själf infinna sig på konsulatet för att passet skall bli påtecknadt.

— Är det nödvändigt?

— Oundgängligt.

— Hvar ligger konsulatet?

— Där, vid hörnet af torget.

— Nå, då får jag väl underrätta min husbonde om saken. Han är annars just inte förtjust i att gå.

Därmed sade främlingen farväl till Fix och gick åter om bord på »Mongolia».

SJETTE KAPITLET.

På engelska konsulatet i Suez.

Detektiven ilade med snabba steg till konsulatet.

— Herr konsul, herr konsul! Jag har alla skäl att förmoda, att min tjuf är om bord på »Mongolia», sade han halfhögt.

Och så berättade han om sitt möte med Passepartout och deras samtal angående passets påteckning.

— Godt, herr Fix! Det skulle roa mig att få se bofven. Men är han den ni tror, torde han väl näppeligen komma hit: som ni vet är det ju alls icke nödvändigt att uppvisa ett pass.

— Det är en djärf kanalje — han kommer nog. Men jag hoppas, att ni inte påtecknar det?

— Hvarför inte? Är passet i sin ordning, har jag intet skäl att vägra.

— Ja, men, herr konsul, det är af vikt att jag kan kvarhålla denne man här, tills jag fått häktningsorder från London, och ni vet hvem jag är.

— Ja, jag vet att ni är polisman, men jag vet icke, om den ni misstänker verkligen är tjufven.

— Men, herr konsul — —

— Det blir er sak, herr Fix. Jag måste följa lag och förordning.

I detsamma knackade det på dörren och två män inträdde. Den ene var Passepartout, den

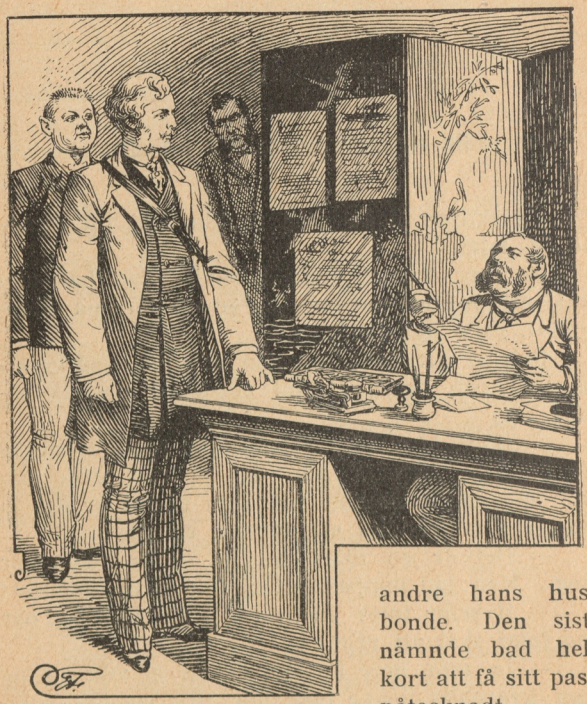

andre hans husbonde. Den sistnämnde bad helt kort att få sitt pass påtecknadt.

Konsuln tog passet och genomläste det noga. Fix slukade Fogg med ögonen.

— Är ni herr Fileas Fogg? sporde konsuln.

— Ja.

— Och denne man är er tjänare?

— Ja. Passepartout, fransman.

— Och ni ämnar er till — —

— Bombay.

— Ni vet, att ni inte är skyldig att uppvisa ert pass?

— Jag vet det, men jag önskar att genom eder påskrift kunna styrka, att jag varit i Suez.

— Godt.

Och konsuln skref på passet samt satte sitt sigill under namnteckningen. Herr Fogg genomläste det skrifna, tackade afmätt och gick sin väg jämte Passepartout.

— Nå, hvad säger ni? sporde Fix ifrigt.

— Det ser ut att vara en fullt hederlig karl.

— Det är möjligt, men det är inte därom det är fråga. Säkert är, att denne säflige herre drag för drag liknar min tjuf.

— Jag vill inte bestrida den saken, men, ser ni, alla signalement äro mer eller mindre vilseledande.

— Emellertid skall jag gå på djupet med saken. Tjänaren synes mig vara mera tillgänglig än husbonden, och som fransman är han naturligtvis pratsjuk. Farväl, herr konsul!

Fix försvann och gaf sig ut för att söka rätt på Passepartout.

Fogg hade gått från konsulatet ned på kajen. Där hejdade han sin tjänare och gaf honom några order samt gick därefter om bord på »Mongolia». Nedkommen i sin hytt framtog han sin marschruta och läste:

»Lämnade London den 2 oktober, kl. 8,45 e. m.
Ankom till Paris den 3, 7,20 f. m.
Afreste därifrån samma dag, 8,40 f. m.
Ankom till Turin den 4, 6,35 f. m.
» » Brindisi den 5, 4,0 e. m.
Gick ombord på »Mongolia» samma dag, 5 e. m.
Ankom till Suez den 9, 11 f. m.
Använda 158½ timmar eller 6½ dagar.»

I sin anteckningsbok hade han upplinjerat flera kolumner med uppgift om den tid, då tåg och ångbåtar enligt tidtabellen skulle afgå samt när de verkligen afgått. På det sättet kunde han beständigt se om han genom någon tillfällighet hade vunnit eller förlorat tid. Det var med tillfredsställelse som han såg, att han vid sin ankomst till Suez hvarken vunnit eller förlorat.

Därpå lät han servera sig middag i sin hytt. Det föll honom ej ett ögonblick in att gå ut och bese staden: han hörde till dessa engelsmän, som låta sina tjänare sköta om den saken.

SJUNDE KAPITLET.

Fix tror sig göra upptäckter.

Det dröjde ej länge förr än Fix fick syn på Passepartout, som gick fram och tillbaka på kajen och betraktade folkvimlet.

— Nå, min vän! Ni fick ert pass påtecknadt?

— Å, är det ni! Ja, tack! Allt är klappadt och klart.

— Ni går och ser på folklifvet?

— Ja, vi resa ju med sådan fart att det förefaller mig nästan som en dröm. Tänk, nu äro vi i Egypten — i Afrika!

— Ni har således brådtom?

— Inte jag, men min husbonde. Det var sant

— jag skulle ju köpa strumpor och skjortor! Vi ha rest utan bagage — bara en nattsäck.

— Jag skall visa er en butik, där ni kan få allt hvad ni önskar.

— Jag är er synnerligen tacksam. Men framför allt måste jag akta mig att försumma ångbåten.

— Å, ni har god tid — klockan är bara tolf. Men hvart ämnar sig er husbonde?

— Så långt vägen räcker. Han reser jorden rundt.

— Jorden rundt?

— På åttio dagar, ja. Ett vad, påstår han. Men jag har min egen tro. Det är ju inte sundt förnuft i det där — jag tror det ligger någonting annat under.

— Herr Fogg måtte vara en kuriös kurre?

— Det stämmer.

— Är han rik?

— Det tror jag. Han medför också en vacker summa i ovikta sedlar. Och inte ser han på styfrarna. Han har lofvat maskinisten på »Mongolia» en nätt dusör, om vi komma fram till Bombay före utsatt tid.

— Har ni länge varit bekant med er husbonde?

— Jag! Visst inte — jag inträdde i hans tjänst samma dag vi reste.

Man kan tänka sig, hvilket intryck alla dessa upplysningar skulle göra på polisagenten.

De hade anländt till butiken. Fix lät Passepartout göra sina uppköp och lade honom på hjärtat att ej försumma ångbåten.

Passepartout drog upp sin rofva.

— Å, hon fattas åtta minuter i 11.

— Då går hon för sent.

— Min klocka! En familjeklenod, som härstammar från min farfars fars tid! Den drar sig inte 5 minuter på året.

— Jag skall säga Er, hur saken förhåller sig. Ert ur går efter Londons tid, och den är ett par timmar efter Sueztiden. Ni har kommit längre öster ut och reser motsols. Ni blir allt tvungen att ställa er klocka efter de olika ländernas tid.

— Skulle jag vrida fram min klocka? Aldrig!

— Ja, annars följer den inte med solen.

— Så mycket värre för solen — då är det solen, som går galet.

Och med stolt min stoppade Passepartout ned sitt ur.

Fix skyndade åter bort på konsulatet.

— Det finns inte längre något tvifvel — jag har honom.

Och han berättade om sitt samtal med Passepartout.

— Det är en utstuderad spetsbof, som åmnar återvända till London, sedan han lurat polisen, mente konsuln. Men hvarför lät han påteckna passet här?

— Det begriper jag inte, medgaf Fix. Men nu sänder jag telegram till London med begäran om häktningsorder, se'n går jag om bord på »Mongolia», följer min bof till Bombay och där, på engelskt område, går jag helt höfligt bort till honom med ordern i hand, lägger handen på hans axel och häktar honom.

Därmed sade han konsuln farväl, afsände på telegrafstationen det telegram, som vi redan känna,

och stod en kvart senare på »Mongolias» däck med en nattsäck i handen och god reskassa i bröstfickan. Snart ilade ångaren med full fart fram öfver Röda hafvets vågor.

ÅTTONDE KAPITLET.

På Röda hafvet.

Om bord på »Mongolia» funnos en hel mängd civila och militära tjänstemän af alla grader. Dessutom en del yngre engelsmän, som med en eller annan million på fickan drogo ut till Indien för att där grunda någon indräktig handelsaffär. De kvinnliga passagerarne voro ej många men så mycket mera eleganta — de bytte om dräkt två gånger om dagen. Man utförde musik, man till och med dansade, när det var lugnt väder.

Men Röda hafvet är nyckfullt som alla långa, smala vatten och ofta mycket svårt att passera. När det blåste starkt, vare sig från afrikanska eller asiatiska sidan, rullade ångbåten förfärligt. Då pallrade sig damerna ned under däck, pianomusiken tystnade liksom sången, och ingen tordes mera tråda dansen. Men i storm som i lugnt väder styrde »Mongolia» oafbrutet mot sundet Bab-el-Mandeb.

Hvad gjorde Fileas Fogg under denna tid?

Man skulle kunna tro, att han ängslig och till-

intetgjord sysselsatte sina tankar med de vidriga vindarna, den starka sjögången, som hotade att göra maskinen otjänstbar, eller med någon annan af de olyckliga tilldragelser, som så ofta vålla att fartyg gå under eller nödgas söka hamn. Om »Mongolia» skulle drifvas därhän, skulle Fogg förlora en dyrbar tid och hans planer stranda.

Fogg tänkte icke på något sådant — åtminstone lät han ej märka det. Han var alltid den samme iskalle klubbledamoten, hvars lugn ingen motgång, ingen olyckshändelse kunde störa. Han gick lika oberörd af storm och sjögång som kronometrarna om bord. Sällan syntes han på däck. Han frågade synbarligen ej efter att se på detta minnesrika haf, som i mänsklighetens barndom varit skådeplatsen för så många stora och märkliga händelser. Han åt sina fyra mål om dagen utan att hans matsmältning bringades i oordning vare sig af ångbåtens slingring eller stampning.

Och dessemellan spelade han schack.

Hvad beträffar Passepartout, hade han ingen aning om sjösjukans kval. Han hade en hytt i fören och åt med god matlust på reglementerade tider. Han började nästan tycka om att resa på detta sätt: han bodde bra, åt bra, fick se märkvärdiga länder och folk, och dessutom hyste han den säkra öfvertygelsen, att äfventyret skulle sluta i Bombay.

Dagen efter affärden från Suez var det med ett visst nöje som han på däck mötte den artige herre, som han träffat på kajen, då han landsteg i Egypten.

— Jag misstager mig bestämdt inte, sade han

och smålog förbindligt. Ni är den, som så välvilligt visade mig vägen i Suez?

— Å, nu känner jag igen er. Tack för senast! Ni är den där märkvärdige engelsmannens tjänare?

— Precis, herr — herr?

— Mitt namn är Fix.

— Roligt att få återse er, hr Fix! Hvart reser ni?

— Liksom ni till Bombay.

— Å, så angenämt! Har ni rest den turen förr?

— Många gånger. Jag är agent — agent för ångbåtsbolaget.

— Så. Då känner ni till Indien?

— Något — skulle jag tro! svarade Fix, som inte ville säga för mycket.

— Ett underligt land, eller hur?

— Mycket. Moskéer med torn, som kallas minareter, pagoder och andra tempel, tigrar och jätteormar, botgörare, som kallas fakirer, och danserskor, som man benämner bajadèrer. Ni skall väl ta er tid att se er om lite?

— Vi ska väl hoppas det. En människa, som har alla skrufvar i behåll, kan väl inte tillbringa sitt lif med att skutta från ångbåtar till järnvägståg! Ni skall få se, att den här gymnastiken slutar i Bombay.

— Och herr Fogg mår bra?

— Utmärkt! Och jag också: jag är hungrig som en varg vid hvartenda mål. Se, sjön suger, som ordspråket säger.

— Er husbonde syns aldrig på däck!

— Nej, han är inte nyfiken.

— Vet ni, att den där historien om en resa jorden rundt förefaller lite hemlighetsfull — kanske det gäller någon hemlig beskickning?

— Därom har jag ingen aning, och, vet ni, jag skulle inte heller vilja offra tre öre för att få veta det.

Från den dagen träffades Fix och Passepartout ofta och hade små muntra samtal; ibland togo de sig till och med ett glas whisky eller porter samman i skänkrummet. Passepartout tyckte, att Fix var en treflig karl.

Ångaren ilade emellertid hastigt framåt. Den 13 fick man sikte på Mocka, som låg omslutet af en gördel af förfallna murar, ofvanför hvilken en eller annan grönskande dadelpalm höjde sig. På afstånd kunde man skönja stora kaffefält, som sträckte sig uppåt bergen. Passepartout var högst intresserad af denna stad och påstod till och med, att den med sina ringmurar och en cirkelformig skans gjorde intrycket af en kaffekopp med tillhörande »öra».

Följande natt styrde »Mongolia» ut genom Bab-el-Mandeb, ett arabiskt namn, som betyder »tårarnas port», och den 14 fälldes ankar vid Aden. Här skulle kol intagas. Detta dröjsmål på 4 timmar kunde ej oroa Fogg, ty dels stod det upptaget i resehandboken, dels hade »Mongolias» maskinist låtit det gå raskt undan, så att ångaren anlände till Aden på kvällen den 14 i stället för på morgonen den 15. Fogg hade således vunnit femton timmar.

Han och Passepartout stego i land och fingo sitt pass påtecknadt. Därpå gingo de åter om bord, och Fogg slog sig åter ned vid schackbrädet. Fix följde dem på afstånd med giriga blickar.

Aden; uttal: Aden. — Whisky; uttal: oiski = ett slags i England mycket användt kornbrännvin.

NIONDE KAPITLET.

Passepartout råkar illa ut.

Klockan 6 på kvällen styrde »Mongolia» ut från Adens redd och klöf snart indiska oceanens böljor. Den hade 168 timmar på sig för att gå till Bombay. Indiska hafvet var lugnt och vinden beständigt nordvästlig, så att man kunde begagna seglen som hjälp åt ångmaskinen.

Den 20 oktober på middagen fick man indiska kusten i sikte, och två timmar senare steg lotsen om bord på »Mongolia». Vid horisonten afteckнade sig en bakgrund af kullar mot himlens blå, och snart skönjdes tydligt de palmlundar, som öfverskygga staden. Sedan ångaren passerat en rad af öar, lade den kl. $^1/_2$ 5 till vid kajen i Bombay. Som dess ankomsttid var anslagen till den 22, kunde Fogg skrifva in en behållning på två dagar, när han granskade och ifyllde sin anteckningsbok.

Indien är en kolossal triangel, hvars spets vetter mot söder, under det basen är vänd mot norr. En del af detta väldiga jordområde lyder under England, som också har en mängd guvernörer och andra tjänstemän i flera af de indiska städerna. Men en del af landet, särskildt dess inre, är ännu oberoende af England och styres af hindostanska furstar, som kalla sig rajah.

För öfrigt har odlingen äfven brutit sig väg i dessa trakter. Förr färdades man här på häst-

rygg, i kärra, i bärstol, i diligens, på en bärares axlar o. s. v. Nu går en järnväg tvärs öfver hela halfön, och ångare från östan och västan lägga till i dess hamnar och segla upp för åtskilliga af dess floder. Det är numera blott tre dagars afstånd mellan Bombay och Kalkutta.

Klockan 1/2 5 på e. m. hade »Mongolia» lagt till i Bombay, och tåget till Kalkutta skulle afgå klockan 8. Fogg sade farväl till sin motspelare vid schackbrädet, gaf Passepartout i uppdrag att inköpa åtskilliga nödvändighetsartiklar och lade honom allvarligt på hjärtat att vara vid stationen före klockan 8. Själf gick han att få sitt pass påtecknadt, utan att kasta en blick på de många märkvärdigheter, som staden har att erbjuda främlingen: det ståtliga biblioteket, rådhuset, skeppsdockorna, bomullstorget, basarerna, synagogorna, de armeniska kyrkorna, den lysande pagoden på Malabar Hill med dess vidtberömda torn, de underjordiska grifthvalfven på ön Elefanta, eller grottorna på ön Salsette, dessa märkliga minnen af buddhistisk byggnadskonst. Och då han kom ut från passbyrån, gick han direkt till bangården och spisade middag.

Några ögonblick senare än Fogg hade äfven Fix lämnat »Mongolia» och skyndsamt begifvit sig till polismästaren. Han styrkte med papper att han var detektiv, upplyste om stölden, som det gällde, och redogjorde för sin åsikt om föröfvaren af brottet. Hade häktningsordern anländt från London?

Nej, ingenting hade ankommit till herr Fix. Ordern hade afgått senare än herr Fogg och kunde således omöjligen ännu hafva hunnit fram.

Fix kände sig »enkel», men försökte att af polismästaren utverka sig en häktningsorder mot Fogg. Detta försök misslyckades emellertid fullständigt, ty polismästaren förklarade, att det var en fråga, som hörde under Londonpolisens afdelning, och ensamt denna kunde således utfärda dylika order.

Fix hade sig väl bekant att den engelska lagskipningen i fråga om den enskilda friheten icke känner till något godtycke, och därför fann han det lönlöst att envisas. Han hade sålunda ingenting annat att göra än vänta på sin order från London. Men han föresatte sig att hålla noggrann utkik på sin hemlighetsfulle bof under hela den tid denne skulle komma att uppehålla sig i Bombay. Ty han betviflade aldrig ett ögonblick, att Fogg skulle dröja här några dagar, och så skulle ordern kunna anlända.

Passepartout hade haft samma åsikt ända tills hans husbonde bad honom göra åtskilliga inköp före tågets afgång. Det skulle således gå här som i Paris och i Suez! Ständigt framåt! Till Kalkutta således, om inte ännu längre! Han började alltmer tro, att det verkligen vore fråga om en resa jorden rundt, men han kunde ej annat än förundra sig öfver att ödet till Foggs följeslagare på denna färd utsett honom själf, som intet högre önskade än att få sitta i lugn och ro.

Sedan han gjort sina inköp, gjorde han en promenad rundt om Bombays gator. Där voro stora människomassor samlade: européer från skilda länder, olika indiska stammar, hvar med sina särskilda dräkter och hufvudbonader, armenier i fot-

sida rockar och eldsdyrkande parser i svart mössa. Parserna höllo just ett stort festtåg.

Olyckligtvis åtnöjde sig icke Passepartout med att på afstånd betrakta det brokiga gatulifvet. På vägen till bangården fick han nämligen syn på den stora pagoden på Malabar-höjden och greps af en ödesdiger lust att se, huru dess inre kunde taga sig ut.

Den stackars Passepartout var totalt okunnig om två saker: först och främst, att tillträde till vissa af de indiska templen är de kristna strängeligen förbjudet, och för det andra, att hinduerna själfva aldrig få beträda dessa tempel utan att först hafva afdragit skorna och satt dem vid dörren. Och engelska regeringen har för grundsats att på allt möjligt sätt visa försyn och vördnad för landets religion, hvadan strängt straff drabbar den, som kränker dess föreskrifter.

Passepartout hade också nätt och jämt hunnit in om dörren och stod just i all oskuld och beundrade det bländande glittret i templets ornamenter, då han med ens blef kullkastad på golfvets heliga plattor. Tre präster rusade på honom, drogo af honom strumpor och skor och dunkade löst på honom, under det de uppgåfvo höga tjut.

Men fransmannen var stark och vig och stod om en sekund åter på fötterna. Med ett väl riktadt knytnäfslag och en spark fällde han två af sina vederdelomän, hvilka besvärades af sina långa

---

Parser = afkomlingar af de eldsdyrkande perser, som i början af 700-talet, då muhammedanerna eröfrat Persien, togo sin tillflykt till nordvästra Indien.

mantlar; därefter lade han benen på ryggen och sprang, förföljd af den tredje, som gaf upp höga rop och sökte uppreta hopen mot den flyktande.

Klockan fattades inte mer än fem minuter i 8, då Passepartout, barhufvad och barfotad, kom springande in på perrongen å bangården. Sakerna, som han köpt, hade han tappat i folkträngseln eller i templet.

På perrongen stod Fix. Han hade nu fått klart för sig, att Fogg ämnade fortsätta resan, hvadan han beslöt följa honom till Kalkutta och ännu längre, om så nödigt vore. Passepartout såg icke polisagenten, men denne uppsnappade några ord af den skildring, som tjänaren gaf sin husbonde angående det olyckliga tempelbesöket.

— Jag hoppas, att något dylikt aldrig skall hända dig mer! sade Fogg allvarsamt och steg upp i en kupé.

Passepartout följde efter utan att säga ett ord. Han var alldeles förbi och till på köpet utan skodon och utan hatt.

Fix ämnade just stiga upp i en annan kupé, då han plötsligt fick en idé. Han tog foten från vagnssteget, och ett flyktigt leende gled öfver hans anlete.

— Ett brott begånget på indisk mark — jag stannar kvar. Nu har jag honom!

I detsamma ljöd lokomotivets hvissling, och tåget försvann i den dunkla natten.

TIONDE KAPITLET.

I järnvägskupén.

Tåget hade gått på bestämd tid. Passagerarne voro många, och bland dem märktes flera officerare, ämbetsmän och köpmän, som voro ute och gjorde upp affärer, förnämligast i indigo och opium.

Indigo = en dyrbar blå färg. — Opium = ett gift, som fås från vallmor: det rökes och framkallar först sömn med ljufva drömmar, men efter uppvaknandet svår hufvudvärk och förslappning.

I samma kupé som Fogg och Passepartout satt en tredje resande, med hvilken Fogg gjort bekantskap redan på sjöresan från Suez till Bombay. Det var öfverste Francis Cromarty, stadd på väg till sitt regemente, som låg i trakten af Benares.

Han var en lång, blond man, omkring femtio år gammal och hade synnerligen utmärkt sig vid kufvandet af det senaste upproret i Indien. Man kunde nästan kalla honom en infödd hindu, ty han hade allt från barnaåren vistats i Indien och blott ett par gånger gjort kortare besök i sitt fädernesland England. Han var en mångkunnig man, som skulle kunnat lämna Fileas Fogg alla möjliga upplysningar om Indien, dess seder och bruk, dess historia och styrelse — om blott Fogg hade framställt någon önskan i den vägen. Men denne tänkte ej alls på någonting sådant: han satt och fröjdades i sitt stilla sinne öfver att han vunnit så mycken tid sedan han reste från London. Hade han ej varit en afgjord fiende till all onödig rörelse, skulle han kanske haft lust att gnugga händerna.

Öfversten visste redan ändamålet med Foggs resa, men han ansåg hela företaget som ett gagnlöst vågstycke. Han hade också snart upptäckt, att hans medresande och medtäflare i det ädla schackspelet ingalunda hörde till dussinmänniskorna. Foggs fullständiga känslolöshet för allting var honom en gåta, och han undrade stundom för sig själf, om verkligen Fogg hade ett hjärta.

Då och då växlade de några ord, och just då tåget rullade in mellan Västra Ghatsbergen, sade öfversten:

Ghatsbergen; uttal: Gåtsbergen.

— För några år sedan hade ni här måst göra ett uppehåll, som säkerligen skulle tvärt afbrutit eder resa och gjort den omöjlig.

— Hur så?

— Jo, då gick icke järnvägen längre än till foten af bergskedjan, utan man måste resa vidare i bärstol eller till häst ända till staden Kandallah på andra sluttningen af bergen.

— Ett dylikt afbrott hade ej förstört min resplan. Jag har naturligtvis förutsett, att åtskilliga hinder kunna uppstå.

— Emellertid skulle ni kunnat råka ganska illa ut i följd af er tjänares äfventyr i templet. Engelska regeringen straffar dylika förbrytelser mycket strängt — och detta med rätta. Hade han blifvit fängslad — —

— Så hade han blifvit dömd, fått lida sitt straff och sedan helt enkelt rest tillbaka till Europa. Jag kan inte inse, att det hade kunnat fördröja min resa.

Därmed slöt samtalet.

Dagen därpå gick färden genom tämligen flacka nejder. När Passepartout tidigt om morgonen vaknade, kunde han ej få i sitt hufvud, att han verkligen skulle vara i Indien. Han satt och såg, hur lokomotivet utsände tjocka, svarta rökskyar, som långsamt sänkte sig öfver fält, bevuxna med bomull, kaffe, peppar och kryddnejlikor, hur ångan svepte hvita, ulliga ringar kring palmlundarna, mellan hvilkas smärta stammar täcka kloster och underbara tempel skymtade fram. En lång sträcka gick tåget igenom de ändlösa täta busksnår, som kallas djungler, tillhåll för tigrar och jätteormar, som skrämdes upp af tågets buller, eller genom

täta skogar, där skaror af elefanter betänksamt blickade efter den snabbt framilande ånghästen.

Klockan half 1 höll tåget ett ögonblick vid en station, där Passepartout lyckades få köpa sig ett par turkiska tofflor, utstofferade med oäkta pärlor. Den gode Passepartout kände sig icke litet stolt öfver sin nya fotbeklädnad.

Den 22 oktober sporde öfversten tillfälligtvis, huru mycket klockan kunde vara. Passepartout tog skyndsamt upp sin gamla familjeklenod och svarade, att hon vore 3 f. m. Öfversten smålog och sade, att den ginge nu ungefär fyra timmar för sent. Passepartout bara skakade på hufvudet — hans klocka skulle gå fyra timmar för sent!! Fåfängt sökte öfversten göra klart för honom, att då han reste mot öster, blefve dagen fyra minuter kortare för hvarje längdgrad, som han passerade. Passepartout visste bara, att rofvan gick efter Londontid, och denna ansåg han vara den enda rätta.

Hans tankar sysselsatte sig för öfrigt nu allt mera med sin husbondes företag. Så länge han trodde, att resan när som helst kunde afbrytas och färden ånyo ställas till London, tog han dagen som den kom och längtade endast efter att åter få komma i lugn och ro. Men nu då han såg att det var rama allvaret, kände han sig rent af orolig, alldeles som om det varit hans egen halfva million, som stått på spel. Han räknade om och om igen, huru många dagar som gått och hur stor väglängd de tillryggalagt; han förbittrades i sitt sinne öfver tågets långsamma gång och dess många uppehåll, ja, han undrade rent af, hvarför icke hans husbonde lofvat tågföraren en liten belöning, om

denne ville raska på litet. Naturligtvis tänkte han ej på att tågens ankomst- och afgångstider äro bestämda och ej få rubbas, enär sammanstötningar i så fall lätt skulle kunna uppstå. Med hvar dag blef hans otålighet större: han gick »som på nålar».

ELFTE KAPITLET.

En gångare så god.

Klockan 8 på morgonen stannade tåget på en öppen plats i skogen, omgifven af halmtäckta hyddor och arbetarekojor. Konduktören gick längs med tåget, öppnade dörrarna och ropade:

— Passagerarne stiga af!

Fogg och öfversten sågo på hvarandra. Hvad kunde meningen vara? Hvarför höll tåget midt inne i en skog af tamarinder? Passepartout var icke mindre förbluffad: han skyndade ut och återkom strax.

— Järnvägen har tagit slut! ropade han med full hals.

— Hvad menar ni? sporde öfversten.

— Tåget går inte längre.

Öfversten och Fogg stego ned ur vagnen och vände sig till konduktören.

Tamarind = ett till ärtväxternas familj hörande träd, hvars baljor innehålla en välsmakande, syrlig märg.

— Hvar äro vi?

— I Kholby.

— Ska vi stanna här?

— Ja, banan är inte färdig.

— Inte färdig?!

— Nej, på en sträcka af ett par dagsresor finnas inga skenor, men vid Allahabad fortsättes färden igen.

— Men i tidningarna har det ju stått, att banan är färdig?

— Tidningarna ha misstagit sig.

— Ni säljer ju biljetter från Bombay till Kalkutta! utropade öfversten, som började bli het.

— Det förstås, men alla resande veta, att de få frakta sig själfva mellan Kholby och Allahabad, genmälde konduktören.

Öfversten var rasande, och Passepartout kände en brinnande längtan att få klå upp den stackars konduktören, som ju inte rådde för att banan ej räckte fram.

Fileas Fogg stod lugn som vanligt.

— Herr öfverste, sade han. Vi få väl uttänka ett medel att komma fram till Allahabad.

— Ja, det här oväntade afbrottet vänder opp och ned på edra planer, herr Fogg! sade öfversten deltagande.

— Det var inte oförutsedt.

— Visste ni, att banan inte räckte längre — —?

— Nej, men jag visste att förr eller senare ett hinder skulle resa sig på min väg. Detta betyder litet eller intet. Jag har hittills vunnit två dagar, och de komma mig nu väl till pass. Den 25 på middagen afgår en ångare från Kalkutta till Hong-

kong, och i dag hafva vi den 22. Vi skola i rätt tid komma till Kalkutta.

De sökte alltså att få en vagn, men fast de genomvandrade hela byn, voro alla deras ansträngningar fruktlösa. Andra resande, som på förhand haft kännedom om tågafbrottet, hade hållit sig framme och hyrt alla åkdon, som funnos.

— Jag går till fots, sade Fogg helt enkelt.

Passepartout såg på sina pärlstickade tofflor och såg slokörad ut vid tanken på att han skulle nödgas gå med dessa obekväma tingestar. Ack, om hans husbonde ändå hade blifvit hemma i London!

Lyckligtvis hade han under sina efterforskningar i byn fått en idé, och den framlade han nu.

— Jag tror att jag har fått reda på ett bra transportmedel! sade han.

— Och det är?

— En elefant, som tillhör en nära intill boende hindu.

— Låt oss gå och se på elefanten! sade Fogg.

Fem minuter senare stodo de resande utanför en hydda, belägen intill en inhägnad plats, som var omgifven af höga palissader. I hyddan bodde en hindu, och i inhägnaden betade en elefant, som var tam och lydde namnet Kioni.

Fileas Fogg beslöt använda elefanten som gångare till Allahabad, men ägaren ville på intet villkor lega ut djuret. Elefanterna, isynnerhet hannarne, bli nämligen allt mera sällsynta i Indien och stå knappast mera att få för pengar.

Fogg var envis. Han bjöd 250 kronor i timmen i hyra för elefanten men fick nej. 500 kronor i timmen? Afslag. 1,000 kronor i timmen? Nej, alltjämt nej.

Passepartout krökte sig som en mask, när hans husbonde fördubblade buden, men hinduen var obeveklig. Och dock var det inga småslantar, som erbjödos. Om elefanten på femton timmar bure de resande fram till Allahabad, skulle han åt sin ägare tjäna in den nätta summan af femton tusen kronor.

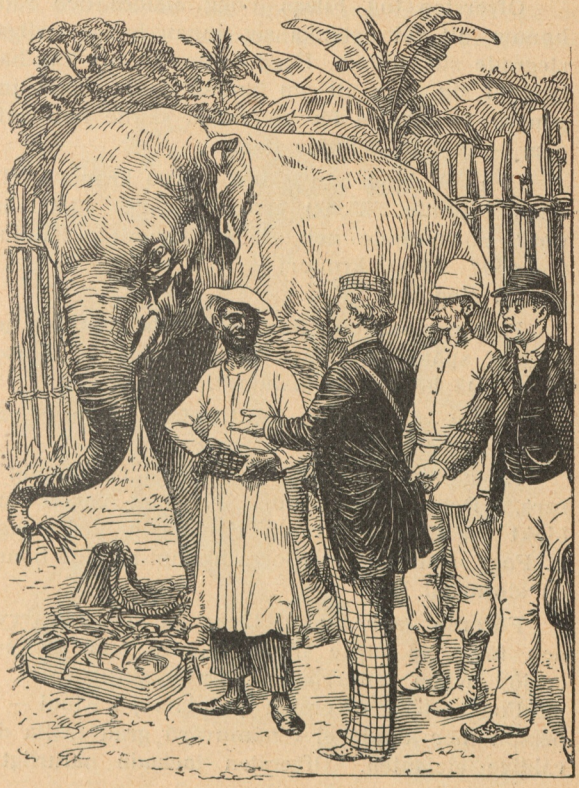

Fogg tog saken kallt. Han föreslog nu hinduen att sälja elefanten och bjöd genast 20,000 kronor för honom. Ägaren förklarade visserligen, att han inte till något pris ville sälja Kioni, men hans giriga blickar visade, att han blott önskade utpressa så stor köpeskilling som möjligt.

Öfversten tog Fileas Fogg afsides och rådde honom att väl betänka sig, innan han ytterligare stegrade sitt anbud. Fogg genmälte, att han hade betänkt sig, men att om han så skulle betala tjugo gånger så mycket för elefanten, skulle han hafva den — ty han behöfde den.

Och så bjöd han 25,000, 30,000 kronor. Hinduen vägrade. 35,000 kronor? Nej. 40,000 kronor? Fortfarande nej. 45,000 kronor? Hinduen tvekade? 50,000 kronor!

Då slog han till.

Passepartout hade följt hela detta uppträde med ängslig spänning. Han var ömsom röd, ömsom blek. Då köpet var afslutadt, utbrast han:

— Det var gräsligt hvad elefantkött måtte vara dyrt!

Nu gällde det blott att få tag i en lämplig förare. Det gick lätt nog. En ung parser med klokt ansikte erbjöd sin tjänst och blef antagen af Fogg, som för att sporra honom lofvade honom en storartad lön.

Föraren lade nu ett täcke på elefantens rygg och fäste på ömse sidor en korg, som just inte erbjöd någon synnerligen bekväm sittplats.

Fogg erbjöd öfversten en plats på Kioni — en person mer kunde ej i nämnvärd grad trötta den väldige elefanten. Öfversten tackade naturligtvis

och tog plats i den ena korgen, Fileas Fogg i den andra. Och sedan Passepartout varit åstad för att köpa matvaror, satte han sig grensle öfver djurets rygg, föraren tog plats på elefantens hals, och så bar det af in i den täta palmskogen.

Vägvisaren tog en genväg, som skulle vara fem mil kortare än den uppgångna vägen. Fogg och öfversten, som sutto nedsjunkna i sina korgar ända

upp till halsen, blefvo duktigt mörbultade, då elefanten började lunka, men de togo saken lugnt, tego och ledo. De kunde knappast se en skymt af hvarandra.

Passepartout hade kommit så högt upp, att han hade all möjlig möda att hålla sig kvar. Han kastades än fram på djurets hals, än på dess länder, men han log förnöjd under sina luftsprång och plockade då och då ur fickan upp ett stycke socker, som den kloke Kioni tog med sin snabel utan att ett ögonblick sakta sin fart. Det påminte Passepartout om den gamla, goda tiden, då han uppträdde som konstberidare, lindansare och pajas. Det var ändå rätt bra, att han i sin ungdom fått lära att hålla balansen.

TOLFTE KAPITLET.

En syn i skogen.

Efter ett par timmars färd hejdade föraren elefanten och lät honom hvila ut en stund. Det väldiga djuret släckte sin törst i en närbelägen bäck och började sedan beta i småskogen. Öfversten var förtjust i denna korta hvila, ty hans lemmar voro alldeles sönderbråkade. Fogg tycktes däremot vara lika frisk och kry, som om han stigit upp från sin mjuka bädd hemma i London.

— Den karlen måtte vara af järn! utbrast öfversten och såg på honom med beundrande blickar.

— Af stål! sade Passepartout, stolt på sin herres vägnar. Han höll på att tillaga en enkel frukost.

Vid middagstiden bröto de åter upp.

Landskapet antog nu en mera vild prägel. De foro ej längre genom stora skogar utan genom dungar af tamarinder och dvärgpalmer, som omväxlade med stora, torra, nakna slätter, i hvilkas utkanter man skönjde spensliga, lågstammiga träd och stora klippblock. Hela detta område, som sällan genomfares af resande, är bebodt af en vild folkstam, som genom ett strängt vidhållande af den gammal-indiska religionens alla egendomliga bruk blifvit grym och blodtörstig. Engelsmännens välde har ej kunnat vinna fast fot i dessa trakter, som lyda under rajah, hvilka äro nästan omöjliga att kufva i dessa svåråtkomliga tillhåll inne bland Vindhya-bergen.

Allt emellanåt såg man på afstånd band af infödingar med ett lömskt utseende; de gjorde hotande åtbörder, när de sågo elefanten lunka framåt. Föraren höll sig på så långt afstånd från dem som möjligt, af fruktan för att råka ut för obehag. Högst få djur syntes till; endast några enstaka apor, som togo till flykten, under det de visade tänder och gjorde löjliga grimaser och höga luftsprång, som isynnerhet roade Passepartout, där han satt och skumpade på elefantens rygg.

Vid 8-tiden på kvällen hade de hunnit öfver högsta kedjan af Vindhya-bergen och gjorde halt i en förfallen hydda på norra sluttningen. De voro nu halfvägs.

Natten var kall. I det inre af hyddan uppgjorde föraren en eld af torra kvistar. Kring

denna samlade sig de resande, och kvällsvard dukades upp af de i Kholby inköpta matvarorna. Trötta och mörbultade som färdemännen voro, gjorde de föga heder åt Passepartouts anrättning; samtalet gick trögt, och snart hördes ljudliga snarkningar. Vägvisaren vakade bredvid elefanten, som stödde sig mot en stor trädstam och inom kort insomnade.

Klockan sex på morgonen satte man sig åter i gång, i hopp att redan samma afton hinna fram till Allahabad. På det sättet skulle Fogg blott förlora en del af de två dygn, som han vunnit från resans början.

Det bar ned för bergsryggens nedersta slutt-

ningar, och Kioni trafvade raskt på. Föraren undvek helst bebodda platser, då han ansåg sig säkrare i de öde dalsänkorna, där tillflödena till den stora Ganges upprinna. Mot middagstiden gjordes halt under en grupp pisanger. Näst palmerna gifves det måhända knappast någon växt, som har vidsträcktare användning än denna. Bladen, som ofta uppnå en längd af tre meter, begagnas till dukar o. d.; af stammens inre förfärdigas de starkaste tåg liksom de finaste väfnader, och frukterna, som kallas bananer, äro söta och mjöliga, hälsosamma och närande som bröd och läckra som grädde; af dem kan man äfven bereda vin och läskedrycker. Också föllo de våra resande synnerligen på läppen.

Färden fortsattes, och Kioni hade redan ett par timmar trafvat genom en tät skog, då han plötsligen började visa tecken till oro och tvärstannade.

— Hvad står på? frågade öfversten och dök upp med hufvudet ur sin korg.

— Jag vet inte, svarade föraren sakta och spetsade öronen, ty genom de täta busksnåren hördes ett besynnerligt sorl, som om en stund blef lättare att urskilja. Det lät som sång af människoröster och klang af mässingsinstrument.

Passepartout var idel öga och öra. Fogg satt lugn som en filbunke och sade icke ett ord. Föraren hoppade ned, band elefanten vid ett träd och försvann i de tätaste snåren. Om en liten stund var han tillbaka.

— Det är ett festtåg af indiska präster, hviskade han. Om det är möjligt, böra vi söka undgå deras uppmärksamhet.

Han löste elefanten och förde honom in i ett tätt snår. De resande bad han, att de skulle hålla sig stilla och icke hoppa ned. Själf stod han färdig att ögonblickligen klättra upp på Kioni, om det skulle bli nödvändigt att fly, men han hoppades att skaran skulle tåga förbi utan att få syn på dem, ty det täta bladverket dolde dem fullständigt.

Allt närmare hördes det skärande missljudet af människoröster och instrument; entoniga sånger urskildes genom oväsendet från trummor och cymbaler eller två lika stora metallbäcken, som slås mot hvarandra och framkalla ett skrällande larm. Snart syntes tåget på bortåt femtio stegs afstånd från den plats, där de resande höllo sig dolda och spejade mellan blad och grenar.

Främst kommo prästerna, klädda i hufvudbonader af samma form som våra biskopsmössor och långa, utklutade mantlar. Efter dem följde män, kvinnor och barn, hvilka uppstämde ett slags begrafningssång, som emellanåt afbröts af slag på cymbaler och tam-tam, en skifva af tunn metall. Sedan kom en vagn med stora hjul, hvilkas ekrar och lötar voro formade som ett flätverk af ormar, och öfverst på denna vagn, som drogs af två par rikt utstyrda zebu eller oxar med fettpuckel öfver bogen, tronade en vederstygglig bildstod med fyra armar, stirrande ögon, tofvigt hår, tunga, som hängde långt ut ur munnen, tjocka läppar, som voro målade blodiga med betel eller saften af arekapalmens blad. Kring bildstodens hals slingrade sig ett halsband af dödskallar, om dess midja en gördel af afhuggna händer. Den stod upprätt på en kullslagen, hufvudlös jätte.

Öfversten igenkände denna bildstod.

— Gudinnan Kali, dödens och kärlekens gudinna, hviskade han.

— Det var en faslig kärleksgudinna, mumlade Passepartout. Jag har då aldrig sett en hemskare fågelskrämma!

Föraren tecknade, att de skulle hålla sig tysta.

Rundt kring vagnen med bildstoden vimlade det af gam-

la tiggarmunkar, s. k. fakirer, som dansade och flängde som förryckta och besatta af onda andar.

Deras anleten voro målade med strimmor af gulockra samt betäckta med korsvis gjorda skåror, ur hvilka blodet droppvis sipprade fram.

Passepartout kände blodet isas i ådrorna vid deras åsyn.

Efter fakirerna följde några bramapräster i praktfulla österländska dräkter. De släpade med

sig en kvinna, som knappast förmådde stå på benen.

Hon var ung och skär i hyn som en europeisk kvinna. Hennes hufvud, hals, axlar, öron, armar, händer och tår voro fullsatta med smycken, armband, ringar, spännen och ädelstenar. En guldstickad mantel slöt sig till hennes smidiga växt.

Tätt efter henne kom en lifvakt, väpnad med dragna sablar och långa, i bältet instuckna pistoler med konstnärligt etsade kolfvar. Denna lifvakt forslade ett lik på en bärstol, liket af en åldring, som ännu efter döden bar en praktfull indisk furstedräkt: pärlbroderad turban, en mantel, inväfd med silke och guld, en gördel af kaschmir, glittrande af diamanter, och de utsökta vapen, som pläga bäras af en indisk rajah.

Bakom båren kom en flock spelmän, och tåget slöts af en skara svärmare, hvilkas vilda skrän stundom öfverröstade själfva musikens örondöfvande larm. Så småningom aflägsnade sig processionen.

Passepartout andades lättare.

TRETTONDE KAPITLET.

Fogg visar, att han har hjärta.

Öfversten betraktade all denna ståt med en djupt vemodig blick och vände sig därpå till föraren.

— Ett frivilligt människooffer? sporde han.

— Ja, nickade föraren.

— Jag förstår inte, anmärkte Fogg.

— Kvinnan, som vi sågo, skall brännas!

— Hvem var den gamla gubbstuten? frågade Passepartout.

— Det var liket af hennes make, en oberoende furste, rajah öfver Bundelkund. På hans bår skall hon lefvande brännas.

— Såå? svarade Fogg utan minsta darrning på rösten. Fortlefva ännu dessa vilda plägseder i Indien? Hafva ej engelsmännen kunnat utrota dem?

— På de flesta platser af halfön hafva dessa offer upphört, men vi hafva ingenting att säga i dessa trakter och minst i Bundelkund. Hela norra sluttningen af Vindhyabergen är också en skådeplats för oupphörliga rof, rån och mord.

— Lefvande bränd! Och så vacker! mumlade Passepartout.

— Om hon icke läte lefvande bränna sig, sade öfversten allvarligt, skulle hennes lott bli outsägligt beklagansvärd. Mannens släkt skulle raka af hennes lockar, kasta några näfvar ris till henne, knuffa och misshandla henne, ja, betrakta henne som ett orent djur, och slutligen skulle hon få dö i en vrå som en skabbig hund. Också är det kanske oftare fruktan för denna fasansfulla framtid, som drifver de arma änkorna upp på bålet, än någon saknad efter den aflidne eller religiöst svärmeri. Någon gång är emellertid ett sådant offer alldeles frivilligt, så att ej ens regeringens kraftiga ingripande förmår hindra det.

— Hvad människor kunna vara dumma! utbrast Passepartout.

— När jag för några år sedan bodde i Bombay, fortsatte öfversten, kom en ung änka till guvernören och bad att få bli bränd tillsammans med sin hädangångne mans lik. Guvernören vägrade naturligtvis, men änkan flyttade till en oberoende rajah och lät där bränna sig.

— Det var också ett nöje! menade Passepartout.

— Men det offer, som här skall äga rum i daggryningen, är icke frivilligt, sade föraren. Det vet hvarenda människa i Bundelkund.

— Hon syntes emellertid inte göra motstånd.

— Man har döfvat henne med rök af hampa och opium.

— Hvart fördes hon nu? sporde Fogg.

— Till afgudatemplet i Pillaji, en half mil härifrån. Där skall hon bli i natt, och när morgonen gryr, skall hon föras på bålet, sade föraren.

Därpå ledde han elefanten ut ur dungen och klättrade upp på dess hals. Just som han skulle med en hvissling sätta djuret i gång, hejdades han af Fogg.

— Om vi skulle rädda kvinnan? sade denne vänd till öfversten.

— Rädda henne? utropade sir Cromarty förbluffad.

— Jag har ännu tolf timmars vinst — dem skulle jag kunna använda.

— Kör! Ni har hjärtat på rätta stället, ni! fortsatte öfversten, gripen af undran och beundran.

— Ja, när jag har tid, invände Fileas Fogg enkelt.

Passepartout fick ej fram ett ord af idel förvåning.

FJORTONDE KAPITLET.

Utanför afgudatemplet.

Det var ett svårt, djärft, kanske outförbart företag. Fogg lopp fara att förlora sin frihet, och hans resa skulle måhända i följd däraf misslyckas. Men han tvekade ej ett ögonblick, och öfversten var genast med på saken.

Passepartout var alldeles hänryckt: han började riktigt hålla af sin husbonde.

— När allt kommer omkring, är där känsla ändå i vaxkabinettsfiguren, tänkte han.

Men hvilket parti skulle föraren taga? Det var nödvändigt att förvissa sig därom, och öfversten frågade honom rent ut.

— Vi äro af samma stam, kvinnan och jag, och gärna skall jag bistå eder vid försöket att rädda henne.

— Bra, sade Fogg.

— Men ni skall betänka, tillade föraren, att om vi bli gripna, sätta vi icke blott lifvet på spel, utan vi utsätta oss också för de förfärligaste marter.

— Jag vet det, svarade Fogg. Vi få väl vänta, tills det blir mörkt, innan vi företaga någonting?

— Naturligtvis.

Och därpå berättade föraren, hvad han visste om den unga kvinnan, öfver hvars hufvud ett så hotande öde nu sväfvade.

Hennes namn var Aoda.

Vida bekant för sin skönhet, var hon dotter af

en rik parsisk köpman i Bombay. I denna stad hade hon erhållit en fullkomligt engelsk uppfostran, och man skulle kunnat tro, att hon varit af europeisk härkomst, när man tog hänsyn till hennes sätt att föra sig och hennes kunskaper. Hennes föräldrar dogo, och så vardt hon gift med den gamle rajahn i Bundelkund. Efter tre månaders äktenskap blef hon änka. Då hon väl kände den lott, som väntade henne, tog hon till flykten, men greps genast. Som rajahns släkt hade fördel af hennes död, var hennes dom utan vidare fälld, och nu syntes ingen möjlighet vara henne öfrig att undgå döden.

Denna skildring styrkte helt naturligt Fogg och öfversten i deras ädla beslut. Det bestämdes, att föraren skulle ställa färden till templet i Pillaji.

En halftimme senare gjorde de halt vid en uthuggning i skogen ungefär femhundra steg från pagoden. Denna kunde man ej se, men människomassans tjut och skrän urskildes tydligt.

Nu gällde det att finna bästa sättet för att tränga fram till det olyckliga offret. Föraren kände väl till pagoden, där den unga kvinnan med all säkerhet var instängd. Skulle man kunna bana sig väg dit genom någon af ingångarna, sedan vakten som vanligt berusat sig och fallit i sömn, eller skulle man nödgas göra ett hål i muren? Ja, därom kunde intet beslut fattas förr än i sista stund. Men säkert var, att kvinnan måste bortföras under nattens lopp — i gryningen skulle hon ledas till bålet och då kunde ingen mänsklig makt rädda henne.

Fogg och hans följeslagare beslöto alltså att afbida nattens inbrott.

Vid 6-tiden började det skymma, och då gingo de ut på spaning rundt om pagoden. Fakirernas skrän började dö bort: de hade förmodligen enligt sin vana rökt opium och voro nu bedövade. Möjligtvis skulle det lyckas att smyga sig förbi dem och komma fram till templet.

Föraren gick främst, och alla smögo ljudlöst fram genom skogen. Sedan de i fem minuter krupit fram under grenarna, kommo de till bräden af en liten bäck, och de kunde nu se en hög af uppstaplad ved. Den upplystes medels facklor af järn, som buro skålar, däri harts eller kåda brann. Det var bålet, uppfördt af det dyrbara, välluktande röda sandelträdet och indränkt med rosenolja. Ofvan på detsamma hvilade rajahns balsamerade kropp, och hundra steg därifrån aftecknade sig pagoden, hvars smärta minareter framträdde i dunklet ofvan trädtopparna.

— Kom! hviskade föraren.

Och med yttersta försiktighet gled han framför de andra genom det höga gräset. Det var nu alldeles tyst, och man hörde endast vindens sus i trädens kronor.

Vid en öppen, af facklor belyst plats hejdade föraren sina steg. Marken var öfvertäckt af människor, som opiumruset sänkt i tung sömn. Det var som om man stått vid ett slagfält; män, kvinnor och barn lågo huller om buller.

Mellan trädens massor framskymtade dunkelt i bakgrunden templets väldiga former, men till förarens missräkning vakade rajahns lifvakt och vankade af och an vid ingången med dragna sablar och rykande facklor. Troligen höllo präster vakt i det inre af pagoden.

Föraren vågade ej framtränga längre; han insåg, att de ej kunde med våld bana sig väg till pagoden, och förde därför sina följeslagare afsides. Fileas Fogg och öfversten förstodo, att ett anfall på denna punkt skulle vara vanvettigt.

— Låt oss vänta! föreslog öfversten. Klockan är ännu bara 8, och kanske dukar äfven lifvakten under för sömnen.

Sällskapet slog sig alltså ned under ett träd och väntade. Men hvad tiden syntes dem alla lång! Allt emellanåt smög sig föraren in i snåren och gjorde sina iakttagelser. Men alltjämt vakade rajahns lifvakt med flammande facklor, och genom pagodens fönster utträngde ett svagt ljussken.

Ända till midnatt blef allt sig likt. Det var klart, att man ej kunde hoppas på försumlighet från lifvaktens sida — den hade säkerligen icke fått taga del i opiumfesten. Man måste således försöka på annat sätt och söka åstadkomma en öppning å pagodens mur. Frågan var nu, huruvida prästerna därinne vore lika vakna som lifvakten där ute.

Ny öfverläggning hölls, och föraren förklarade sig villig att föra dem till pagoden. De måste göra en lång omväg för att obemärkta kunna nalkas dess baksida, hvarför de ej kommo fram förrän vid half ett-tiden. Men de mötte ingen på vägen, och vid den sidan af pagoden fanns ingen vakt utsatt, troligen därför, att där hvarken funnos dörrar eller fönster.

Det var en skum natt. Månen stod i sista kvarteret, befann sig nätt och jämt öfver synkretsen och var dessutom stundtals öfvertäckt af tunga moln. De höga träden gjorde dunklet ännu djupare.

Sålunda hade de hunnit fram till muren, men därmed var ju föga vunnet — det gällde nu att bana sig väg genom densamma. Fogg och hans följeslagare hade inga andra för ändamålet användbara verktyg än sina pennknifvar. Lyckligtvis bestodo templets väggar blott af tegel och trä och borde sålunda ej vara så svåra att genombryta; sedan man bara brutit lös en tegelsten, skulle de andra utan svårighet kunna åtkommas och uttagas.

Föraren och Passepartout arbetade hvar på sin sida för att åstadkomma en öppning i väggen om två fots bredd och undveko sorgfälligt allt buller. Arbetet gick raskt, och allas hjärtan klappade af otålighet. Då ljöd med ens ett rop från templets inre och besvarades ögonblickligen från vakten utanför. Passepartout och föraren afbröto sitt arbete. Hvad månde stå på? Voro de upptäckta? Hvarför gjordes alarm?

Här var ingen annan råd än att draga sig tillbaka, tills bullret tystnat. Om en stund skulle de säkerligen kunna återgå till sitt arbete. Fogg och öfversten sökte också skydd under det täta löfverket och hoppades, att allt åter skulle bli tyst.

FEMTONDE KAPITLET.

Passepartout får en idé.

Med detsamma ryckte en vaktafdelning fram och fattade post vid pagodens baksida. Allt närmande var omöjligt.

Det skulle vara svårt att skildra våra resandes missräkning. Huru skulle de nu kunna rädda den arma kvinnan, då det ej gafs någon möjlighet att inträngа till henne? Öfversten bet sig i naglarna, Passepartout skar tänder, och föraren hade all möjlig möda att hålla honom tillbaka. Endast Fogg stod lika lugn som alltid.

— Vi ha intet annat att göra än att fortsätta resan, sade öfversten med låg röst.

— Det är vår enda utväg, sade föraren.

— Vänta! bad Fogg.

— Vänta? Ännu längre? genmälde öfversten. Snart är det dager.

— Är jag i Allahabad i morgon middag, är det tids nog: en utsikt kan erbjuda sig i sista stunden.

Öfversten skakade på hufvudet. Hvarpå väntade denne kallblodige engelsman? Ämnade han i själfva det afgörande ögonblicket rusa fram och rycka den unga änkan från hennes bödlar? Men det skulle ju vara fullkomligt vanvett! Denne man tänkte annars så lugnt och klart!

Emellertid gick öfversten in på att vänta, och föraren visade dem alla vägen till främre delen af den öppna platsen. Där kunde de bakom en grupp höga träd hålla ögonen på den sofvande folkhopen och afbida skådespelets vidare utveckling.

Passepartout hade klängt upp på de nedersta grenarna af ett träd. Som en blixt for en idé genom hans hjärna. Till en början afvisade han denna tanke såsom höjden af dårskap. Men den återkom beständigt, och ju mera han rufvade på den, dess mera lockade den honom.

— Hvarför icke? tänkte han. Det är åtminstone en utväg, och vi ha inte just så många att välja på. Och när man har att göra med sådana dummerjönsar som de här skränfockarne, bör det kunna gå . . .

Emellertid yttrade han icke ett ord till någon af de andra, utan gled smidig som en ål nedför trädets grenar, som berörde marken, och försvann i snåren.

Timmarna skredo långsamt hän, och snart bebådades dagens ankomst af ljusa strimmor i öster, ehuru mörkret ännu rådde i skogen.

Med ens blef det lif i den domnade massan. Här och där reste sig människor. Tam-tamslagen skrällde, sångerna och tjuten togo åter sin början.

Stunden var inne — den olyckliga skulle föras till döden. Tempelportarna öppnades, och ett starkt ljussken strömmade ut. Fogg och öfversten kunde nu i den skarpare belysningen se den dödsdömda, som leddes ut af två präster. Det såg ut, som om den arma kvinnan med en sista ansträngning af självbevarelsedriften sökte skaka af sig sömnmedlets bojor och slita sig lös från bödlarne. Öfverstens hjärta var nära att sprängas af harm, och när han krampaktigt grep Foggs hand, kände han, huru denne höll sin knif dragen.

Hopen satte sig i rörelse. Den unga kvinnan hade återfallit i vanmakt i följd af röken från hampan och sorlet omkring henne. Hon bars midt igenom fakirernas skara, som beledsagade henne under ett ohyggligt mässande.

Fogg, öfversten och föraren slöto sig till tågets sista led och smögo långsamt fram. Ett par minuter senare stodo de vid randen af bäcken, knappa

femtio steg från bålet, där rajahns kropp låg. I halfdunklet kunde de se kvinnan ligga medvetslös och orörlig vid sidan af makens lik.

En facklа hölls in till bålet och det af olja genomdränkta trädet fattade genast eld — — —

I detta ögonblick måste öfversten och föraren gripa och med våld hålla Fogg tillbaka, ty han ville i ett ögonblick af ädel, men ändamålslös självuppoffring rusa hän till bålet. Redan hade han lösgjort sig från deras tag, då något sällsamt inträffade. Ett rop af förfäran ljöd ur allas mun och hela folkmassan störtade, slagen af skräck, till marken. Skulle den gamle rajahn icke vara död!!!

Man såg honom plötsligen resa sig upp som en vålnad, lyfta den unga kvinnan i sina armar och stiga ned från bålet genom hvirflar af rök, som gåfvo honom ett spöklikt utseende.

Fakirer, präster, lifvakt — alla lågo de framstupa, stumma af fasa, och vågade ej lyfta sina ögon upp inför ett sådant under.

Det medvetslösa offret bars bort, och de kraftiga armarna tycktes ej tyngda af den vackra bördan. Fogg och öfversten stodo ensamma upprätt, mållösa af undran, och föraren spärrade upp ögonen.

Passepartout då?

Den återuppståndne rajahn nalkades den plats, där Fogg och öfversten stodo som fastväxta i jorden, och hviskade andtruten:

— Kom! Skynda er!

Det var Passepartout själf!

Det var han, som genom nattens mörker och facklornas rök smugit sig bort till bålet! Det var

han, som klättrat upp och ryckt den arma kvinnan ur dödens käftar samt sedan med otrolig djärfhet spelat rajahns roll och lyckats komma oskadd med henne genom den förfärade hopen.

Ett ögonblick senare sutto de alla på elefanten, som i hastigt traf försvann i den täta skogen.

Det var också på tiden.

Prästerna hade småningom hämtat sig från sin förskräckelse, och när de sågo rajahns lik på det brinnande bålet, förstodo de, att man ryckt ifrån dem deras offer. De rusade in i skogen, åtföljda af lifvakten, som sköt åt alla håll och upphäfde förfärliga tjut. En kula gick igenom Foggs hatt, men elefanten sprang så fort, att våra resande snart voro utom skotthåll för både pilar och kulor.

SEXTONDE KAPITLET.

Hvem fick elefanten?

Det djärfva försöket hade krönts med framgång. Passepartout skrattade en hel timme för sig själf åt sin lyckliga idé; öfversten hade tryckt hans hand, och hans husbonde hade sagt »bra!» Det var ett ovanligt loford i den mannens mun. Men helt anspråkslöst hade Passepartout svarat, att all äran af räddningen tillhörde hans husbonde. Själf hade han bara hittat på det komiska utförandet. Men han skakade af invärtes

skratt, när han kom att tänka på, att han, Passepartout, den gamle lindansaren, akrobaten, cirkusgycklaren och sprutförmannen, också en gång i lifvet spelat en balsamerad rajah samt en ung, vacker kvinnas make. Sådana roller bjudas inte hvar dag ens i Paris!

Den så lyckligt räddade kvinnan hade ingen aning om hvad som händt. Insvept i resfiltar låg hon fortfarande medvetslös i en af korgarna. Öfversten, som kände till verkningarna af de indiska sömnmedlen, hyste inga farhågor för hennes hälsa, men så mycket mera för hennes framtid. Han sade rent ut till Fogg, att om hon kvarstannade i Indien, skulle hon ofelbart förr eller senare falla i sina fienders händer. Han mindes ett alldeles likartadt fall, som nyligen inträffat, och helt visst skulle fru Aoda ej vara i säkerhet förr än hon hunnit utom Indiens gränser.

Fogg tackade för upplysningarna och svarade, att han skulle tänka på saken.

Vid tio-tiden kom Allahabad i sikte. Här tog den afbrutna järnvägsförbindelsen åter vid, och på mindre än ett dygn skulle tåget föra de resande till Kalkutta. Alltså borde Fogg i tid hinna fram och kunna afgå därifrån med ångbåt till Hongkong klockan 12 på middagen dagen därpå.

Fru Aoda inkvarterades i ett rum på stationshuset, och Passepartout fick i uppdrag att anskaffa åtskilliga klädespersedlar, som hon kunde behöfva; såsom schalar, pälsverk, klädningar o. s. v. Hans husbonde gaf honom obegränsad fullmakt att köpa hvad som ansågs behöfligt. Hos en gammal judisk klädmäklare lyckades han finna en klädning af skotskt tyg, en vid kappa och en präktig päls af

utterskinn. Och så återvände han förtjust till bangården. Hvad gjorde det honom, att juden inte velat lämna kläderna billigare än 1,350 kronor? Det var ju inte han själf, som skulle betala dem!

Passepartout hade flera gånger under resan undrat, hvad hans husbonde skulle göra med elefanten. Inte kunde han ta den med sig hela jorden rundt? Skulle han sälja den? Eller släppa den lös och ledig i skogen? Ja, nog hade den präktige Kioni förtjänt en dylik belöning, ty utan honom skulle säkert allting gått galet. Men hans husbonde kunde väl inte så där kasta bort en sak, som kostat 50,000 kronor! Tänk, om — om herr Fogg skulle slå sig lös och skänka elefanten åt sin trogne tjänare Passepartout? Hvad skulle så denne göra med den väldiga kolossen? Ja, det tålte allt att tänka på!

Aoda hade kommit till sans igen, men kunde naturligtvis ej fatta, hvar hon var eller hvarför hon var där. Tåget skulle gå. Föraren fick sin betalning af Fogg, men ej ett öre däröfver. Detta väckte Passepartouts undran, ty den behjärtade och kloke parsern hade ovedersägligen vedervågat sitt lif vid pagoden i Pillaji, och skulle bramaprästerna få honom fatt, kunde det komma surt efter.

Passepartout skulle snart få lösning på denna gåta. Fogg vände sig till föraren.

— Du har varit tjänstvillig och trogen. Din tjänst har jag betalt, men icke din hängifvenhet. Vill du ha elefanten, så är han din.

Förarens ögon strålade af glädje.

— Men det är ju en hel förmögenhet, ers nåd skänker mig! utropade han.

— Håll till godo! Jag är ändå din gäldenär. Farväl!

— Tag emot den! sade Passepartout oegennyttigt. Det är ett ädelt och troget djur!

Han närmade sig elefanten, smekte honom och gaf honom några sockerbitar, och till gengäld för denna vänlighet lyfte elefanten honom sakta högt i luften med sin snabel och satte honom lika varsamt ned på marken igen.

Några ögonblick senare voro Fogg, öfversten och Passepartout instufvade i en kupé, där fru Aoda redan intagit bekvämaste platsen, och bakom dem låg snart det heliga Allahabad, »Guds egen stad». Belägen å den plats, där vattnet från två heliga floder, Ganges och Jumna, flyter samman, drager denna stad till sig en oräknelig massa pilgrimer, hvilka tro sig blifva syndfria och säkra om evig salighet genom ett bad i dessa floder.

SJUTTONDE KAPITLET.

Öfversten tager afsked.

Tåget ilade med full fart mot Benares.

Aoda var nu fullkomligt återställd från den bedöfning, i hvilken sömnmedlet hade försänkt henne; men hon var naturligtvis ytterligt förvånad att i stället för på bålet befinna sig uti en bekväm järnvägskupé och bland resande, som voro henne

fullkomligt obekanta. Öfversten berättade henne allt hvad som tilldragit sig. Särskildt framhöll han Foggs hjältemodiga och uppoffrande beslut att för hennes räddning sätta resplan och lif på ett tärningkast samt Passepartouts djärfva påfund, som gaf äfventyret en så lycklig upplösning. Fogg satt tyst som vanligt, men Passepartout rodnade öfver hela ansiktet af förtjusning, ehuru han anspråkslöst förklarade, att en sådan bagatell inte vore någonting att tala om.

Lycklig öfver alla de omsorger, som slösades på henne, tackade Aoda sina räddare på det hjärtligaste. Hennes ögon voro mera vältaliga än hennes tunga, ty hon hade svårt för att finna ord för sina känslor. Hon genomisades ännu en gång af fasa, då hon vid öfverstens skildring erinrade sig den grymma död, som hon med knapp nöd undsluppit, och ännu mer, då hon betänkte de många faror, som lurade på henne öfverallt, så länge hon befann sig på indisk mark.

Fogg fattade fullkomligt hennes farhågor, och för att lugna henne erbjöd han sig att taga henne med till Hongkong, där hon kunde kvarstanna, tills hela historien fallit i glömska. Hon mottog detta anbud med så mycket större tacksamhet som en af hennes släktingar, en rik köpman, var bosatt i denna stad, hvilken är fullkomligt engelsk, ehuru den är belägen på Kinas kust.

Klockan slog half ett, när tåget anlände till Benares.

Här skulle öfversten stiga af, ty hans truppafdelning var förlagd några mil norr om staden. Han sade alltså farväl till Fogg, önskade honom ett lyckligt slut på denna resa och uttalade sin

förhoppning, att den nästa måtte företagas under mindre farliga omständigheter.

Fogg tackade med en lätt böjning på hufvudet, men den fagra Aoda hade tårarne i ögonen och försäkrade, att hon aldrig skulle glömma hvad han gjort för henne. Passepartout kände sig stolt, när öfversten gaf honom en hjärtlig handtryckning, och för att dölja sin rörelse ställde han sig att se på de tarfliga hyddor af ler och tegel, som åt »Indiens Aten» förläna en prägel af ödslighet och tarflighet.

Tåget fortsatte sin färd genom Gangesdalen. Genom kupéns fönster hade Passepartout på den klara eftermiddagen en växlande utsikt öfver landskapet, dess skogomkransade berg, dess hvete-, majs- och kornfält, dess floder och träsk med grönaktiga alligatorer, dess löfrika skogar och små täcka byar. I den heliga floden plumsade otympliga elefanter och zebuoxar med stora fettpucklar, och skaror af hinduer tvådde sig andäktigt vid dess stränder, ehuru väderleken var kylig och årstiden framskriden. Allt emellanåt gled en ångbåt öfver de heliga böljorna, och dess hvissla skrämde upp måsarna, sköldpaddorna, som krälade i flodens dy, och de långbenta vadarefåglar, som klefvo längs stranden.

Med blixtens hastighet for detta panorama förbi, och natten sänkte sig öfver jorden. Man kunde ej längre urskilja landskapet — man hörde blott emellanåt rytandet af tigrar, björnar och vargar, som togo till flykten för lokomotivets frustande, och dess röda, jättestora lyktor, som sågo ut som de brinnande ögonen hos sagornas vidunder.

Passepartout somnade slutligen, äfven han, och

vaknade först, när tåget klockan sju på morgonen stannade i Kalkutta. Som ångbåten icke afgick förrän klockan tolf på middagen, hade Fogg fem timmar på sig. Han var framme på utsatt dag, men han hade däremot förlorat de två dygn, som han vunnit mellan London och Bombay.

I stället hade han räddat ett människolif.

ADERTONDE KAPITLET.

Det ser illa ut för Fileas Fogg.

När tåget stannade på perrongen, skyndade Passepartout först ut ur kupén; därnäst kom Fileas Fogg, som hjälpte ned sin följeslagarinna. Han ämnade begifva sig direkt till Hongkongbåten, då han ej ens ett ögonblick ville lämna fru Aoda ensam i ett land, där hon hotades af tusen faror.

Just då de skulle gå från stationen, närmade sig en polistjänsteman.

— Är det herr Fileas Fogg? sporde han.

— Ja.

— Och detta är er betjänt?

— Ja.

— Varen så goda och följen mig, båda två!

Fogg förändrade icke en min. Framför honom stod en lagens ställföreträdare, och lagen är hvarje engelsman helig. Passepartout ville däremot göra invändningar, men polisbetjänten vidrörde honom med sin ämbetsstaf, och husbonden gaf honom ett tecken att ögonblickligen lyda.

— Kan denna unga dam få följa med? sporde Fogg.

— Det går an, svarade polistjänstemannen och förde dem till ett fyrhjuligt åkdon, förspändt med två hästar.

Sedan alla satt sig upp, bar det af. Ingen yttrade ett ord under färden, som varade tjugo minuter.

Först bar det af genom »den svarta staden» med dess trånga gator och ruskiga lerkyffen. Här vimlade en smutsig och förtryckt befolkning från alla världens kanter. Sedan kom man in i den europeiska stadsdelen, som erbjöd en gladare anblick genom sina lätta och behagliga tegelstensbyggnader i skuggan af kokospalmer och med utsikt öfver en hel skog af master i hamnen. Ehuru det var så tidigt på morgonen, vimlade gator och promenader af eleganta ryttare och präktiga åkdon med frustande hästar.

Vagnen stannade utanför ett hus med simpelt utseende. Polismannen lät de åkande stiga ur och förde dem till ett rum, hvars fönster voro försedda med galler.

— Klockan half nio skolen I inställa eder inför domaren Obadja, sade han och därpå reglade han dörren.

— Vi äro fångar, sade Passepartout med ynklig min och föll handlöst ned på en stol.

— Det är för min skull ni är förföljd! För det ni räddat mig! Ack, lämna mig åt mitt öde! bad Aoda.

Hennes darrande stämma vittnade om hennes rörelse.

— Det är inte möjligt! sade Fogg lugnt. Hur skulle bramaprästerna våga framkomma inför en engelsk domstol med en anklagelse för något dylikt? Det måste bero på något misstag.

Och han förklarade, att han i alla händelser icke skulle öfvergifva henne utan enligt sitt löfte föra henne till Hongkong.

— Ja, men båten går klockan tolf! sade Passepartout.

— Dessförinnan äro vi ombord, genmälde Fogg lugnt.

Tonen var så tvärsäker, att Passepartout sade för sig själf:

— Ja visst — dessförinnan äro vi ombord.

Men han kunde ändå inte känna sig riktigt lugn.

Klockan half nio öppnades dörren åter, och polisbetjänten införde fångarne i ett angränsande rum. Det var synbarligen domsalen, och åhörareplatserna voro redan upptagna af en stor skara nyfikna, både européer och infödingar.

Fogg, Aoda och Passepartout fingo sätta sig på de anklagades bänk, midt emot domarens och notariens stolar. Genast därefter inträdde de båda magistratspersonerna.

Domaren Obadja var en stor, mycket fetlagd man. Han nedtog från en krok en peruk, såsom sed är vid de engelska domstolarna, och satte den helt vårdslöst på hufvudet.

— Ropa första målet! sade han.

Men i detsamma förde han handen till hjässan och utbrast:

— Hvad vill det här säga! Det är ju inte min peruk!

— Nej, jag tror nästan det är min! medgaf notarien.

— Min kära notarie! Inte tycker ni, att en domare kan afkunna en laglig dom i en notaries peruk?

— Nej, det förstås, sade notarien ödmjukt.

Och så bytte de peruker, under det Passepartout satt som på nålar och bara såg på uret, hvars visare ilade åstad med olycksbådande hastighet.

— Ropa första målet! upprepade domaren.

— Fileas Fogg? sade notarien.

— Här.

— Passepartout?

— Det är jag.

— Det är bra.

— Nej, det är inte alls bra, mumlade Passepartout.

— Sedan två dagar spanar man efter eder vid alla tåg från Bombay, sade domaren.

— Hvarför anklagar man oss? sporde Passepartout otåligt.

— Det skall ni nog få veta.

— Nå, det var ändå väl! sade Passepartout halfhögt.

— Jag är engelsk undersåte, sade Fogg, och jag har rätt att . . .

— Har man ej visat er vederbörlig aktning? afbröt domaren.

— Jo.

— Godt. Ropa käranden!

En dörr öppnades, och en rättstjänare insläppte tre hinduiska präster.

— Kunde just tro det — där ha vi de kanaljerna, som ville bränna min unga änka! sade Passepartout förargad.

Prästerna ställde sig framför domaren, och notarien uppläste en anklagelse mot Fogg och hans betjänt för helgerån, i det de vanhelgat en plats, som var invigd till Bramas dyrkan.

— Har ni förstått? sporde domaren Fogg.

— Ja, svarade Fogg och såg på klockan.

— Erkänner Ni?

— Ja.

Inför domstolen.

— Nå, då är saken klar.

— Men nu skulle jag i min tur vilja fråga dessa tre präster, hvad de förehade i pagoden uti Pillaji och med hvad rätt de ville bränna henne lefvande?

Prästerna sågo på hvarandra — de begrepo synbarligen icke ett ord.

— Ja, just det! utbrast Passepartout med vanlig ifver. Just i pagoden! Hvarför skulle offret stekas ihop med gubben?

Ånyo sågo prästerna på hvarandra och skakade på hufvudet. Domarens ögon irrade från den ene till den andre. Han begrep ej heller något.

— Hvilket offer? frågade han slutligen. Hvem skulle stekas? Skulle en gubbe stekas i Bombay?

— I Bombay? skrek Passepartout och spärrade upp ögonen.

— Ja visst. Här är inte tal om någon pagod i Pillaji, utan om Malabar-Hill i Bombay.

— Och som bevismedel anhålles att få förete helgerånarens skor! sade notarien och ställde ett par skor framför sig på skranket.

— Mina skor! utropade Passepartout, som i häpenheten inte visste, hvad han sade. Nästa ögonblick ångrade han sitt förhastande och skulle velat bita af sig tungan, om det hade därmed varit hjälpt. Men »det är för sent att skaffa spruta, se'n byn brunnit», som ordspråket säger.

NITTONDE KAPITLET.

Kostar det något, så smakar det något!

— Fakta äro således klara? sporde domaren. — Ja, erkände Fogg med iskallt lugn. Nu kom han ihåg Passepartouts äfventyr i följd af inträdet i templet.

— Alldenstund, förty och emedan, förklarade högtidligen domaren Obadja, den engelska lagen vill kraftigt och oväldigt skydda alla de indiska folkens olika religionsbekännelser, och enär anklagade personen Passepartout är genom full bevisning och eget erkännande funnen saker att den 20 nästlidna oktober med helgerånande fot hafva beträdt den i Malabar-Hill vid Bombay belägna pagod, alltså varder bemälde Passepartout dömd till fjorton dagars fängelse och femtusen fyra hundra kronors böter.

— Fem tusen — — — — utropade Passepartout, likblek af fasa. Håret reste sig på hans hufvud, när han hörde en slik summa.

— Tyst! kraxade rättens vaktmästare.

— Och, fortsatte domaren i samma pipande näston som förut, då det ej ens påståtts, ännu mindre bevisats, att icke husbonde och tjänare varit med hvarandra i hemligt förstånd samt den förstnämnde i hvilket fall som helst bör vara ansvarig för den senares göranden och låtanden, så länge denne är i den förres tjänst anställd, alltså pröfvar domstolen rättvist att döma honom, be-

mälde husbonde Fileas Fogg, till åtta dagars fängelse och tvåtusen sjuhundra kronors böter.

Passepartouts förtviflan kände inga gränser. Hans husbonde skulle sålunda förlora sitt vad och bli ruinerad för sin nyfikne och obetänksamme tjänares skull. Hvarför hade han gått in i den usla pagoden!

Fogg satt däremot så lugn som om saken ej angått honom. Men när nästa mål ropades, reste han sig och sade:

— Jag erbjuder mig att sätta borgen.

— Det är eder rättighet, förklarade domaren artigt. I anledning däraf att herr Fileas Fogg och hans tjänare äro utländingar, bestämmes borgenssumman för hvardera till aderton tusen kronor.

— Var så god! sade Fogg och upptog ur den nattsäck, som Passepartout bar, en väldig packe banknoter och nedlade den på bordet framför notarien.

— Nu ären I fria! sade domaren, sedan han räknat pengarna. Och denna summa skolen I återfå, då I hafven utstått edert straff och böterna blifvit afdragna.

— Kom! uppmanade Fogg den olycklige Passepartout.

— Åtminstone skall jag väl ha mina skor! ropade denne förbittrad.

Han fick dem och skakade dem, glödande af harm.

— De där åbäkena kosta vackra slantar! muttrade han. Sin vikt i guld många gånger om! Och så klämma de mig till på köpet!

Han gjorde en bra ynklig figur, stackars Passepartout, när han med sina skor i ena handen,

nattsäcken i den andra och de turkiska tofflorna på fötterna traskade bakom sin husbonde, hvilken med sin något stela artighet hade bjudit fru Aoda armen, synbarligen alldeles oberörd af de stora utgifter, som kommo Passepartout att betrakta sig själf som en af jordens brottsligaste och straffvärdaste tjänare.

TJUGONDE KAPITLET.

Finurliga planer kunna också misslyckas.

När Passepartout gick ut ur domsalen, knöt han handen mot prästerna. Visserligen bara i smyg, men han tyckte ändå att det lättade en smula. Men om han vetat, hvem han hade att tacka för häktningen, och så just nu påträffat honom, är det troligt, att denne hade fått sina fiskar varma.

Hvem var då upphofsmannen till denna plan, som så när dragit ett groft streck öfver alla Foggs beräkningar? Det hafva våra läsare säkerligen redan gissat.

Det var Fix, polisagenten.

Han insåg genast den fördel, han kunde draga af Passepartouts olyckliga intrång i pagoden å Malabar-Hill. Det var därför han hoppade ned från järnvägsvagnen och satte sig i förbindelse med de uppretade tempelprästerna. Då han väl kände, huru strängt engelska regeringen beifrar sådana

förbrytelser, var det honom lätt att öfvertyga prästerna, att de kunde yrka på en betydlig skadeersättning af Fogg och dennes tjänare, och själf lofvade han att vara dem behjälplig för vinnande af detta mål. Med första tåg följde han sålunda i deras sällskap efter brottslingarna.

Som dessa använde ganska lång tid på den unga änkans befriande, kom han före Fogg och hans sällskap till Kalkutta, där han redan telegrafiskt begärt häktning å så väl Fogg som hans betjänt. Man kan lätt tänka sig hans missräkning och hans raseri, när han vid framkomsten möttes af den underrättelsen, att man ej sett till hvarken Fogg eller tempelskändaren. Den senare frågade han ju i själfva verket mindre efter, men han började befara, att den förre stigit af vid en mellanstation och gifvit sig åstad åt någon af de norra provinserna.

Plågad af en tärande oro, snokade han därför genom alla tåg, som under de närmaste timmarna anlände till stationen. Och det är sålunda lätt att tänka sig, huru förtjust han blef, när han fick syn på de efterspanade, ehuru han icke kunde förstå, hvad det var för en ung dam, som befann sig i deras sällskap. Han utpekade dem ögonblickligen för polisen, och det var därför som Fogg, Passepartout och rajahns änka blefvo förda inför domaren.

Hade icke den annars så vakne Passepartout varit så bekymrad för sakens utgång, skulle han säkerligen också fått syn på Fix, som undangömd i en vrå af domsalen med stort intresse följde händelsernas gång. Lyckades icke hans plan, så vore allt förloradt, ty han hade lika litet i Kal-

kutta som i Suez eller Bombay fått någon arresteringsorder från London.

Också jublade han i sitt sinne, när domaren afkunnade fängelsedomen öfver Fogg och Passepartout — åtta dagar var allt hvad han behöfde! På den tiden skulle arresteringsordern hinna fram och han skulle lägga lagens starka arm på rymmaren och den stulna millionen.

Men också kände han en rysning genom märg och ben, när Fogg erbjöd borgen, och det var endast det höga beloppet, som för ett ögonblick återgaf honom modet: han kunde nämligen icke tänka sig, att Fogg skulle offra den oerhörda summan af trettiosex tusen kronor. Men när han såg den orubbligt lugne Fogg lägga upp beloppet på domarebordet, gick allting rundt för honom och han hackade tänder, som om han haft frossa.

Emellertid hoppades han ännu, att Fogg skulle ändra sitt beslut och icke kasta bort hela detta belopp utan hellre »krypa in» på åtta dagar. Och därför smög han sig ut och följde honom tätt i spåren.

Fogg tog genast en vagn, hjälpte skyndsamt upp fru Aoda, och med Passepartout på kuskbocken bar det i ilande fart ned till hamnen. Fix sprang efter, flåsande och förtviflad.

När de hunnit till hamnen, slog klockan en kvart öfver elfva. Fogg hade således tre fjärdedels timme på sig, innan båten skulle afgå. Den syntes ute på redden, med afgångsflaggan hissad å en af masttopparna. Fogg steg ur vagnen och hyrde ögonblickligen en roddbåt. I den nedstego flyktingarna, och Passepartout höll den dyrbara resväskan tryckt tätt intill sig.

Fix skummade af raseri och stampade i marken.

— Å, han reser, den bofven, den uslingen! hväste han. Han spar inte på slantarna, och hvarför skulle han det? Han har fått dem så lätt! Men jag skall följa honom som skuggan till världens ända, om det behöfs. Värst är, att när jag en gång får arresteringsordern i handom, har han slösat bort alltihop, så jag får ingenting för besväret!

Hvad skulle han hafva sagt, om han vetat af det dyrbara elefantköpet och den vackra aflöningen till föraren? Om han anat, att Fileas Fogg verkligen från afresans ögonblick med ett och allt redan gjort slut på bortåt hundra tusen kronor, och att således den procent, som Fix kunde påräkna, när han en gång fått honom häktad och hemförd till England, krympte ihop och blef allt mindre och mindre!

Han kastade sig emellertid i en båt och lät ro sig ut till ångaren.

TJUGOFÖRSTA KAPITLET.

Ombord på »Rangoon».

»Rangoon» var en af de förnämsta propellerångarne på linjen Indien—Kina—Japan. Den var byggd af järn och hade en maskin om fyra hundra hästkrafter. Den kunde gå lika fort som »Mongolia», men var ej så bekvämt inredd,

hvilket Fileas Fogg för fru Aodas skull beklagade. Det var ju likväl blott fråga om en resa på något öfver femhundraåttio mil, och den kunde ej taga mer än elfva eller tolf dagar, och dessutom var den unga damen så glad, att hon sluppit undan död och förföljelse, att hon skulle låtit sig nöja med det tarfligaste »krypin» på en lastångare.

Under de första dagarna af färden sökte hon på allt sätt inleda Fileas Fogg i samtal och visade öppet, hur tacksam hon var för det han räddat henne. Han hörde emellertid på henne med den största köld, och icke en åtbörd eller ett tonfall i stämman visade, att han satte minsta värde på hennes erkänsla. Visserligen vakade han noga öfver att ingenting fattades henne, och vissa timmar på dagen satte han sig vid hennes sida, men han lät henne tala och satt för det mesta själf tyst som en bildstod. Passepartout upprepade tidt och ofta för sig själf jämförelsen med vaxkabinettsfiguren: hans husbonde var då alldeles lik de automater, som sitta i skyltfönstren, emellanåt böja på hufvudet, sluta ögonen eller föra handen till hatten.

Aoda undrade också mången gång öfver detta märkvärdiga lugn. Passepartout förkortade ibland någon timme för henne genom lifligt samspråk. Detta rörde sig då mest om hans husbonde och dennes ovanliga kallblodighet i alla kinkiga omständigheter, och han omtalade bland annat det höga vad, som föranledt denna resa jorden rundt, samt delgaf henne sina förhoppningar och farhågor rörande företagets slutliga utgång. Den unga damen blef allt mer och mer intresserad och gladde sig, att Foggs manliga beslut att rädda henne åtmin-

stone icke vållat honom någon förlust af en dyrbar tid. Hon började alltmer hoppas och önska, att han skulle vinna sitt vad, och i hennes ögon blef han småningom

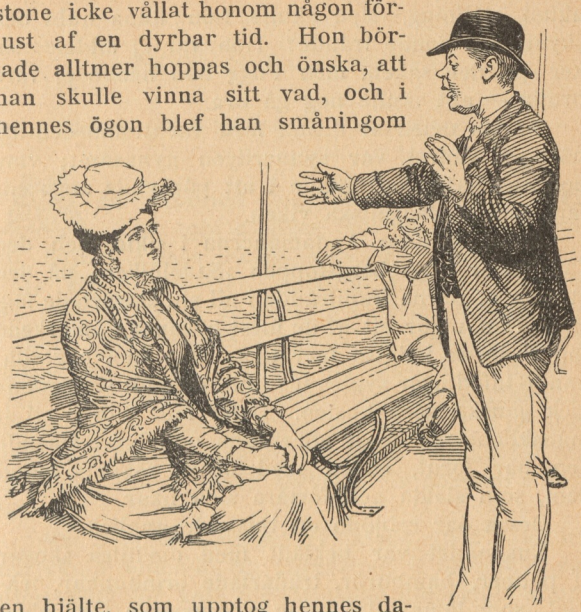

en hjälte, som upptog hennes dagars tanke och hennes nätters dröm.

De upplysningar, som den parsiske elefantföraren hade lämnat om hennes förflutna, visade sig vara alldeles riktiga. Hon berättade själf, att hon tillhörde den folkstam, som intager främsta platsen i den indiska handelsvärlden. Hon var befryndad med en rik parsisk köpman, som på bomullsaffärer skapat sig en omätlig förmögenhet och till och med af engelska regeringen blifvit upphöjd i adligt stånd. Han bodde i Bombay, och det var just en af hans kusiner, som Aoda hoppades träffa i Hongkong, där han hade en högt

aktad ställning. Men skulle hon finna huld och skydd hos denne frände? Hon var ej alldeles säker på den saken, men Fogg bad henne ej vara orolig — allt skulle nog gå bra.

Första delen af denna färd var utomordentligt härlig. Vädret var synnerligen gynnsamt; vind och strömsättning täflade i att påskynda ångarens fart genom Bengaliska viken.

Snart kommo Andamanerna i sikte, och den 732 meter höga bergstoppen »Sadelpiken» på den största af öarna framträdde i all sin storartade fägring. Den utgör ett af de mest bekanta sjömärkena för seglarne i dessa farvatten. Öns små negerliknande infödingar syntes icke till, oaktadt »Rangoon» gick ganska nära kusten. Detta folk tillhör ett af mänsklighetens mest efterblifna och lägst stående och har förut, ehuru med orätt, räknats bland dem, som slakta och förtära sina likar.

Dessa öar erbjödo en tjusande anblick.

Kustlandet var beklädt med omätliga skogar af palmer, bamburör, trädartade ormbunkar, tekträd, som lämna det bästa skeppsvirke i världen, samt väldiga tamarinder, och mot den vackert färgade himlen aftecknade sig bergstopparna som en kolritning. Salanganen, den märkvärdiga svalart, hvars bon som en läckerhet ätas i Kina, svärmade vid kusten i skaror om tusental.

För full maskin styrde »Rangoon» mot Malacka-sundet.

TJUGOANDRA KAPITLET.

Passepartout träffar en gammal bekant.

Men hvarmed sysselsatte sig under tiden Fix, som alldeles mot sin vilja kommit att fara i Fileas Foggs kölvatten jorden rundt? Före sin affärd från Kalkutta hade han befallt, att den så otåligt väntade arresteringsordern från London skulle sändas vidare till Hongkong, och därpå hade han skyndat om bord å »Rangoon». Hans plan att undgå Passepartouts uppmärksamhet hade lyckats, och däröfver gladde sig Fix mycket, enär han kanske skulle haft svårt nog att för den hederlige fransmannen förklara sin närvaro å ångbåten.

Med största otålighet afvaktade nu Fix att båten skulle anlända till Hongkong. I Singapore var uppehållet för kort för att någon ting skulle kunna göras. Hongkong var sålunda den sista engelska besittning på vägen: i Kina, Japan och Amerika skulle rymlingen kunna trotsa alla hans försök att få honom fast. Skulle något kunna göras, måste det således ske i Hongkong — i motsatt fall skulle detektiven stå där med lång näsa och bli hånad till på köpet.

Hvar timme föreföll honom därför lång som en vecka, och han grubblade oupphörligt på något sätt att fördröja Foggs afresa från Hongkong, därest den evinnerliga häktningsordern ännu ej skulle vara anländ.

Något, som också satte honom myror i huf-vudet, var den unga damen i Foggs sällskap. Hvem kunde hon vara? Och hvarifrån kom hon? Hur hade Fogg gjort hennes bekantskap? Var det genom en slump, eller hade han kanske företagit denna långa resa just för att träffa henne? Var hon hans medbrottsling eller åtminstone medveten om hans brott? Hur skulle Fix få svar på alla dessa frågor?

Tänk om Fogg bortfört henne! Vare sig hon nu vore gift eller ej, hade hon säkert någon anhörig, som skulle kunna vara böjd att hämnas hennes bortröfvande. Men eftersom Fogg hade den obehagliga vanan att ögonblickligen rusa från ett samfärdsmedel till ett annat, måste allt vara förberedt i god tid; i annat fall skulle han vara tjogtals mil borta, innan Fix hunnit få tag i en öfverhetsperson. Han beslöt alltså att från Singapore telegrafera till de engelska myndigheterna i Hongkong. Men för att ej rusa åstad i ogjordt väder, måste han ändå till sist bekväma sig att fråga Passepartout angående den unga damen.

Dagen innan ångaren skulle ankomma till Singapore, smög Fix således ut ur sin hytt och gick upp på däck, där Passepartout promenerade fram och tillbaka. Polisagenten låtsade sig vara ytterst förvånad och förtjust öfver sammanträffandet.

— Hvad i all världen? Är ni här på »Rangoon?»

— Ni, herr Fix! Hur är detta möjligt? Jag tog afsked af er i Bombay, och nu finner jag er här på väg till Kina? Har ni också slagit vad om en resa jorden rundt?

— Så galet måtte det väl inte gå! utbrast po-

lisspionen. Jag har bara ett ärende att uträtta i Hongkong och hoppas vara klar med det på några dagar.

— Jaså. Hm! Men hur kan det vara, att vi inte träffats på däck en enda gång på färden allt-ifrån Kalkutta?

— O, jag har varit så sjösjuk!

— I ett så utmärkt härligt väder?

— Jag är en stackare att tåla sjön. Nå, hur mår er husbonde, den förträfflige herr Fogg?

— Utmärkt! Och resan går som efter kronometer. Vi äro inte en dag efter, fastän vi räddade den unga damen —

— Hvilken ung dam?

Och Fix sökte se ytterst förvånad ut. Naturligtvis skyndade den pratsamme Passepartout att tala om allt från början till slut. Fix kunde inte låta bli att småle litet skadegladt, när Passepartout skildrade huru de blifvit häktade i Kalkutta, ehuru hans min blef sötsur vid tanken på de stora belopp, med hvilka nattsäcken lättats. Och denna känsla stegrades, när Passepartout skildrade köpet af elefanten och de vackra slantar, som därvid gått förlorade.

— Nå, hvad ämnar er husbonde göra med den unga kvinnan? Tänker han föra henne med sig till England?

— Nej, då! Han har för afsikt att lämna henne hos en frände i Hongkong, en rik köpman, svarade Passepartout. Min herre är inte synnerligen förtjust i kvinnfolk — man har bara besvär och utgifter för deras skull! Men inte kunde han låta henne stekas heller — —

— Den planen gick upp i rök! tänkte Fix för sig själf. Den karlen är oåtkomlig. Men vänta bara, tills jag har fått min order från London!

Högt sade han småleende till Passepartout:

— Ska vi inte tömma ett glas för vårt oväntade möte här?

— Med största nöje, herr Fix! Det är bra roligt att få återse gamla vänner! Och ni är en riktig hedersknyffel, ni.

TJUGOTREDJE KAPITLET.

Passepartout begriper alltsammans.

Från den dagen togo sig Passepartout och Fix en och annan gång en bägare samman och pratade om hvarjehanda, men polisagenten var förbehållsam och butter samt ledde aldrig samtalet på Fileas Fogg. Han sköt visserligen skulden till sitt dåliga lynne på sjösjukan, men Passepartout började allt mer undra, huru det kommit sig att denne älskvärde och tjänstvillige man alltjämt korsat deras väg — i Suez, på »Mongolia», i Bombay, på »Rangoon». Det tycktes nästan som han följde efter Fogg. Men hvarför? Passepartout ref sig i hufvudet och funderade allt ifrigare.

Med ens var honom allt klart!

Visst följde Fix efter hans husbonde. Han hade naturligtvis blifvit utsänd af »Framstegsklubbens» medlemmar för att öfvervaka, att Fogg verkligen reste jorden rundt! Att inte Passepartout genast kunnat begripa en så enkel sak!

Men så mycket mera stolt var han öfver det skarpsinne, hvarmed han nu genomskådat hela den lumpna listen, på samma gång som han kände sig högeligen förnärmad öfver det misstroende,

som de andra vadhållarne visade gent emot hans herre. Och han gaf sig själf ett heligt löfte att, om han kunde, skulle han spela den eländige spionen ett spratt.

Han beslöt emellertid att icke säga någonting till sin husbonde för att ej oroa eller förtreta denne.

Onsdagen den 30 oktober lopp »Rangoon» in i Malacka-sundet, som skiljer ön Sumatra från halfön Malacka och klockan fyra följande morgon lade ångaren till i den på en mindre ö vid Malackas sydände belägna hamnen Singapore, där kol skulle intagas. Ångaren väntades först sex timmar senare, hvadan Fogg kunde i sin anteckningsbok införa en liten tidsvinst.

På Aodas önskan företogo hon och Fogg en tur i vagn på ön Singapore. Dess utseende är mera täckt än storslaget: inga fjäll eller vilda klippor finnas här, men i stället en oerhördt rik och omväxlande växtvärld. Hela ön ser ut som en välansad park. Palmer med yppiga och underligt formade blad bilda vackra häckar, och där är godt om nejliketräd, hvilkas blomknoppar utgöra den kända kryddnejlikan, pepparbuskar, jättelika ormbunkar och en mängd andra växtformer. Luften var mättad med alla slags dofter, och i skogarna tittade lifliga apor fram och gjorde lustiga grimaser.

Efter denna färd, hvarunder Aoda i fulla drag njöt af den härliga naturen, under det att Fogg satt alldeles oberörd af all dess fägring, alldeles som om han sofvit med öppna ögon, återkommo de till staden, hvars trånga och låga hus till största delen äro omgifna af trädgårdar, hvilkas frukter höra till de läckraste i världen.

Fix, som ej vågade släppa Fogg ur sikte, hade tagit en vagn och följde efter sin förmente banktjuf. Passepartout såg det och log i mjugg; själf gick han som vanligt och ombesörjde nödiga uppköp.

Klockan elfva skulle »Rangoon» åter lägga ut, och en timme tidigare voro Fogg och hans ledsagarinna åter om bord. På däcket väntade dem Passepartout, som köpt en del ananas och mangostanäpplen, frukter af mangostanträdet, som till storleken äro ungefär som våra men utanpå mörkbruna och inuti lifligt röda. Den hvita kärnan är så läcker, att den smälter i munnen, och till följd däraf högt värderad af finsmakare. Också erhöll Passepartout af fru Aoda ett hjärtligt tack och af sin herre en vänlig, fast nästan omärklig nick.

På bestämd tid afgick »Rangoon», och snart förlorade passagerarne ur sikte Malackas berg, hvilkas väldiga skogar gömma jordens vackraste tigrar. På sex dagar borde Fogg vara framme i Hongkong, om han skulle kunna hinna om bord på den ångare, som den 6 november skulle afgå till Jokohama, en af Japans viktigaste hamnar.

Ångbåten var ganska tungt lastad, ty i Singapore hade en stor mängd resande kommit om bord, folk af alla stånd, stammar och tungomål: negrer, araber, kineser, bengaler, perser, singaleser, malajer och portugiser. De flesta reste på andra klass.

Sedan månen gått in i sista kvarteret, förändrades det vackra vädret och sjön började gå hög. Visserligen var den sydostliga vinden gynnsam nog, enär den gjorde det möjligt att med större eller mindre segelyta understödja ångkraften, men stundom blef

sjön så hård, att seglen måste refvas, när vindstötarna tjöto i tackel och tåg. Många af passagerarne fingo erfara hvad sjösjuka vill säga.

Passepartout kunde icke lägga band på sig, när ångbåten låg så där och stampade: han såg snedt på kapten, maskinist och alla människor och önskade tusen olyckor öfver alla ångbåtsbolag, som af för långt drifven sparsamhet låta de resande färdas på sådana usla »tråg», som inte förmå hålla sjön i en liten storm. Hur skulle det här sluta? När skulle de komma fram? Hur länge skulle hans gaslåga hemma i London brinna till ingen nytta? Eländiga skeppsbyggmästare!

— I ären således mycket angelägna att komma fram till Hongkong? sporde Fix en dag Passepartout, då de sutto samman vid ett glas grogg.

— Mycket! medgaf den sistnämnde.

— Er husbonde rusar sålunda genast om bord på Jokohamabåten, tror ni?

— Ögonblickligen!

— Nå, tror ni själf på den där historien om vadet och resan jorden rundt, hva?

— Ja, visst gör jag det.

— Men det gör inte jag.

— Hycklare! sade Passepartout och slog honom skämtsamt på magen.

Fix blef förbluffad. Skulle Passepartout ana något? Hade han upptäckt, att Fix var detektivpolis?

— Man vet nog, hvems ärenden ni går, tillade Passepartout.

Fix började känna sig obehaglig till mods. En polis, som är ute för att göra upptäckter men själf blir afslöjad, spelar en sämre roll. Men han försökte se obesvärad ut.

— Ska vi skiljas nu, när vi kommit till Hongkong? fortsatte Passepartout och kisade med ena ögat.

— Hm! Jag vet inte riktigt, stammade Fix. Det kan ju — hm, det skulle kunna hända — —

— Hör nu, sade Passepartout. Det skulle vara så roligt att njuta af ert sällskap hela turen — res med! Vi äro snart i Kina — därifrån är det bara ett tuppfjät till Japan och ett litet skutt till Amerika. Och från Amerika till Europa kommer man i en handvändning. Följ ni med, bara!

Fix såg skarpt på den pratsamme fransmannen, men kunde ej upptäcka någon baktanke hos honom. Passepartout såg så ärlig och hjärtlig ut som helst.

— Får se, sade Fix således och log gemytligt.

— Är det mycket lönande att resa si så där som ni gör, hva? sporde Passepartout skälmaktigt.

— Hm, ja, ibland. Man kan ju göra goda affärer en gång och sämre en annan. Men naturligtvis består jag inte själf resekostnaderna.

— Nej, det begriper jag nog, hahaha! sade Passepartout och blinkade klipskt med båda ögonen. Många om det, hva? Jo, jo, ni intresserar er nog för vår resa, fast ni ser så menlös ut!

TJUGOFJÄRDE KAPITLET.

Storm och tidsförlust.

Polismannen gick ner i sin hytt. Utan tvifvel hade Passepartout upptäckt hans yrke! Men hade han talat om allt för sin husbonde? Skulle han och tjänaren vara medbrottslingar?

Han blef het om öronen, då han tänkte på att de båda två kanske i smyg ginge och hånade honom. Han fattade emellertid sitt beslut.

Låge häktningsordern färdig och väntade på honom i Hongkong, skulle saken vara klar i ett ögonblick; i motsatt fall skulle han tala om för Passepartout, hvad hans husbonde vore för en gynnare. Stode de i hemligt förstånd med hvarandra, visste husbonden ju också, att Fix vore polisman, och då skulle allt vara förloradt. Men hade tjänaren ingen vetskap om stölden, skulle han naturligtvis bli rädd om sitt eget skinn och lämna tjufven i rättvisans händer.

Den 3 november öfvergick vinden till nordvästlig storm. Halfva dagen dref »Rangoon» för

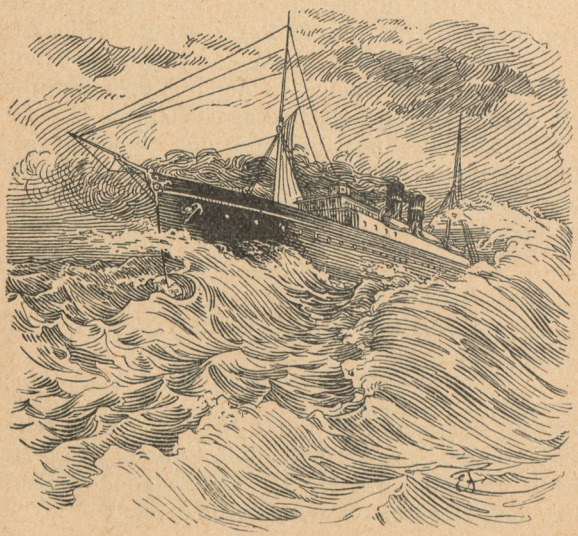

storseglet, och för att kunna klara sjöarna lät maskinisten propellern göra blott tio slag i minuten. Naturligtvis minskades härigenom båtens hastighet betydligt — skulle stormen fortfara, kunde ångbåten komma att fördröjas tjugo timmar eller mera.

Med sin vanliga öfverlägsna likgiltighet såg Fileas Fogg hafvet rasa; där lade sig ej ett enda veck på hans panna, och hvarken oro eller nedslagenhet kunde läsas på hans anlete. När fru Aoda uttryckte sina farhågor, svarade han blott, att han förutsett äfven stormen.

Fix däremot satt i sin hytt, gnuggande händerna af förtjusning och log i mjugg. Komme bara »Rangoon» ett par dagar för sent till Hongkong, så skulle båten till Japan redan ha gått, och då skulle Fogg nödgas ligga kvar, tills den efterlängtade ordern hunnit anlända. Dessa förhoppningar tröstade honom för alla sjösjukans lidanden, och han uthärdade de plågsamma kväljningarna som en hjälte. Han var nästan färdig att jubla, när skeppet krängde och han slungades än hit än dit i sitt lilla »krypin».

Men så pinades Passepartout dess mer, fast han ej var sjösjuk. Allt hade hittills gått så väl till lands som till sjös, på järnvägar som på ångbåtar. Han skulle som den persiske konungen velat piska hafvet med järnkedjor — detta haf, hvars nyckfullhet säkerligen skulle vålla hans husbondes ruin. Han hade ingen ro i hytten, han klättrade som en apa i tacklingen till besättningens förtjusning, slog den med häpnad genom sina luftsprång och hjälpte till i hvar vrå. Tusen gånger sporde han kaptenen, officerarne och ma-

troserna, huru länge stormen skulle hålla i, men de bara skrattade och sade, att det berodde på när barometern behagade stiga.

Den 4 november saktade sig stormen, vinden blef åter sydlig, seglen kunde ånyo sättas till, och »Rangoon» sköt full fart. Passepartout klarnade upp på samma gång som himlen. Men ett dygn hade gått förloradt, och båtens ankomst, som i tidtabellen var utsatt till den 5, kunde ej ske förrän den 6.

Klockan sex på morgonen kom lots om bord för att styra in i Hongkongs hamn. Passepartout var halfdöd af ängslan och förtärdes af längtan att få upplysning af lotsen, huruvida Jokohama-båten afgått från Hongkong. Men han vågade ej — han ville bevara en gnista af hopp ända in i sista minuten. Han klagade sin oro för Fix, och denne sade med skenhelig min, att troligen finge Fogg ge sig till tåls och fara med nästa båt. Den stackars Passepartout blef gröngul af förbittring.

Men Fileas Fogg var inte buskablyg utan gick strax fram till lotsen och sporde helt lugnt, om han visste, när nästa båt skulle afgå till Jokohama.

— I morgon vid flodtiden! sade lotsen.

— Verkligen? sade Fogg utan att ändra en min. Fix bleknade.

— Hvad heter båten? sporde Fogg.

— »Carnatic».

— Den gick ju i går?

— Skulle gått, herre! Men en af pannorna måste repareras, och därför afgår båten först i morgon.

— Bra! sade Fogg och gick med afmätta steg ner i salongen.

Men Passepartout rusade fram, fattade lotsens hand, kramade den kraftigt och utbrast:

— Tack, ni är en bra karl, en riktig hederspascha, herr lots!

Lotsen hade synbarligen mycket svårt att begripa huru han kunde få detta utmärkta vitsord för det en ångpanna gått sönder på Japan-båten. Men i alla fall förde han »Rangoon» genom de många båtar och farkoster af alla slag och storlekar, som trängdes med hvarandra i det smala sundet. Klockan ett lade ångaren till vid kajen, och de resande gingo i land.

Medgifvas måste, att lyckan denna gång på ett märkvärdigt sätt gynnat Fileas Fogg. Om ej ångpannan behöft repareras, skulle »Carnatic» afgått den 5, och passagerarne hade nödgats vänta i åtta dagar. Att Fogg lidit en förlust af ett dygn var ju en småsak i jämförelse med en hel vecka, helst detta var hans hela förlust under resan. Under resten af färden kunde den förlorade tiden dessutom lätteligen tagas igen.

Utsikterna hade sålunda åter ljusnat.

TJUGOFEMTE KAPITLET.

Passepartout promenerar.

Då »Carnatic» först skulle afgå klockan fem följande morgon, hade Fogg sexton timmar till sitt förfogande. Han beslöt sålunda att upp-

söka fru Aodas släkting. Den unga kvinnan själf förde han till ett hotell, där han öfverlämnade henne åt Passepartouts skydd.

Därpå begaf han sig till börsen, men här fick han veta, att den efterfrågade affärsmannen för två år sedan lämnat Kina och flyttat till Europa. Fogg återvände således genast till hotellet och underrättade Aoda om hennes frändes förändrade vistelseort.

En stund satt hon tyst och funderade.

— Hvad skall jag nu taga mig till? sporde hon därpå med sin milda röst.

— Följ med till Europa — helt enkelt! svarade Fogg.

— Men jag kan icke på detta sätt missbruka er godhet!

— Här kan ej bli tal om missbruk — er närvaro står ej alls i vägen för mina planer. Passepartout!

— Ja, herre!

— Gå genast ombord på »Carnatic» och beställ tre hytter!

— Ögonblickligen!

Och Passepartout kilade åstad, helt förtjust att ännu längre få resa i sällskap med den unga änkan, som alltid var så pratsam och vänlig mot honom. Om en stund saktade han emellertid sin gång, ty han hade godt om tid, och snart vandrade han makligt med händerna i fickorna nedåt hamnen och såg sig under tiden om.

Den lilla ön Hongkong kom 1842 i engelsmännens händer, sedan de segrat i ett krig, som de fört med Kina på grund af att regeringen i detta land förbjöd införsel af opium. Med utmärkt blick

Kinesiska djonker.

för framtiden valde den brittiska regeringen just ön Hongkong till stödjepunkt för sitt inflytande och sin handel i Östasien. Hongkong och den portugisiska staden Makao, som förr var den viktigaste europeiska handelsplatsen i Södra Kina, ligga blott 10 mil från hvarandra, på hvar sin sida om mynningen af den vik, som leder in till Kinas största stad Kanton. På Hongkong anlade engelsmännen en starkt befäst hamn, och utmed denna uppväxte snart staden Viktoria, som redan utvecklat sig så, att den har 300,000 invånare. Den har också som handelsplats slagit Makao alldeles ur brädet och dragit till sig största delen af handeln på södra Kina.

Viktoria har en helt och hållet engelsk prägel, om ock dess befolkning hufvudsakligen utgöres af kineser. Då man ser den gotiska domkyrkan, guvernörens residens, de väldiga dockorna, varfven, magasinen, hospitalen och skolorna, de med tuktad sten belagda gatorna, skulle man nästan vara frestad att tro sig försatt till en engelsk stad, som i likhet med Fileas Fogg gett sig ut på rundresa och kommit att glömma sig kvar i Kina.

På gatorna trängdes europeer, kineser och japaneser; bärstolar och skottkärror med segeldukstak vimlade om hvarandra. I hamnen lågo sida vid sida krigs- och handelsfartyg från alla land samt en mängd egendomligt byggda kinesiska och japanska farkoster. Mest fängslades Passepartouts uppmärksamhet af blomsterdjonkerna, ett slags flottar, fyllda med trädgårdsjord, där blomsterodling idkades, så att dessa farkoster sågo ut som flytande blomsterrabatter.

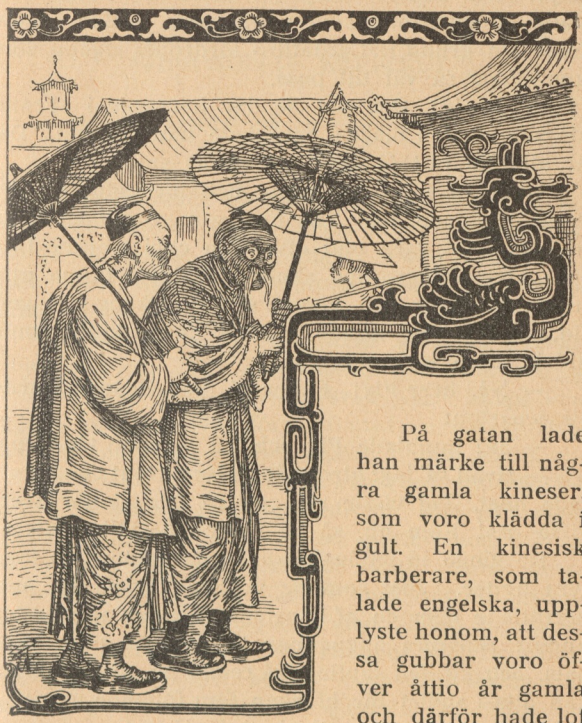

På gatan lade han märke till några gamla kineser, som voro klädda i gult. En kinesisk barberare, som talade engelska, upplyste honom, att dessa gubbar voro öfver åttio år gamla och därför hade lof att kläda sig i gult, som annars är kejsarens liffärg. Detta fann Passepartout högst komiskt; han förstod ej, att till grund för detta bruk ligger den djupa tanken, att ålderdomen bör åtnjuta den högsta aktning och ära.

Slät och fin om hakan begaf sig Passepartout ombord på »Carnatic». Då han kastade en blick på kajen, såg han Fix gå af och an med ett miss-

nöjdt och bistert uttryck i ansiktet. Detta fröjdade Passepartout, som naturligtvis trodde, att det hade sin grund i »Carnatics» fördröjda afgång, som kom Fogg så väl till pass.

— Jo jo! Det går de där herrarne i »Framstegsklubben» i magen, mumlade han förnöjd. Det är alldeles rätt åt dem och deras spion.

Utan att låtsa om något och med ett gladt leende närmade han sig Fix, som verkligen hade alla skäl att vara ond öfver sin envisa otur. Den usla arresteringsorden skulle då aldrig hinna upp honom! Hunne den honom ej i Hongkong i så god tid, att han här kunde anhålla Fogg, skulle denne aldrig mera kunna gripas.

— Nå, herr Fix! Följer ni med vidare? sporde Passepartout.

— Ja! mumlade Fix och bet samman tänderna.

— Hvad sa' jag! utropade Passepartout och skrattade högt. Jag visste nog, att ni inte skulle öfvergifva oss! Kom nu, så gå vi och beställa platser!

De gingo in på ångbåtsbolagets kontor och togo fyra hytter. Just som de skulle aflägsna sig, underrättade dem en af tjänstemännen, att »Carnatic» hunnit reparera ångpannan tidigare än man hoppats, och att den skulle afgå redan på aftonen klockan åtta i stället för klockan fem följande morgon.

Passepartout tog ett skutt i glädjen.

— Det kommer min husbonde väl till pass. Jag skall genast gå och meddela honom denna nyhet. Hvad han skall bli glad!

— Nu eller aldrig! tänkte Fix. Här finns ingen annan utväg.

TJUGOSJETTE KAPITLET.

Ett samtal på tu man hand.

Då de kommit ut på gatan, föreslog Fix, att de skulle följas åt in på en restauration och få sig några förfriskningar. Passepartout tackade: det var ju ett lämpligt sätt att fördrifva tiden.

Vid kajen låg en vinkällare, som såg ganska inbjudande ut. Där gingo de in och befunno sig i en rymlig, vackert dekorerad sal. Längs ena väggen gick en brits, försedd med en mängd kuddar, och där lågo en rad gäster i djup sömn.

Kring små bord af flätade bamburör sutto bortåt trettio personer och smuttade på sina glas eller krus. Somliga drucko öl eller porter, andra konjak, whisky eller likörer. De flesta rökade dessutom långa lerpipor, i hvars små hufvud instoppades små kulor af opium, med tillsats af rosenolja. Så fort någon af de rökande blef bedöfvad och gled ner under bordet, togo uppassarne honom, en i axlarna och en i fötterna, och buro honom bort på britsen. Ett tjugotal af dessa medvetslösa stackare lågo redan där, i högsta stadiet af berusning.

Fix och Passepartout förstodo strax, hvart de kommit. De voro i ett röknäste, ett tillhåll för dessa afmagrade, förslöade, själlösa varelser, till hvilka ostindiska köpmän i sin samvetslösa vinningslystnad årligen sälja för ungefär två hundra

millioner kronor af detta ödesdigra njutningsämne, som kallas opium och beredes af vallmons mjölksaft.

Visserligen har den kinesiska regeringen försökt att genom stränga lagar råda bot på denna fördärfliga ovana, men förgäfves. Ursprungligen ett läkemedel, fann opium snart bland de rike användning som berusningsmedel, och sedan har denna vana spridt sig allt vidare, dock mest till befolkningen i Kinas hamnstäder. Män och kvinnor hängifva sig där åt denna last, och sedan de en gång vant sig vid giftet, kunna de ej vara det förutan. Vilja de vänja sig af därmed, få de förfärliga anfall af magkramp. En riktig storrökare kan rå med ända till åtta pipor om dagen, men vanligen är det slut med honom om fem år.

Våra resande fingo in ett par buteljer portvin och talade om ditt och datt, och Passepartout lyckönskade upprepade gånger polisagenten till dennes beslut att resa med »Carnatic». Då buteljerna voro tömda, reste sig Passepartout för att uppsöka sin husbonde och underrätta honom om den förändrade afgångstiden. Men Fix hejdade honom.

— Dröj ett ögonblick! sade han.

— Hvad står på? sporde Passepartout.

— Jag har allvarliga saker att säga er!

— Allvarliga saker? Sådant få vi tala om i morgon — nu har jag inte tid.

Och han tömde sista skvätten af sitt vinglas.

— Det gäller er husbonde.

Passepartout såg forskande på Fix; han tyckte, att dennes ansiktsuttryck var egendomligt.

— Hvad har ni på hjärtat? sporde han och satte sig åter.

Fix lade sin hand på hans arm och hviskade:

— Ni har gissat, hvem jag är?

— Det händer, det!

Och Passepartout smålog öfverlägset.

— Då skall jag tala rent ut!

— Gå på med det, min gubbe lilla! När jag vet allt förut, lär det väl inte bli stora nyheter! Men en sak så god som två: de där herrarne ha verkligen slängt ut sina pengar i onödan! Inte för det jag missunnar er, men . . .

— I onödan! Det är lätt för er att säga! Ni tycks inte veta, hvilken summa det är fråga om!

— Visst vet jag det! svarade Passepartout. En half million!

— En och en half million! sade Fix och tryckte hans hand.

— Hvad behagas? Skulle min husbonde ha vågat . . . Nå, så mycket dyrbarare är tiden! Jag måste ge mig af . . .

Och han reste sig hastigt.

— Kypare! Tag hit en butelj konjak! ropade Fix.

Han drog åter ned Passepartout på stolen och fortsatte:

— Jo, ser ni: *En och en half million!* Lyckas jag, blir min belöning 50,000 kronor. Jag bjuder er fjärdedelen, om ni vill hjälpa mig.

— Hjälpa er?! ropade Passepartout och gjorde stora ögon.

— Ja. Hjälp mig att kvarhålla herr Fogg några dagar här i Hongkong!

— Hvad befalls? Jag! De där herrarne nöja sig icke med att betvifla min husbondes redlighet och skicka spioner efter honom, utan de vilja

också resa hinder i hans väg. Jag riktigt blygs å deras vägnar. Fy!

— Hvad menar ni med det?

— Jag menar, rent ut sagdt, att det är höjden af ogrannlagenhet. De kunde lika gärna gripa min husbonde och taga pengarna ur fickorna på honom.

— Det är just meningen, sade Fix.

— Men det är ju ett skändligt försåt! ropade Passepartout; utan att tänka på det, drack han ur glaset, som Fix fyllde med konjak, och blef följaktligen allt mer het och ifrig. En nedrig fälla! Och sådana där kalla sig kamrater, fina herrar, gentlemän!

Nu var det Fix, som kände sitt förstånd stå stilla.

— Ja ha, just kamrater! Medlemmar af »Framstegsklubben», riktiga hedersknyfflar! Men ser ni, min husbonde är en hedersman han, och om han försöker vinna sitt vad, är det alldeles i sin ordning! Det säger jag, Passepartout.

— Hvem tror ni då, att jag är? sporde Fix.

— Å bevars — de där hedersmännens ombud med uppdrag att ränna oss i hälarna och kontrollera vår resa! Ni är ute i ett ovanligt lumpet ärende, min herre! Jag har för längesedan genomskådat er, fast jag inte brytt mig om att blotta er för min husbonde.

— Han vet således ingenting? utropade Fix lifligt.

— Ingenting alls!

Och Passepartout förde ånyo glaset till sina läppar.

Polisagenten lutade pannan i handen och funderade ett ögonblick. Hvad skulle han göra?

Passepartout var synbarligen icke sin herres medbrottsling; han hade säkerligen ej ens en aning om stölden. Han skulle således troligtvis ställa sig på rättvisans sida.

Polismannens beslut var fattadt: han skulle säga allt.

TJUGOSJUNDE KAPITLET.

Passepartout blir både rådlös och redlös.

— Hör nu noga på! sade han till Passepartout. Jag är alls icke den ni tror: icke alls utsänd af »Framstegsklubben».

— Jaså inte det! sade Passepartout och drog munnen till ett försmädligt leende.

— Nej, jag är polistjänsteman och utsänd af polisen i London.

— Ni? Polisagent?

— Ja, det skall jag strax bevisa er. Var så god — här är mitt förordnande, undertecknadt af polismästaren. Tviflar ni ännu?

Passepartout kunde inte få fram ett ord.

— Herr Foggs vad, hvaraf ni och hans kamrater i »Framstegsklubben» låtit lura er, är bara en list: han ville ha er till medbrottslingar utan att ni hade en aning därom!

— Men hvarför det? Jag begriper inte ett ord af allt det här.

— Vänta! Den 28 september detta år begicks i engelska banken en stöld på en och en half million. Man har fått beskrifning på tjufvens utseende och den stämmer till punkt och pricka in på er husbonde.

— Nej, hör nu! Drag så långt pepparn växer! Min husbonde är den hederligaste man, som går i ett par skor!

— Verkligen? Hur vet ni det, om jag får fråga? Ni känner ju honom inte ett tecken: samma dag afresan skedde, kom ni i hans tjänst. Han for några timmar senare hufvudstupa från London under en hufvudlös förevändning. Han hade inte en gång tid att skaffa sig nödvändiga reseförnödenheter utan tog blott med sig en oerhörd packe banknoter! Och ni vågar gå i god för, att han är en hedersman! Ni är inte lite godtrogen, ni!

— Ja, men — — jo, jag försäkrar — —

— Har ni lust att bli arresterad som hans medbrottsling, kanske?

Passepartout var tillintetgjord — han vågade inte se på detektiven. Han grep krampaktigt med båda händerna om pannan. Skulle Fileas Fogg vara en tjuf! Den ädle, modige mannen, som räddat rajahns änka, som betalt en stor summa penningar i böter för sin tjänares dumhet att gå in i pagoden vid Bombay, och som alltid var lika lugn! Omöjligt! Men skenet tycktes i alla fall vara emot honom, och fåfängt sökte Passepartout kväfva sina misstankar — »när allt kommer omkring, känner man inte sin bäste vän längre än till tänderna», säger ordspråket.

— Hvad vill ni jag skall göra? sade han slutligen och försökte sansa sig.

— Jo hör på! Från Suez och ända hit har jag förföljt er husbonde utan att kunna få i min hand den häktningsorder, jag väntar från London. Ni måste hjälpa mig att kvarhålla honom här till dess — —

— Skulle jag? Jag — Passepartout — —

— Ja, och jag skall ge er tredjedelen, hälften, hör ni: hälften af den belöning, som banken har utfäst!

— Nej, aldrig! ropade Passepartout.

Men som han ville resa sig opp och skynda bort, föll han tungt tillbaka på stolen; krafter och medvetande sveko honom på en gång.

— Hör nu, herr Fi-fix! stammade han. Om det också sku-skulle vara sa-sant hvad ni sä-säger — — om min he-herre skulle va-vara en tjuf — så är det lö-lögn lika väl, för ja-jag har sett honom — — han är go-god — och min hu-husbonde — — och jag förrå-åder ho-nom aldrig! Inte för alla ba-banknoter i vä-världen, för jag är hemmaifrån — och där bu-bruka vi inte va-vara nedriga!

— Ni vill således inte?

— Nähej! sade Passepartout eftertryckligt.

— Nå, då tala vi inte mer om den saken — det är som den aldrig hade varit på tal. Skål!

— Ja vi-visst, skål!

Han fumlade, innan han fick tag i glaset och tömde det sedan i ett drag. Fix insåg, att han gått för långt för att kunna draga sig tillbaka och beslöt att åtminstone skilja honom och hans husbonde åt. På bordet lågo några opiumpipor. Fix tog en af dem, smög den omärkligt i munnen på Passepartout, som omedvetet drog några bloss därur, sedan han tändt den utan att tänka

därpå. Om några ögonblick föll hans hufvud tungt mot bordskifvan, omtöcknadt af sömngiftet.

— Ändtligen! utbrast Fix jublande, när han såg Passepartout bedöfvad sjunka samman. Ändtligen har jag min bof i nätet. Fileas Fogg får inte veta om båtens förändrade afgångstid förrän det är för sent, och skulle han ändå få nys därom och resa, är jag åtminstone af med den välsignade fransmannen. Det är lättare att reda sig med en än med två — helst se'n Passepartout vet hvem jag är.

Och i största hast gjorde han upp med kyparen och gaf sig i väg med ett skadegladt leende.

TJUGOÅTTONDE KAPITLET.

Bättre brödlös än rådlös.

Alldeles okunnig om detta uppträde, som i så hög grad kunde inverka på framgången af Fileas Foggs resplan, vandrade denne hedersman med fru Aoda genom den engelska stadsdelen. Det var naturligtvis nödvändigt att sörja för hennes utrustning med kläder och hvarjehanda reseffekter, när hon nu antagit hans anbud att följa med till Europa. En engelsman kan visserligen färdas jorden rundt utan annat resgods än en kappsäck, men det kan ej en kvinna. Med vanligt, orubbligt lugn tog Fogg äfven denna sak om hand, lät henne välja och betalte utan att säga ett ord eller ens blinka. Och på alla den förbryllade, vackra ånkans ursäkter och tacksägelser svarade han oföränderligt, att saken ej var värd att tala om — den inginge nu i hans program.

Sedan alla inköp voro gjorda, återvände Fogg och hans följeslagarinna till hotellet och åto en präktig middag. Fru Aoda drog sig tillbaka till sitt rum, en smula trött af promenaden. Fogg slog sig ned i rökrummet och sysselsatte sig hela aftonen med läsning af de engelska tidningarna.

Det låg ej i hans natur att förvåna sig öfver någonting — annars skulle han säkert funnit det märkvärdigt, att Passepartout icke infann sig, när det var tid att gå till sängs. Men som han var säker, att ångbåten till Jokohama ej skulle afgå

förr än följande morgon, fäste han sig icke vidare vid sin tjänares bortovaro.

När han tidigt följande morgon ringde, lät Passepartout ej höra af sig. Fogg ringde en gång till, och då uppassaren infann sig, lät han tillsäga Aoda och beställde en bärstol åt henne. Han drog ej ens på ögonbrynen, när han vid efterfrågan fick veta, att icke Passepartout varit synlig i hotellet under natten.

Bärstolen anlände och i den togo Aoda och Fogg plats; på en kärra bakefter forslades resgodset. Om en halftimme voro de vid kajen. Men där fanns ingen Passepartout. Och, hvad nästan ännu värre var, ingen »Carnatic».

På sin fråga efter båten fick Fogg det svar, att den afgått klockan åtta kvällen förut. Men hans ansikte syntes lika lugnt som alltid, och när den unga ånkan uttryckte sin oro och ledsnad, svarade han blott:

— Det är bara en tillfällighet! Det är ingenting att bry sig om.

Då närmade sig en person, som en stund uppmärksamt betraktat honom. Det var Fix.

Han hälsade artigt.

— Förlåt, är icke ni liksom jag en af passagerarne på ångaren »Rangoon», som anlände hit i går? frågade han.

— Jo, svarade Fogg kallt, men jag har inte den äran att — – —

— Ursäkta, men jag trodde, att jag här skulle träffat er kammartjänare!

— Vet ni kanske, hvar han är, min herre? sporde fru Aoda lifligt.

— Hvad! Är han inte här?

— Nej, svarade fru Aoda, han har inte synts till sedan i går middag! Skulle han verkligen utan oss ha gått ombord på ångbåten?

— Förlåt en fråga! Hade ni tänkt resa med »Carnatic»?

— Ja visst.

— Jag också. Och det var en stor missräkning för mig, att den gått ifrån mig. Nu måste vi vänta på nästa båt, och den går inte förr än om åtta dagar.

Med hvilket inre jubel han sade dessa ord! *Åtta dagar!* Fogg skulle nödgas bli kvar i åtta dagar! Och han själf skulle ändtligen inhändiga ordern från London! Lagens målsman skulle också en gång få turen på sin sida.

Därför var det också ett fruktansvärdt slag för hans glada förhoppningar, när Fogg helt lugnt sade:

— Men här finnas väl flera båtar än »Carnatic» i en hamn sådan som Hongkongs!

Med dessa ord bjöd han Aoda armen och gaf sig af till skeppsdockorna för att få sig ett fartyg. Slagen följde Fix efter. Det var, som om han varit bunden vid Fogg med en osynlig tråd.

Lyckan tycktes emellertid verkligen hafva öfvergifvit sitt forna skötebarn: under tre timmar genomsnokade Fogg förgäfves hela hamnen, under föresats att, om så erfordrades, ensam hyra ett fartyg för att komma till Jokohama. Intet enda kunde afgå strax, ty de voro antingen i färd med att lasta eller lossa.

Fix började andas lättare.

Fogg var emellertid inte den, som gaf sig så lätt, utan fortsatte sina efterforskningar och tänkte

just resa öfver till Makao för att se, om han skulle ha bättre tur där, då han vid yttre hamnen hejdades af en sjöman, som med hatten i hand frågade:

— Söker ers höghet en båt?

— Ja. Har ni någon, som kan afgå strax?

— Ja, ers höghet. Lotskuttern »Fiskmåsen», den bästa kuttern i hela hamnen. Den ligger där ute.

— Seglar den bra?

— Ers höghet skall bli belåten med den. Det gäller en lusttur utåt hafvet? sporde sjömannen.

— Nej, en resa! svarade Fogg.

— Lång?

— Vill ni åtaga er att föra oss till Jokohama?

Sjömannen stod helt handfallen och stirrade på Fogg.

— Ers höghet skämtar väl? sade han slutligen.

— Nej, jag har kommit för sent till »Carnatic» och måste senast den 14 vara i Jokohama för att kunna fara vidare till San Francisko.

— Beklagligtvis är det en ren omöjlighet, ers höghet.

— Jag ger er två tusen kronor för hvar dag och fyra tusen kronor i belöning, om jag hinner fram i tid.

— Är det ers höghets allvar?

— Jag skämtar aldrig.

Lotsen gick afsides och såg en stund utåt hafvet. Det var tydligt, att han slets mellan sin önskan att förtjäna en så stor summa och sin fruktan att ge sig så långt ut. Han var i valet och kvalet.

Fix stod som på glödande kol. Fogg vände sig till rajahns änka.

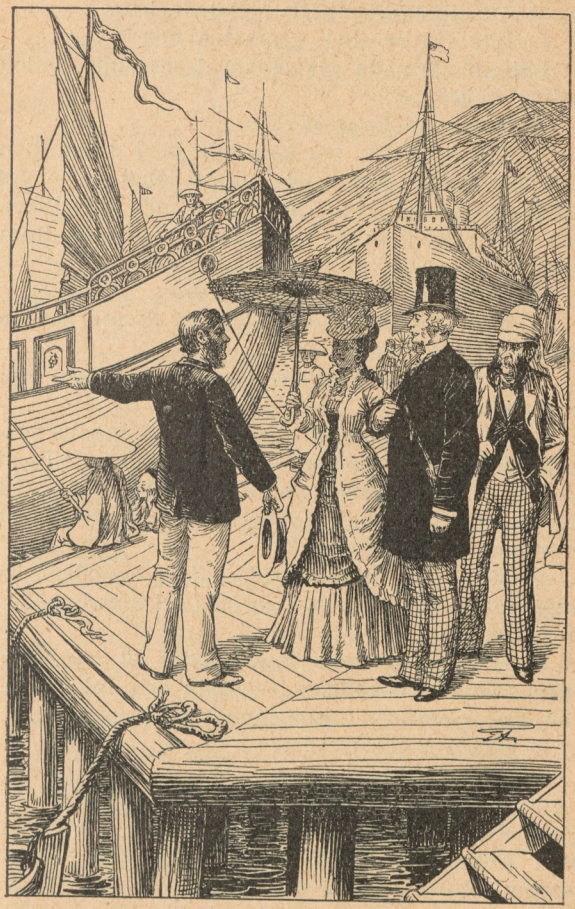

»Fiskmåsen» är den bästa kuttern i hela hamnen.

— Är ni rädd, min fru? sporde han.

— Inte vid er sida, genmälde hon tryggt.

Lotsen närmade sig ånyo, tummande hatten mellan fingrarne.

— Nå? sade Fogg kort.

— Ers höghet! Jag kan inte med en så liten båt vid denna årstid ge mig så långt ut — det kunde kosta både er, mig och mitt folk lifvet. Och för resten skulle vi ändå inte hinna fram i tid.

Fix drog ett lättnadens andedrag.

— Men, fortsatte lotsen, saken kunde kanske ordnas på ett annat sätt.

Fix kände hjärtat stiga upp i halsgropen, som man säger.

— Vi kunde fara till Nagasaki på Japans sydspets eller till Schanghaj. I senare fallet skulle vi icke behöfva aflägsna oss så långt från kinesiska kusten, och det skulle vara en stor fördel, helst strömmen går mot norr.

— Men jag måste träffa den amerikanska postångaren i Jokohama och icke i Schanghaj eller Nagasaki.

— Hvarför det då? Postångaren till San Francisko anlöper visserligen Nagasaki och Jokohama, men dess egentliga utgångspunkt är Schanghaj.

— Är ni säker på det?

— Ja visst, ers höghet.

— När går ångbåten från Schanghaj?

— Den 11, klockan sju på kvällen. Vi ha således öfver fyra dagar på oss, eller fullt hundra timmar. Ha vi tur, så att vinden vill stå kvar på sydost och hafvet förblir lugnt, hinna vi mycket godt fram.

— När kan ni segla?

— Om en timme. Till dess kunna vi skaffa proviant och hissa seglen.

— Då är saken afgjord. Är ni skeppare på båten?

— Ja, John Bunsby, skeppare på »Fiskmåsen».

— Vill ni ha förskott?

— Ja tack, om ers höghet är så vänlig.

— Var så god, här har ni fyra tusen kronor i afräkning!

Därpå vände sig Fogg till Fix, som stod där och förtviflad ref sig bak örat:

— Vill ni göra sällskap?

— Jag hade just tänkt be er om denna ynnest! sade polisagenten beslutsamt.

— Godt, om en halftimme gå vi ombord.

— Men den stackars Passepartout! inföll Aoda, som var högst orolig öfver den raske tjänarens försvinnande.

— Jag skall göra allt hvad jag kan för honom! sade Fogg.

Nervös, feberhet, förtviflad, rasande gick Fix ombord på lotskuttern, under det Fileas Fogg och fru Aoda begåfvo sig till polisbyrån i Hongkong, där de uppgåfvo Passepartouts signalement och nedsatte en summa tillräcklig för hans hemfärd till England. Hos franska konsularagenten gjorde de på samma sätt, och på utsatt tid voro de vid hamnen.

Klockan slog elfva, när kuttern var färdig att lägga ut. Provianten var instufvad, besättningen redo och passagerarnes resgods ombord.

TJUGONIONDE KAPITLET.

»Fiskmåsen» styr till hafs.

»Fiskmåsen» var en liten vacker skonert med skarp förstäf, behagliga former och väl afpassad sträckning i vattenlinien. Den liknade en kappseglingsbåt och hade också flera gånger vunnit pris vid lotsarnes täflingar. Däcket var skuradt hvitt som elfenben, kopparbeläggningen blank och beslagen prydliga: det syntes att skepparen John Bunsby var stolt öfver sin skuta och mån om hennes yttre.

Besättningen utgjordes af fyra man och skepparen själf. Alla kände de väl till farvattnen och tvekade ej ett ögonblick att gå i en båt, om det gällde att hjälpa ett fartyg i sjönöd. Bunsby var en kraftig, solbränd fyrtiofem års man med liflig blick och bestämd hållning, ägnad att ingifva den räddaste landkrabba förtroende till hans sjömannaduglighet.

Fogg och Aoda stego ombord. Fix var där redan.

Genom akterkappen kom man ned i en fyrkantig kajuta, hvars väggar voro utvidgade till kojer. Inunder sträckte sig i halfcirkel en stoppad soffa. I midten stod ett bord, som upplystes af en hänglampa. Det hela var ej rymligt men snyggt.

— Jag beklagar att jag ej kan bjuda er på något bättre än jag har, sade Fogg till Fix. Fix bugade sig utan att svara: han kände sig lite skam-

sen öfver att nödgas stå i förbindelse till sin brottsling.

— Det är en mycket belefvad tjuf, tänkte han, men en tjuf är han i alla fall!

Tio minuter öfver elfva hissades seglen, och engelska flaggan svajade högt i toppen. Passagerarne sutto på däck, och ända in i sista minuten kastade Fileas Fogg och Aoda spanande blickar mot kajen för att se, om ej Passepartout skulle komma.

Fix såg åt samma håll, men med en viss beklämning. Tänk, om Passepartout, som han behandlat så ovärdigt, nu komme i yttersta stunden! Då skulle det komma till en förklaring, som säkerligen ej skulle sluta trefligt. Men ingen Passepartout kom, och Fix lugnade sig med den tanken, att fransmannen troligen sof på britsen vid vinkällarens vägg bland de andra offren för opiumgiftet.

Snart fylldes »Fiskmåsens» segel af vinden och den lätta båten dansade lustigt på vågornas toppar.

För öfrigt var det ett äfventyrligt företag att så sent på året göra en så lång resa med ett fartyg på endast tjugo tons. I synnerhet på hösten äro de kinesiska farvattnen mycket farliga, på grund af de förfärliga kastvindarna. Hur gärna Bunsby således än velat frakta sina passagerare ända till Jokohama och dymedelst vinna den erbjudna höga betalningen, vågade han ej ett så farligt försök — det var redan ett vågspel att söka komma till Schanghaj. Men han litade på sin snabba »Fiskmås» och på sin goda lycka.

Under dagens sista timmar passerade skonerten de slingrande bukterna i inloppet till Hong-

kong och redde sig beundransvärdt väl, huru svårt farvattnet än var på flera ställen.

Då det bar ut i öppna hafvet, sade Fogg till Bunsby:

— Jag behöfver naturligtvis ej lägga er på hjärtat att gå med största möjliga fart?

— Lita på mig, ers höghet! Vi föra den största möjliga segelyta. Toppseglen skulle bara tynga ned båten utan att farten ökades.

— Det är bra! Det där förstår ni bäst.

Och Fogg ställde sig bredbent som en gammal sjöman på däck och såg ut öfver det svallande hafvet, utan att ens ett ögonblick förlora jämvikten.

Aoda, som tagit plats på akterdäck, kände sig däremot ängslig till mods vid åsynen af det mörknande hafvets hvita vågor, hvilka brusade kring det bräckliga flarn, som bar henne öfver djupets afgrunder. Och de väldiga seglen, som darrade och fladdrade för vinden, föreföllo henne som ofantliga vingar, på hvilka »Fiskmåsen» bars genom rymden.

Det blef natt. Månen hade inträdt i första kvarteret och dess svaga sken skymdes snart af dimmorna vid synranden. Molnen jagade fram östanifrån och skuggade redan en del af himlahvalfvet.

Skepparen satte upp sina signallyktor. Det är ett nödvändigt försiktighetsmått i dessa farvatten, som isynnerhet i närheten af hamnarna äro mycket trafikerade. Sammanstötningar äro ingalunda något ovanligt, och »Fiskmåsen» skulle ofelbart blifvit krossad vid första stöt, på grund af den stora hastighet, hvarmed den flög fram.

TRETTIONDE KAPITLET.

Hvirfvelstormen.

Vinden friskade alltmer i under natten. Skepparen och hans karlar blefvo kvar på däck, färdiga att bärga seglen vid första farliga kastvind. Fix hade däremot redan gått till kojs, när Fogg och fru Aoda vid midnattstid kommo ned i kajutan. De hade slutligen kommit till den öfvertygelsen, att Passepartout genom någon egendomlig missuppfattning kommit att gå ombord på »Carnatic» och att de sålunda skulle i Jokohama få återse den trogne tjänaren.

När solen följande morgon gick upp, hade kuttern hunnit ett godt stycke åstad. Den gick för fulla segel, och då den följde kusten, hade den god hjälp af strömmen. Som vinden låg från land, var hafvet mindre oroligt, och sjögången vid kusten vållade intet afbräck i »Fiskmåsens» hastighet.

De resande besvärades ej af sjösjuka, utan Fogg och Aoda åto sin frukost med samma välbehag som om de suttit på det finaste hotell. Fix var inbjuden att dela deras kost och fann sig nödsakad att säga tack och ta emot, ty både båt och mage behöfva nödig barlast på sjön. Maten syntes honom emellertid besk, när han tänkte på, hur han reste på sin förbrytares bekostnad och åt vid hans bord. Han började blygas för sig själf, men så betänkte han, att det ju egentligen var hans pengar, som Fogg reste upp, och han tröstade sig med den tanken, att det ej vore för mycket, om också

han finge vara med på ett hörn, då det i alla fall var han, som bestod fiolerna.

Emellertid kunde han efter frukostens slut icke undertrycka denna känsla af obehag, utan erbjöd sig att betala sin del af resekostnaderna. Fogg förklarade kallt, att det inte kunde komma i fråga. — Fix fick finna sig i att höra till de allmänna omkostnaderna för rundresan.

Förödmjukad satte sig agenten efter en stum bugning på sin gamla plats i fören, och där blef han hela dagen utan att säga ett ord.

Vid så mycket bättre lynne var skepparen. Hans ansikte strålade, när hans lätta kutter flög fram som en stormsvala och flere gånger förklarade han för Fogg, att de med all säkerhet skulle hinna fram till Schanghaj i god tid. Den värdige engelsmannen böjde på hufvudet och sade, att han hoppades det. Besättningskarlarne täflade i nit och punktlighet, ifriga att förtjäna den utlofvade belöningen. Hvarje skot var spändt, hvart segel klart: man kunde ej ha begärt större påpasslighet ombord på en af segelsällskapets kappseglingar.

Fogg var belåten vid den tanken, att hans första motgång efter afresan från London ej skulle komma att vålla honom någon tidsförlust, då han på utsatt dag ändå skulle ankomma till Jokohama.

Tidigt på morgonen den 9 november passerade »Fiskmåsen» kräftans vändkrets och seglade in i Fokiensundet, som skiljer kinesiska fastlandet från den stora ön Formosa. Detta namn betyder »den fagra» och ön gör skäl för sitt namn: höga, branta fjäll omväxla med härliga slätter, och nedför sluttningarna kasta sig älfvarna i silfverglittrande forsar. I sundet var farleden mycket svår, och kut-

tern kunde med möda kämpa sig fram genom hvirflar och strömdrag, den stampade och krängde och det var svårt att på däck hålla sig på benen.

I gryningen friskade vinden ytterligare i, och tecken till storm syntes på himlen, barometern steg och föll om hvartannat, och i sydost reste sig böljkammarne allt högre. Också hade solen kvällen förut gått ned i rödt.

Skepparens min blef mörkare, ju längre han såg på himmel och haf. Han gick rastlöst fram och tillbaka, och emellanåt mumlade han några obegripliga ord mellan tänderna. En gång då han strök tätt förbi Fogg, sade han med låg röst till denne:

— Man kan ju tala rent ut med ers höghet?

— Ja visst! sade Fogg.

— Vi ha stormen på halsen i detsamma, ers höghet!

— Från norr eller söder?

— Söder! Se där borta! Det är en »tyfon» som nalkas — en hvirfvelstorm!

— Den skall skjutsa oss framåt, genmälde Fogg.

Skepparen hade tydligen inte väntat det svaret. Han bockade sig kort och sade:

— Tar ni det på det sättet, ers höghet, så har jag inte ett ord mer att säga.

— Huru skulle jag annars ta det? sporde Fogg.

Skepparen stöflade åstad — det gällde att vara rustad i tid. Tyfonerna äro farligast vid och efter höstdagjämningen, under det de sommartiden ofta upplösa sig i ett gnistrande regn af elektriska lågor. Alltså lät han beslå alla segel och firade ned rårna på däck, däcksluckorna lades på med största omsorg, så att ej en enda droppe vatten skulle kunna

tränga in. Ett enda, trekantigt segel af stark duk anbragtes som stormfock för att draga fördel af medvinden.

Och så var det att vänta: ingen ville under sådana omständigheter stänga in sig i kajutan. Till och med Fix kom fram på däcket till de andra. »Faran förbrödrar», heter det ju.

Bort emot klockan åtta bröt det löst med stormbyar och störtskurar. »Fiskmåsen» bar visserligen blott en liten segelflik, men slungades fram som en fjäder af denna rasande vind, om hvars styrka och hastighet man har svårt att bilda sig ett begrepp. Kuttern ilade fram med fyra gånger så stark fart som ett lokomotiv, som går för full maskin.

Så bar det hela dagen ständigt norrut. »Fiskmåsen» susade fram med samma hastighet som de vidunderliga vågor, hvilka buro den; oräkneliga gånger såg det ut som om det lilla nötskalet skulle slukats af de väldiga vattenberg, som pressades fram akterut, men skepparen John Bunsby skötte rodret som en hel karl.

Slagregn och böljestänk öfversköljde passagerarne, så att där inte fanns en torr tråd på dem till slut. Fix grinade illa emellanåt och frustade: han skulle nästan velat ge bort sin del af bankens belöning, om han i ett ögonblick kunnat komma välbehållen i land, ty »lifhanken är ändå kär», som det heter. Fru Aoda stod helt kallblodig och trotsade stormen vid sidan af Fileas Fogg. Han var naturligtvis densamme som alltid. Han tyckte väl att tyfonen ingick i hans program.

På kvällen gick vinden öfver på nordväst: »Fiskmåsen» fick sålunda sjön på sidan samt började

knaka i alla fogar. De vilda vågorna piskade sitt skum mot dess plankor med en rent förfärande styrka — man kunde ju ej veta om alla fartygets delar blifvit sammanfogade med samma noggrannhet. Själfva skepparen kände sig illa till mods, när mörkret inträdt och stormen ytterligare tilltagit. Han rådgjorde med besättningen och gick därefter fram till Fogg.

— Jag tror, att det skulle vara bäst om vi sökte hamn på kusten, ers höghet! sade han tveksamt.

— Det tror jag också, sade Fogg.

— Nå! Hvilken då?

— Jag känner bara en.

— Hvilken, ers höghet?

— Schanghaj!

Först stod John Bunsby mållös: han förstod ej strax all den ihärdighet och fasthet, som låg i detta svar. Så gick där upp ett ljus för honom, och han utropade:

— Ja visst! Ers höghet har rätt: vi måste fram till Schanghaj.

Han gick åter till rodret, och »Fiskmåsen» styrde fortfarande norrut.

Det blef en fasansfull natt, och ett under var det, att ej kuttern kantrade. Flera gånger var den också nära däran, och allt skulle hafva spolats öfver bord, om det ej varit väl surradt. Med möda kunde de resande hålla sig fast. Aoda var som sönderbråkad i alla leder, ehuru hon ej yttrade ett ord af klagan. Mer än en gång ställde sig Fileas Fogg framför henne och tog emot den inbrusande störtvågens första anbrott. Fix fräste och spottade, när han fick näsa och mun fulla af det salta skummet. Det var en lång natt.

TRETTIOFÖRSTA KAPITLET.

För sent!

Men som alla andra tog den slut en gång. Just när stormen rasade som värst, gick vinden åter öfver på sydost. Det var ju en gynnsam förändring så till vida som »Fiskmåsen» ånyo fick förlig vind, men å andra sidan blef hafvet än mera upprördt, då den nya vinden dref sina svallvågor mot de gamla. Kuttern var emellertid ypperligt byggd och klarade sig förträffligt.

Allt emellanåt skymtade kusten fram, då tjockan skingrades, men så långt blicken kunde nå, var ingen seglare att se. »Fiskmåsen» ensam trotsade vind och vågor. Mot middagen saktade sig stormen och när solen sjönk mot synranden, blef vädret så drägligt, att de utmattade passagerarne kunde få sig litet mat och gå till hvila. Det kunde behöfvas.

Natten blef ganska lugn. Skepparen hissade åter segel, och kuttern ilade ånyo mot målet under passagerarnes otåliga längtan. I gryningen den 11 hade man känning af kusten. Men ännu var det långt kvar till Schanghaj, och Fileas Fogg måste vara där samma kväll, om han ville tänka på att komma med Jokohamabåten. Stormen hade röfvat flera timmar af hans dyrbara tid.

Vinden aftog allt mer, men lyckligtvis lade sig samtidigt sjögången. Alla segel tillsattes och skummet yrde kring stäfven. Med hvar timme minskades afståndet — allt större blef passagerarnes och sjömännens spänning. Skulle det lyckas?

Brisen blef allt mer oregelbunden, och från kusten kommo nyckfulla kastvindar, men strömmen var gynnsam; »Fiskmåsen» låg så lätt och dess segelyta var så stor, att klockan sex var båten blott tre sjömil från Schanghai. Klockan sju var den tre kvarts sjömil från Schanghajflodens mynning — — —

Då syntes på afstånd en hög, svart skorsten och från den höjde sig som en plym en mörk,

På afstånd syntes en hög, svart skorsten.

strimma af rök. Det var den amerikanske postångaren, som på bestämd tid afgick mot Jokohama.

Skepparen drog till med en förfärlig ed — det var en vacker summa, som gick honom ur händerna: 4,000 kronor! Hela det belopp, Fogg lofvat honom i belöning, om han komme fram i rättan tid! Han släppte i harmen rorkulten.

Fogg rynkade ej ens ögonbrynen.

— Signalskott! sade han till skepparen.

I kutterns förstäf stod en liten kanon, med hvilken det signalerades i dimmigt väder. Denna laddades ända till mynningen, men just som skepparen förde ett brinnande kol till fänghålet, ropade Fileas Fogg:

— Nödflagg!

Flaggan sänktes på half stång.

— Fyr! kommenderade Fogg.

Skottet brann af och dess knall dånade fram öfver oceanen.

Skulle postångaren stanna, förändra kurs och bispringa kuttern? De, som stodo på »Fiskmåsens» däck, kände hjärtat klappa våldsamt — det var som om tiden stått stilla.

TRETTIOANDRA KAPITLET.

Passepartout vaknar.

Klockan åtta på kvällen den 6 november gick ångaren »Carnatic» från Hongkong, till sista plats fylld med resande och fraktgods, och styrde

mot Japan, det stora öriket öster om Kina. Endast två första-klass-hytter voro oupptagna, ehuru de blifvit hyrda. Det var de, som beställts för Fileas Fogg och hans följeslagarinna.

Tidigt följande morgon sågo fördäckspassagererarne till sin stora förvåning en man komma upp från andra klassens afdelning. Han gick ostadigt, hans hår var rufsigt och tofvigt, hans blick slö och stirrande. Han slog sig ned på en bänk och försökte synbarligen få klart för sig hvar han kunde vara.

Det var Passepartout i egen hög person, han själf och ingen annan.

Hvad hade händt honom?

Så fort Fix hade gifvit sig i väg från opiumnästet, togo två uppassare med vanlig raskhet den stackars Passepartout, som sof som ett godt barn, och lade honom på britsen bland de andra offren för det sömngifvande giftet. Här låg han i tre timmar. Men äfven under bedöfningen förföljdes han i drömmen af en kvalfull oro, en oklar känsla, att han skulle uträtta något, och snart vaknade han. I början visste han hvarken ut eller in, men småningom kom han till insikt om att han ej uppfyllt sin plikt att underrätta sin husbonde om ångbåtens afgång. Han steg upp och sökte gå. Visserligen måste han emellanåt stödja sig mot väggarna; väl stod han ibland på fötterna, ibland på hufvudet, men han kom ut ur det ohyggliga kyffet, och lifvad af den friska luften i det fria, började han springa mot hamnen, under det han alldeles som i sömnen ropade: »Carnatic, Carnatic!»

Ångaren låg färdig att gå. Passepartout behöfde icke taga många steg: han ilade ut på flott-

bron, tumlade öfver landgången och nedföll som en ullsäck i fören på ångbåten, i samma ögonblick som förtöjningarna gjordes loss.

Matroserna voro vana att bevittna dylika uppträden. De togo helt vänligt hand om stackaren, buro honom ned under däck och instufvade honom i en andra klassens hytt. Där sof han på sitt gröna öra ända till ljusan dag och vaknade några mil från kinesiska kusten.

Nu dök han upp på ångarens däck och inandades i fulla drag den friska sjöluften. Det började efter hand klarna i hans minne: han samlade sina tankar, och så småningom kom han ihåg föregående dagens händelser, den slipade Fix och dennes förtroenden, rökstugan o. s. v.

— Det är klart som dagen, att jag fått mig en förfärlig florshufva, sade han för sig själf. Hvad skall min husbonde säga? Fy skäms, Passepartout — du har burit dig fasligt illa åt!

Ångern gjorde, att han kände sig ännu mer sjuk, ruskig och eländig. En sak tröstade honom dock något.

— I alla händelser kom jag med på ångaren; och det var ändå väl, mumlade han. Och hvad den där juvelen Fix beträffar, så ska vi väl hoppas, att vi nu äro honom kvitt. Efter sina snygga förslag till mig kan han väl inte ha panna att gå ombord på samma båt som vi! En polis i hälarne på min husbonde! Å, det är nedrigt! Är herr Fileas Fogg en tjuf, så skall man få kalla mig mordbrännare.

Hans tanke flög tillbaka till den brinnande gaslågan — kanske hade den vållat explosion, kanske — — —

Nå, vid den saken var ingenting att göra. Men nu var det något annat, som bekymrade honom: Skulle han tala om för sin husbonde, i hvad ärende polisagenten reste? Skulle han inte hellre vänta tills de kommit tillbaka till London? Då skulle det allt bli lustigt att tala om, huru en detektiv farit jorden rundt för att gripa den förmente tjufven och bara fått en lång näsa för besväret? Jo, det skulle bli vida mera festligt.

Först och främst måste han emellertid gå och söka upp sin husbonde och ursäkta sig för den oförsvarliga dumhet, som han dagen förut låtit komma sig till last. Han steg därför upp och begaf sig akterut, men hafvet var så oroligt och ångaren rullade så starkt, att han med sina osäkra ben hade mycket svårt att hålla jämvikten.

Hvarken hans husbonde eller fru Aoda syntes till på däck.

— Nå, vår vackra änka är ännu ej uppstigen, och min herre sitter väl som vanligt och spelar schack med någon, tänkte han och slog sig till ro en stund.

Litet senare gick han ned i salongen — nej, ej heller där fanns herr Fogg. Det var då märkvärdigt!

Så gick han till förste styrman.

— Förlåt mig, hvilken hytt har hr Fogg? sporde han.

— Känner ingen med det namnet! fick han till svar.

— Ursäkta, en stor, stel, mycket tystlåten herre, som har i sitt sällskap en ung dam, riktigt vacker — — —

— Finns ingen dam ombord!

Passepartout såg ut som ett lefvande frågetecken.

— För resten är här passagerarelistan — var så god och se efter själf!

Passepartout tog listan och genomögnade den. Där fanns icke hans husbondes namn, ej heller Aodas. Benen började skälfva på honom och det svartnade för hans ögon.

Då fick han en idé: han hade gått ombord på orätt fartyg!

— Är jag på »Carnatic»? sporde han.

— Ja visst.

— På väg till Jokohama?

— Naturligtvis.

Passepartout sjönk maktlös ned på en stol: hans husbonde var således icke med! Och med ens stod det klart för honom, att det måste vara så: ångbåtens afgångstid hade ju blifvit ändrad! Men därom hade inte hans husbonde fått bud. Det var sålunda just hans eget fel, att Fogg och Aoda försummat afgångstiden och troligen ej kommit ned till hamnen förr än dagen därpå! Och detta för hans dumhets och lättsinnes skull! Å!! Han bet samman tänderna af harm och förtviflan, ja, han dunkade sig i pannan med knytnäfven.

Visst var det hans fel! Men ändå mer den andres, skurkens, bedragarens, som med list förstått att berusa honom och skilja honom från hans husbonde, på det denne skulle bli försenad i Hongkong. Nu förstod han polismannens plan: ordern skulle hinna fram, Fogg bli arresterad och ruinerad!

Passepartout slet af sig håret och svor en dyr ed, att om den eländige skurken än en gång kom-

me i hans väg, skulle han — — — ja, han skulle mala honom till snus, om han så vore polis femton gånger.

TRETTIOTREDJE KAPITLET.

Hvad Passepartout såg i Japan.

Men efter denna första rådlösa förtviflan återfick Passepartout så småningom sin kallblodighet och började öfverväga sin belägenhet, som för öfrigt alls inte var afundsvärd. Han var på väg till Japan, det visste han, och dit skulle han säkerligen komma, eftersom resan var betald. Men huru skulle han komma därifrån? Hans ficka var tom — han ägde inte ens en kopparslant!

Nå, resan och kosten voro ju i alla fall betalta i förskott, och han hade fem, sex dagar på sig att öfverlägga: alltid skulle han väl hitta på någon utväg!

Under tiden åt och drack han så mycket han orkade; det tycktes vara hans föresats att äta äfven för sin husbonde och fru Aoda, som hade betalt men inte fingo någonting för sina pengar. Kanske hade han fått för sig, att Japan vore en öken utan något ätbart. Kanske tänkte han blott, att man vet hvad man har, men inte hvad man får, som ordspråket säger.

Vid inseglingen i Tokiobukten syntes i väster den snöklädda, oändligt praktfulla käglan af vulkanen Fusijama höja sig öfver ett kuperadt skogs-

land. Sagan berättar, att denna vulkan i en långt aflägsen forntid bildat sig genom ett underjordiskt utbrott under en enda natt. Många hundra tusen människor hafva omkommit genom de lavaströmmar, den utkastat.

Den 13 november på morgonen lopp »Carnatic» in i Jokohamas hamn. Denna är en af de största vid Stilla hafvet och besökes af alla ångbåtar, som föra post och passagerare mellan Nordamerika, Kina, Japan och Filippinerna. Vid samma vik och ej långt från Jokohama ligger Jeddo eller Tokio, som Mikadon eller Japans andlige härskare, hvars ätt är den äldsta regentätt i världen, gjorde till rikets enda hufvudstad, sedan han tvungit schogunen eller den världslige härskaren i Jeddo att nedlägga sin makt och jarlavärdighet.

Då ångaren lagt till vid kajen, steg Passepartout i land. Han var vid dåligt lynne och kände sig ej gladare vid anblicken af detta land, hvars inbyggare kalla sig »solens söner». Han slog in på första bästa gata och dref omkring på höft.

Först kom han till en stadsdel med fullkomligt europeisk prägel. Husen voro låga med vackra verandor, som hvilade på pelare. Här rörde sig på gatorna en brokig blandning af alla folkslag; alla ville de köpa och sälja. Passepartout kände sig så främmande, som om han fallit ned i en hottentottby. Här tycktes ingen utväg erbjuda sig för honom att skära guld med täljknifvar — inte ens att förtjäna torra brödet.

Han kunde förstås vända sig till någon af de franska eller engelska konsulerna i staden, men han drog sig för att berätta hur han låtit öfverlista sig af Fix, och han ville åtminstone försöka alla

andra utvägar först. Han begaf sig därför till den japanska delen af staden — Benten, som den kallas efter en hafsgudinna.

Här vandrade han genom härliga alléer af cedrar och furor; allt emellanåt fängslades hans blickar af heliga portar, hållna i en sällsam byggnadsstil, af broar, som lågo undangömda bland vass, ormbunkar och bamburör, af tempel, som skuggades af tusenåriga träds mörka och dystra löfverk, och af helgedomar, i hvilkas skumma innandöme buddhapräster sitta och grubbla öfver tillvarons gåtor, öfver detta och det kommande lifvet, under det högbenta vadarefåglar af vackra färger klifva omkring i träsken med värdig hållning.

Gatorna voro långa, slingrande och tycktes aldrig vilja taga slut. Bland kortbenta hundar och gula, feta, svanslösa kattor myllrade en massa rödkindade barnungar, som sågo ut precis som de blifvit klippta ut ur en japanesisk solfjäder. Åldringar, vuxna män och barn släppte upp pappersdrakar och tycktes alla ha lika stort nöje af denna sysselsättning; midt på ljusa dagen afbrändes fyrverkerier, mestadels bomber, som sprungo sönder högt uppe i luften och därvid utstötte icke eld, utan brokig rök i de präktigaste färger eller också kastade ned hopvecklade figurer af tråd och papper, hvilka i luften blåstes opp och långsamt sjönko mot marken.

Präster gingo i långa processioner och slogo oupphörligen på sina tamburiner; polisbetjänter skredo fram i spetsiga, lackerade hattar med två sablar i bältet liksom soldater i uniform af hvit- och blårandigt bomullstyg med flintlåsgevär på axeln och mikadons lifvakt i vida, hvita sidenjac-

kor, kragar och pansarskjortor. Militärer af alla grader vandrade stolta fram, hvarthän Passepartout vände blicken. I Japan står nämligen krigarens yrke högt i anseende.

Där gingo tiggare, som ej genom jämmer och suckar sökte väcka medlidande utan genom gyckel och utklädnader gjorde allt för att framkalla de mötandes löje och dymedelst deras gifmildhet. Där tågade pilgrimer i långa rockar, vanliga kortväxta medborgare med slätt hår, svart som ebenholts, stort hufvud, långt öfverlif, spinkiga ben och en hudfärg, som kan växla från vaxhvit till kopparröd, men aldrig är gul som kinesernas.

Mellan ryttare, vagnar, skottkärror, som dragas af två infödingar efter hvarandra och å hvilkas säte två passagerare sitta sammanklämda, sängbårar af bamburör och ett slags bärstolar, som hänga å en bambustång, trippade kvinnorna kring i träskor, halmsandaler eller tygtofflor. Passepartout fann dem icke synnerligen vackra: de hade små ögon och sammantryckt bröst. Landets sed kräfver dessutom, att en nygift kvinna skall svärta sina tänder och raka af sina ögonbryn. Mödrarne bära sina späda barn i en bindel på ryggen och lyfta ej ens ned dem vid sitt arbete. Men alla bära med smak den vanliga dräkten, ett slags nattrock, »kirimon», och öfver denna är bunden en gördel af sammet eller siden, hvars båda ändar snos ihop till en stor fyrkantig knut, som af ogifta kvinnor bäres på ryggen.

Passepartout blef nästan vimmelkantig af allt detta. Han började sedan studera de stora, fina butikerna och basarerna, där lysande prof på de japanska guldsmedernas häpnadsväckande konst-

färdighet blända betraktarens blickar; de många värdshusen, på hvilka flaggor, standar och vimplar vaja och där en europé endast sällan får inträda och då blott på villkor att han aftager sina skor; tehusen, där man serverar stora, bräddfulla koppar af den doftande drycken eller den rislikör, som kallas »saki», samt de bekvämt inredda rökstugorna, där män och kvin-

nor röka fin tobak men aldrig opium som kineserna. Aldrig såg han någon begagna näsduk utan alla putsade näsan med en papperslapp, som de sedan bortkastade. Det fann Passepartout kostligt.

Utanför staden fann sig Passepartout omgifven af ofantliga risplanteringar och trädgårdsland, som prunkade af färgrika blommor med behaglig doft; lysande kamelior växte på träd, och bakom häckar af bamburör stodo körsbärs-, plommon- och äppelträd, som i Japan mera odlas för blommornas skull än för fruktens, men dock voro genom fågelskrämmor skyddade mot sparfvar, korpar och andra skadedjur. I cederns väldiga krona tronade örnen, och under tårpilen stod hägern på ett ben och såg lefnadstrött ut; kråkor, fiskörnar, vildgäss, ankor och sparfhökar vimlade öfver allt, och i långa rader stodo vid bäckarne dessa tranor, som japaneserna kalla »ers nåd» och anse som sinnebilder af långt lif och lycka.

Efter den långa promenaden kände sig emellertid Passepartout ganska matfrisk; han tog ett par äpplen, som stucko fram mellan löfven, men de voro omöjliga att äta. Hvad skulle han få till kvällsvard? Får, get och svin funnos ingenstädes i matvarubodarna, och nötkreatur användas i Japan blott som dragare, enär det anses för ett helgerån att döda dem. Gärna skulle han hållit till godo med ris, fågel eller fisk, vildsvin eller dofhjort — japanernas vanligaste föda. Men »den intet har i pungen får intet i munnen», och Passepartout ströfvade i brist på mat omkring i staden, som nu var upplyst med mångfärgade papperslyktor, såg på de förundransvärdt skickliga jonglörerna, som kastade kulor, knifvar, fat och

facklor, eller blandade sig i folkhoparne, som stodo och kikade i de öfverallt uppställda teleskopen. Omsider gick han ner till redden, där vattenytan glimmade af fiskarbåtarnes bloss. Här slog han sig ner, stödde ryggen mot en stenpelare och somnade, i det han mumlade:

— Lyckligtvis åt jag en duktig frukost i morse! I morgon skall man väl skaffa sig mat.

Men han sof oroligt. Ena stunden tyckte han sig sitta till bords med sin husbonde och äta den läckraste rostbiff, och ögonblicket därefter hade han fått tag i den skurken Fix och de slogos på lif och död om en ansjovis. Men Passepartout segrade den gången.

TRETTIOFJÄRDE KAPITLET.

I japanska kläder.

När Passepartout på morgonen vaknade, var han hungrig som en varg. Han sade till sig själf, att mat måste skaffas, och detta ju förr dess hellre.

Visserligen kunde han sälja sitt ur. Men hellre skulle han svälta ihjäl än göra sig af med denna arfsklenod, den enda klocka i världen, som aldrig drog sig utan alltid gick rätt — efter Londontid till på köpet!

Då föll det honom in, att han möjligen kunde förtjäna sig en slant som sångare: han kunde några engelska och franska sånger, och med dem

ville han försöka sin lycka. Japanska sångare göra lycka i Paris: hvarför skulle ej en parisersångare kunna göra lycka i Japan? Folket i detta land måste tydligen vara musikaliskt: allt hvad de togo sig före gjorde de ju med ackompanjemang af cymbaler, tamtam och trummor. Där hade han bestämdt fått en ypperlig idé.

Men kanske vore det ändå för tidigt att anordna konsert så här på morgonkvisten? Väckte han folk ur deras ljufva morgonslummer, kunde det hända, att han finge betalt i annat mynt än det, som bär kejsarens bild. Han beslöt därför att vänta ännu några timmar. Magen finge ge sig till tåls.

Under denna väntan föll det honom in, att han inte precis var klädd som en vandrande vissångare, och han beslöt att byta ut sina kläder mot en mera passande utstyrsel. Han skulle måhända också vid affären kunna få en mellangift, med hvilken han kunde bli i stånd att stilla sin hunger.

Efter långt letande fann han också en klädmäklare, som var villig att köpa hans dräkt, och om en stund trädde han åter ut på gatan, utspökad i en gammal japanesisk rock och ett slags turban, som under årens lopp antagit en obestämd färg. Men han hade också i fickan några silfvermynt, som skramlade muntert.

Genast styrde han sina steg till ett tarfligt tehus, där han fick sig ett stycke fågel och ett par näfvar ris. Han kunde visserligen ej konsten att äta det med pinnar som japanerna, men icke desto mindre försvann det snart som snö för solsken.

Efter den tarfliga men rikliga måltiden kände han sig stärkt och tänkte:

— Nu duger det ej att hänga läpp! Man får låtsa sig vara på maskerad och söka fånga lyckan. Det gäller bara att på något fiffigt sätt komma bort ifrån det här solens land, där allt ser så mulet ut för mig.

Han beslöt att på förmiddagen gå ned till hamnen och på någon af de till Amerika afgående båtarne erbjuda sig som kock eller uppassare mot villkor af fri föda och öfverfart. En fransman slår sig alltid fram — han duger till allt, tänkte Passepartout på vanligt franskt sätt att resonera.

Ju mer han nalkades hamnen, dess flera betänkligheter reste sig inom honom mot det förslag,

som nyss syntes honom så enkelt. Till hvem skulle han hänvisa? Han hade inga rekommendationer; han kände ingen själ i hela Japan. Inte var det troligt, att man på någon af ångbåtarna var i förlägenhet för kock eller uppassare! Och sångarens bana föreföll honom med ens törnströdd.

Den gode Passepartout började åter se framtiden i svart.

TRETTIOFEMTE KAPITLET.

Passepartout får en anställning.

Försänkt i dessa dystra funderingar vandrade han hit och dit, tills han fick ögonen på en ofantlig affisch, som bars genom gatorna. Den hade följande lydelse:

WILLIAM BATULCARS
japanesiska akrobatsällskap.

Oåterkalleligen sista föreställningen
af
LÅNGNÄSORNA
före deras afresa till
NORDAMERIKAS FÖRENTA STATER.

STOR FÖRESTÄLLNING
under åkallan af
guden Tingou.

Amerikas Förenta stater — hip, hurra! Det är just hvad som passar mig! utbrast Passepartout och gjorde ett litet skutt af glädje.

Han följde efter affischbäraren och kom snart in i den japanska delen af staden. Efter en kvart stannade plakatmannen utanför ett stort träskjul, måladt i skrikande färger och med en massa vimplar på toppen. Målningarna föreställde en jonglörtrupp, men sågo ut som om de varit utförda af ett barn.

Det var den berömda cirkus Batulcar. Direktören själf var en företagsam amerikan, som från alla världens kanter hoprafsat en trupp akrobater, lindansare, svärdslukare, jonglörer, gymnaster, gyckelmakare, ormmänniskor m. m.

Passepartout bad att få tala med direktören, och denne kom ut. När han fick se främlingen, tog han honom först för en införding.

— Hvad vill ni? sporde han Passepartout.

— Behöfver ni en betjänt, hr direktör? blef svaret.

— En betjänt? svarade Batulcar och log. Nej, jag har redan två, trogna, lydiga, starka, som ha tjänat mig för bara födan, ända sedan de kommo till världen, och som aldrig lämna mig i lifvet. Det är de här!

Och han pekade på sina kraftiga armar, hvilkas ådror stodo spända och tjocka som strängarna på en basfiol.

— Ni har således ingen användning för mig?

— Inte alls!

— Så dumt! Det skulle varit riktigt trefligt att resa med er!

— Hm! Jaså! Hör nu, ni är inte mer japa-

nes än jag är en chimpans. Hvarför har ni spökat ut er så där?

— Man klär sig i hvad man har.

— Det förstås. Ni är fransman?

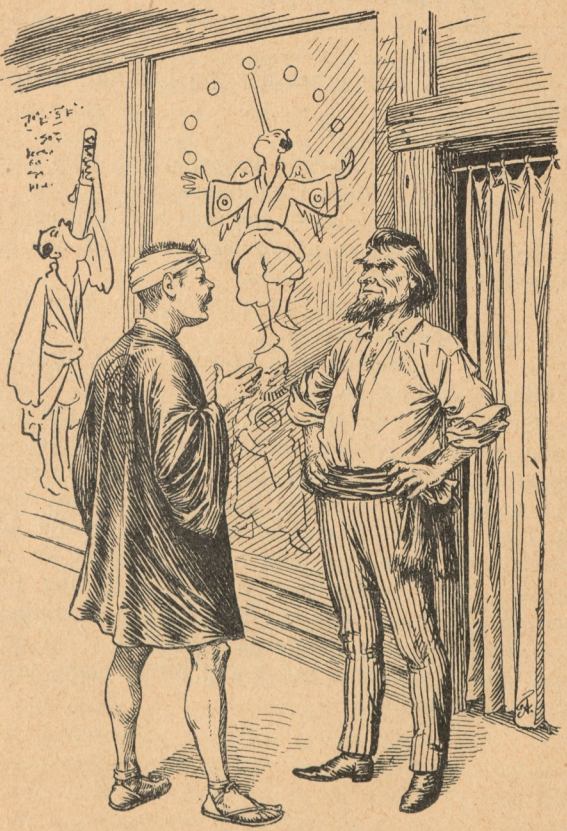

Kan ni spela pajas?

— Jaha, äkta parisare från Paris!

— Nå, då kan ni väl spela pajas och hitta på skoj?

— Ja, nästan lika bra som en amerikan.

— Bra sagdt! Om jag inte har betjäntplats till er, kan jag kanske använda er som pajas. Är ni stark?

— Vådligt, isynnerhet när jag har ätit en bra middag.

— Ni kan sjunga?

— Ja visst! försäkrade Passepartout, som i sin gröna ungdom deltagit i gatukonserter.

— Nå, men kan ni sjunga med hufvudet nedåt, en uppdragen snurra på vänstra fotbladet och en balanserande värja på högra?

— Ja bevars, sade Passepartout, som kom ihåg sina gamla cirkustalanger.

— Ser ni, det är hela konsten! sade direktör Batulcar. Vill ni ha plats?

Passepartout betänkte sig en sekund. Det var ingen särdeles lysande anställning, han skulle få, ingenting, som kunde kallas värdigt en parisare. Men å andra sidan skulle han om åtta dagar vara på resa till San Francisko och det är i alla fall behagligare att sjunga med hufvudet nedåt än att svälta. Han räckte fram handen och slog till. Och så följde han med sin direktör och åt middag.

Lifvet såg inte längre så mörkt ut. Till ombyte kunde det vara roligt nog att en gång upplifva gamla minnen!

TRETTIOSJETTE KAPITLET.

»Människopyramiden» och dess fall.

Klockan tre dånade vid ingången till cirkus den japanska orkesterns örondöfvande trummor och tamtam. Lokalen var redan till trängsel fylld af infödda och utländingar, män och kvinnor, vuxna och barn, som i all gemytlighet packade sig samman på de smala bänkarne. Musiken intog sin plats och det uppstod ett öronslitande oväsen af gonggonger, flöjter, bastrummor, tamtam, skallror och pukor.

Af de många konststycken, som utfördes, skola vi blott omnämna några få. Med den blå, doftande röken från sin pipa bildade en i luften några ord, som hälsade publiken välkommen. En balanserade med tända vaxljus, som han släckte hvar gång de flögo förbi hans mun och sedan åter tände utan att ett ögonblick afbryta sina rörelser. En annan gjorde de otroligaste konster med snurror — det var som om dessa små tingestar haft lif. De kilade åstad på pipskaft, på eggen af sabel- och värjklingor, på en hårfin, osynlig ståltråd, som var spänd från scenens ena vägg till den andra; de klättrade på bambustegar, promenerade på kanten af stora kristallvaser, flögo och klängde i alla hörn; de snurrade alltjämt och åstadkommo en egendomlig harmoni genom den klang i olika tonarter, som de gåfvo från sig. Jonglörerna stoppade dem i fickorna men de snurrade lika fullt, och när de togos upp, sprang en fjäder upp och

de exploderade i kvastar af gnistrande, färgade stjärnor.

Passepartout hade naturligtvis ej kunnat hinna instudera någon roll, men han skulle på grund af sina breda axlar vara med i slutnumret »människopyramiden», som skulle utföras af »Långnäsorna» under åkallan af guden Tingou. Det var föreställningens glanspunkt.

»Långnäsorna» voro klädda som härolderna vid medeltidens kungahof och hade ett par glänsande vingar på skuldrorna. Men märkligast voro de genom sina långa näsor, som bestodo af fem till sju fot långa bamburör, somliga raka, andra krokiga, några släta, andra knottriga. Med dessa stadigt fästade bihang utförde de en mängd ekvilibristiska öfningar. Ett dussin af dessa konstnärer lade sig på rygg, och på deras som åskledare formade näsor hoppade de öfriga med den otroligaste vighet och togo de märkvärdigaste skutt från den ena näsan till den andra allt under det de slogo kullerbyttor och dubbelvolter i luften och emellanåt stodo eller hoppade omkring på sin egen näsa.

»Människopyramiden» var en bild af den i Indien vid offerfester kringdragna Juggernautvagnen. En af vagnens stödjepelare hade lämnat truppen, och Passepartout skulle intaga hans plats.

Den stackars fransmannen kände sig helt ömklig till mods, när han kläddes i medeltidskostym, fick brokigt färgade vingar och en sex fots näsa fästad vid ansiktet. Men det var ju med den näsan han skulle lifnära sig — det tjänade ingenting till att bråka.

Han gick in och lade sig på ryggen bland

dem, som skulle bilda vagnens botten. De sträckte ut sig på golfvet med näsorna riktade uppåt. Ofvanpå deras näsor ordnade sig nu en andra afdelning

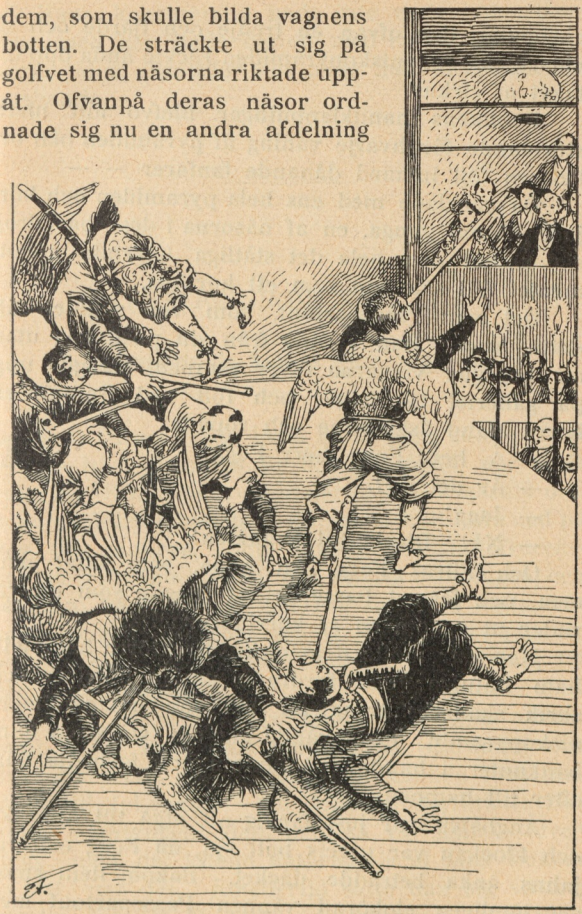

akrobater, där ofvan en tredje och fjärde och så vidare, tills människopyramiden räckte ända opp till taket af cirkus.

Publikens handklappningar blefvo allt mera stormande för hvarje våning af pyramiden och orkestern föll in med dånande fanfarer — —

Då vacklade med ens hela pyramiden och började liksom gunga, en af näsorna i dess bas drog sig undan och hela det ståtliga lefvande monumentet föll samman som ett korthus.

Det var Passepartout, som var skulden till detta brak. Han sprang från sin post, flög utan att begagna vingarna öfver rampen, klängde upp på galleriet till höger och föll ned framför en herre bland åskådarne och ropade:

— Å, herr Fogg, herr Fogg!

— Är det du?

— Jaaa!

— Nå! Direkt till ångbåten!

Och Fileas Fogg, fru Aoda, som fattat hans arm, och främst Passepartout rusade som ett yrväder ut genom en af korridorerna.

Men där mötte dem cirkusdirektören herr William Batulcar och fordrade under hotelser och skrik skadeersättning för sin sönderslagna människopyramid. Fogg vände sig om, stack en bunt banknoter i handen på honom och fortsatte därefter till hamnen.

Ångbåten var just färdig att afgå till Amerika och klockan var precis half sju, då Fogg och rajahns änka beträdde däcket. Bakom dem smög sig tämligen slokörad vännen Passepartout med brokiga vingar på skuldrorna och en sex fot lång näsa, som han ej hunnit bli kvitt i hastigheten.

Hans konstnärstid hade inte varit synnerligen lång, men han hade hunnit med en hel del på den korta tiden. Framför allt hade han återfunnit sin husbonde.

TRETTIOSJUNDE KAPITLET.

Passepartouts klocka gick nog rätt.

Att Fileas Foggs bana än en gång skulle korsa hans tjänares är lätt att förstå, när vi få veta, att »Fiskmåsens» signaler blefvo bemärkta ombord på Jokohamabåten. Kaptenen höll kurs ned på den lilla kuttern, John Bunsby fick sin öfverenskomna frakt samt därtill den utfästa belöningen, och så stego herrar Fogg och Fix samt fru Aoda ombord på ångaren, som genast styrde mot Nagasaki och Jokohama, dit den anlände på bestämd tid den 14 november.

Fileas Fogg lät Fix sköta sina egna affärer samt begaf sig genast ombord på »Carnatic» och fick där veta, att Passepartout kvällen förut anländt till Jokohama. Vid denna underrättelse blef Aoda synnerligen glad, och så var kanske äfven Fogg, men det kunde naturligtvis ej falla honom in att visa det. Emellertid satte han sig strax i rörelse för att få fatt i sin betjänt. Förgäfves vände han sig dock till både engelska och franska

konsulaten, förgäfves genomströfvade han gatorna kors och tvärs, och han började redan misströsta om att finna den han sökte. Då förde honom en slump eller kanske en inre dunkel aning till cirkus Batulcar. Han skulle naturligtvis ej hafva igenkänt sin tjänare i dennes vidunderliga utstyrsel, men Passepartout, som låg på rygg och såg uppåt galleriet, igenkände ögonblickligen sin husbonde, rörde på näsan en smula och så brakade hela pyramiden samt föll sönder och samman.

Den öfverlycklige tjänaren skyndade att så fort möjligt var göra sig sin konstnärsnäsa kvitt såväl som vingarna. Fru Aoda berättade nu, huru de gjort öfverresan med »Fiskmåsen» tillsammans med en herre, som hette Fix.

Passepartout spratt till en smula, när han hörde namnet Fix, men förändrade ej en min. Han fann ögonblicket ej ännu vara inne att berätta för sin husbonde hvad som tilldragit sig mellan honom och detektiven. Han omtalade väl för sin herre, att han blifvit öfverraskad och bedöfvad af opiumrökning i Hongkong, men nämde ej, hvem som lockat honom dit och satt opiumpipan i hans mun.

På hans böner om ursäkt svarade herr Fogg ej ett ord, men visade ej heller tecken till vrede. Han drog också strax försorg om, att Passepartout fick en mera tidsenlig och lämplig dräkt än den medeltida häroldskostymen.

Den ångbåt, på hvilken färden nu gick vidare, hette »*General Grant*», var väl proportionerad och mycket snabbgående, för öfrigt en väldig hjulångare om 2,500 tons dräktighet, tacklad som tremastad skonert, samt förfogade öfver en stor segelyta. På tjugoen dagar borde den kunna full-

borda öfverfarten öfver Stilla oceanen. Fileas Fogg kunde således påräkna att vara i Francisko den 2 december, i New-York den 11 och i London den 20, det vill säga några timmar före den 21, då vadet skulle afgöras.

Intet anmärkningsvärdt inträffade under öfverresan. »Stilla hafvet» gjorde skäl för sitt namn — det var lika lugnt som själfvaste Fileas Fogg. Han var sig ock fortfarande alldeles lik. Den unga ånkan kände sig allt mer dragen till honom, och snart var det icke blott tacksamhetens känslor, som bundo henne vid hennes räddare, ehuru hon nog ej gjorde sig reda för den tysta kärlek, som spirade upp i hennes hjärta. Hon intresserade sig allt lifligare för hans djärfva företag och oroade sig öfver de svårigheter, som kunde ställa sig hindrande i vägen för dess lyckliga utgång. Fileas Fogg tycktes ej ana den tilltagande ömhet, som besjälade hans vackra skyddsling.

Passepartout läste däremot mellan raderna och hade ganska klart för sig, att hon höll af hans husbonde. Själf hyste han numera ett obegränsadt förtroende för sin herre och tröttnade aldrig att prisa dennes ädla, redbara och själfuppoffrande karaktär. Likaledes var han säker om den lyckliga utgången af det vågade företaget, helst som färden nu skulle gå genom civiliserade länder.

När »General Grant» den 23 november passerade den 180:e längdgraden, hade Fogg tillryggalagt hälften af sin resa. Visserligen hade redan 52 dagar gått af de 80 han hade att draga på, och han hade således blott 28 kvar. Men i själfva verket hade han hunnit öfver två tredjedelar af väglängden: han hade ju måst göra en mängd om-

vägar: från London till Aden, från Aden till Bombay, från Kalkutta till Singapore, därifrån till Schanghaj och så till Jokohama. Hade han kunnat följa den femtionde breddgraden, på hvilken London är beläget, hade vägen ej varit ens hälften så lång. Nu låg resten af vägen rakt framför honom.

— Och nu finns inte Fix med för att tillställa oreda och lägga hinder i vägen, tänkte Passepartout för sig själf. Den gode gossen hade för öfrigt just den 23 november firat en stor triumf. Med hårdnackad envishet hade han låtit sin ovärderliga familjerofva gå efter Londontid och rynkade på näsan åt uren i alla de länder, han genomreste — de gingo ju rakt uppåt väggarna! Nu stämde hans ur precis med kronometrarna ombord, och ändå hade han ej vridit den en sekund hvarken fram eller tillbaka! Han skulle velat se Fix nu, den där stollen, som pratat en hop gallimatias om meridianer, sol och måne! Det skulle bli skönt, om urmakarne skulle fästa sig vid sådana tokerier! Har man en bra och pålitlig klocka, rättar sig nog solen efter den förr eller senare.

Hade Passepartout haft tjugofyra timmar på sin urtafla, såsom man har på en del amerikanska och italienska ur, skulle han triumferat så lagom. Då skulle hans ur visat, icke som nu nio på morgonen, utan nio på aftonen, det vill säga tjugoen timmar efter midnatt, eller just tidsskillnaden mellan London och den 180:e meridianen. Men för resten hade han nog aldrig erkänt sitt misstag, om han också kunnat inse det.

TRETTIOÅTTONDE KAPITLET.

Passepartout boxas.

Men hvar befann sig i detta ögonblick den outtröttlige polisagenten? Hade han uppgifvit förföljelsen och nöjt sig med det spratt, han spelat Passepartout?

Visst icke. Han var ombord på »General Grant», han också, fast ingen anade hans därvaro.

Då Fix tillsammans med Fogg och rajahns änka anlände till Jokohama, lämnade detektiven sin banktjuf och begaf sig genast till engelska konsulatet. Där fick han den efterlängtade arresteringsordern, som under fjorton dagar följt honom hack i häl och från Hongkong afgått just med »Carnatic», där man trott, att Fix befann sig. Han hade alltså fallit i den grop, han gräft åt en annan. Man kan lätt tänka sig hans förbittring. Nu var ordern utan verkande kraft, enär Fogg lämnat de engelska besittningarna, och för att gripa honom erfordrades det en utlämningsakt, hvars anskaffande skulle kräfva lång tid och en mängd skriftväxling.

— Nå, utbrast Fix efter en stunds öfverläggning, är ordern gagnlös här, skall den bli af så mycket större effekt i England. Dit tyckes den bofven ämna återvända, men jag skall följa med. Vete katten, om där blir något kvar af de stulna pengarna, när han en gång hinner hem: på resor, elefanter, extra båtar, skadestånd, böter och be-

löningar har han redan öst ut hundratusen kronor. Men banken är rik!

Alltså skyndade han ombord på »General Grant», där han stod i en vrå, när Fogg och fru Aoda stego ombord. Till sin stora förvåning igenkände han Passepartout under den kostliga förklädnaden. Han kröp genast ner i sin hytt för att slippa undan en obehaglig förklaring och hoppades, tack vare det stora passagerareantalet, kunna undgå sin motståndares uppmärksamhet.

Men en dag, då han smugit sig upp på fördäck för att andas litet frisk luft, stod plötsligen Passepartout framför honom. Han hann icke säga ett ord, förrän fransmannen flög honom i strupen och gaf honom utan en stafvelse till förklaring ett ordentligt kok stryk till stor förnöjelse för några amerikaner, som genast höllo vad att Passepartout skulle stå sig. Också lyckades han på ett glänsande sätt ådagalägga, att en fransman kan i boxningskonsten vara en engelsman öfverlägsen.

När Passepartout slutat, kände han sig lugnare och lättare om hjärtat.

Fix reste sig, illa tilltygad, men såg sin motståndare i ögonen och sade kallt:

— Är det slut nu?

— Ja, för den här gången! svarade Passepartout något häpen.

— Kom då! Jag har något att säga er!

— Skall jag ännu en gång — — —

— Det gäller er husbonde.

Passepartout följde med, kufvad af denna kallblodighet hos den mörbultade agenten. Han följde honom bort i fören.

— Ni har klått mig — det var jag beredd på. Hör nu hvad jag har att säga er! Hittills har jag varit en motståndare till er husbonde: nu står jag på hans sida.

— Ändtligen har ni då insett, att han är en hedersman! utropade Passepartout.

— Han! Nej, han är en tjuf — det tror jag fortfarande. Seså, var lugn nu! Det skulle ju vara slut för i dag. Låt mig nu tala! Så länge Fogg var på engelsk botten, låg det i mitt intresse att fördröja honom i afvaktan på arresteringsordern. Jag gjorde hvad jag kunde i det fallet. Det var jag, som skickade prästerna på honom i Kalkutta, jag, som berusade er i Hongkong, på det han skulle komma för sent till Jokohamabåten — —

Passepartout hörde på med knutna händer och gnisslande tänder. Han var färdig att ge honom en ny dufning.

— Nu, fortsatte Fix, ser det ut, som om han ärnade återvända till England. Godt, jag skall

följa honom, men hädanefter skall jag med samma nit undanrödja hindren för honom som jag förut hopat dem på hans väg. Mitt tillvägagående är förändradt, ty mina intressen fordra det. Och ni har samma intresse som jag: först i England kan ni få veta, om ni är i tjänst hos en brottsling eller en hederlig man.

Passepartout hade uppmärksamt hört på och var öfvertygad att polisagenten talat fullt uppriktigt.

— Äro vi nu vänner? sporde Fix till slut.

— Vänner? Ingalunda! Men vi äro bundsförvanter. Dock med ett litet förbehåll: vid minsta skymt af svek, bakslughet eller förräderi vrider jag halsen af er, skjuter er som en hund och dränker er lefvande. Nu vet ni det.

— Det är bra! sade detektiven helt lugnt.

Elfva dagar senare, den 3 december, ångade »General Grant» på morgonen in i San Franciskos hamn.

Fileas Fogg hade hvarken förlorat eller vunnit en enda dag allt ifrån sin afresa från London.

TRETTIONIONDE KAPITLET.

»Guldgräfvarestaden».

Klockan slog sju, när Fileas Fogg, Aoda och Passepartout satte foten på den flytande kajen utanför San Francisko. Dessa flytande ka-

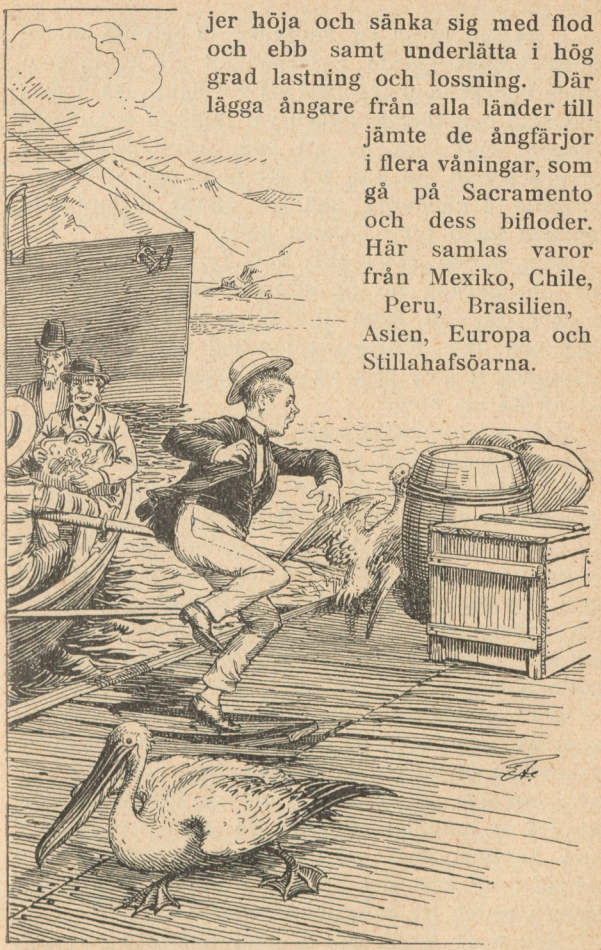

jer höja och sänka sig med flod och ebb samt underlätta i hög grad lastning och lossning. Där lägga ångare från alla länder till jämte de ångfärjor i flera våningar, som gå på Sacramento och dess bifloder. Här samlas varor från Mexiko, Chile, Peru, Brasilien, Asien, Europa och Stillahafsöarna.

I glädjen öfver att ändtligen få beträda amerikansk botten gjorde Passepartout ett hopp, som kunde hedrat en af akrobaterna vid Batulcars cirkus, men som plankbeläggningen var murken och maskstungen, höll han på att falla tvärs igenom. I förskräckelsen gaf han till ett högt rop, som uppskrämde pelikanerna och de öfriga fåglar, som vanligen hålla till på dessa kajer.

Som första tåget till New-York ej skulle gå förr än klockan sex på aftonen, hade de resande en hel dag att ägna åt Kaliforniens hufvudstad. Fogg och hans följeslagarinna togo därför en vagn, Passepartout steg upp på kuskbocken, och så bar det af till ett hotell.

Från sin upphöjda plats betraktade Passepartout med nyfikenhet den stora amerikanska staden med dess breda gator, dess låga hus, som ligga i snörräta rader, dess kyrkor och kapell, mest i samma stil som Westminster Abbey i London, dess ofantliga skeppsdockor och palatslika magasin af trä som af tegel. På gatorna trängdes spårvagnar, omnibusar och hyrvagnar med praktfulla enskilda ekipager, och en ofantlig massa fotgängare böljade fram på trottoarerna. Staden kallas »Amerikas Neapel» och är utan gensägelse den skönast belägna i Nordamerika: den ligger på en af den härliga San Franciskoviken omgifven halfö med höga berg och kullar. Somliga gator hafva en så brant stigning, att det är omöjligt att köra på dem, men uppför dem kommer man på linbanor. Staden har nio månader af året det härligaste klimat, och under vintern råder tre månaders regntid.

Men hvar fanns den mycket omtalade guldgräfvarestaden från 1850-talet, banditernas, guldgräf-

varnes, mördarnes stad, dit under guldfeberns dagar alla länders och folks afskum samlades, och där man spelade om guldsand med knifven i bältet och revolvern i bröstfickan? Den är en saga blott. Nu är »Frisko» blott en vanlig stor handelsstad med raka gator och stora öppna platser samt med sin kinesiska stadsdel, som tyckes hafva blifvit importerad i en stor leksakslåda från »det himmelska riket» — så smått och hopträngdt är allt i dessa kvarter med deras 25,000 snedögda asiater. Inga bredskyggiga hattar, inga röda ylleskjortor som på guldgräfvarnes tid, inga indianer! Nej, herrarne rusade åstad i affärsärenden, klädda i cylinderhatt och svarta rockar enligt nyaste modet — alldeles som i London.

Mera amerikanskt föreföll honom hotellet. Nedra våningen var upptagen af ett ofantligt skänkrum, »baren», som gratis var öppen för alla. Man behöfde blott begära och betala ett glas öl eller vin, och sedan kunde man efter behag taga för sig af alla de kalla rätter, såsom ostronsoppa, kallt kött, ost, konserver, bröd o. s. v., under hvilka borden dignade.

Fogg och fru Aoda gingo upp i restauranten och erhöllo en utmärkt fin måltid, serverad på amerikanskt sätt på en massa små tallrikar, som framburos af kolsvarta, ståtliga negrer.

Efter slutad frukostmiddag gick Fogg till konsulatet för att låta påteckna sitt pass. På trottoaren kom Passepartout honom till mötes och frågade, om man ej före afresan borde köpa några revolvrar. Han hade nämligen hört, att indianerna brukade stoppa tågen samt råna och mörda de resande. Fogg ansåg det onödigt, men gaf honom rätt att i den saken göra som han ville.

Helt plötsligt stötte Fogg på Fix. Detektiven såg ytterst förvånad ut och kunde ej begripa, att de gjort resan på samma båt öfver Stilla hafvet utan att träffas. I alla fall visade han sig ytterst förtjust öfver att få återse den man, som han hade att tacka för så mycken välvilja, och hoppades att i så godt sällskap få fortsätta resan till Europa, dit hans affärer kallade honom.

På anhållan fick han också tillåtelse att i sällskap med herr Fogg och fru Aoda bese San Francisko, och de begåfvo sig in på Montgomery-gatan, en af stadens största och förnämsta, där butiker af alla slag äro inrymda i hvarje hus.

FYRTIONDE KAPITLET.

Ett valmöte i Amerika.

Här var ett oerhördt tillopp af folk. Först undrade främlingarna, om här alltid kunde råda en sådan trängsel: massor af människor skockade sig midt på körbanan, mellan spårvägsskenorna, midt ibland omnibusar, fraktvagnar och kärror, och de som icke fingo plats där, stodo i portgångar, i butiksdörrar, i fönster, ja, till och med på taken.

Vidare sågo de karlar vandra omkring med stora affischer, standar och vimplar, och öfverallt hördes rop och skrän.

— Hurra för Johnson!

— Lefve Smith!

Fix uttalade den åsikten, att här hölles ett politiskt möte, och föreslog, att de skulle ta sin Matts ur skolan, enär det vid sådana tillfällen i den fria republiken brukade vankas hugg och slag. Fogg medgaf, att om knytnäfslag äro aldrig så politiska, äro de i alla fall obehagliga, och sällskapet styrde kosan mot en trappa, från hvars öfre afsats de skulle kunna se på tumultet utan att bli indragna däri.

Men med ens uppstod en vild rörelse i hopen. Alla händer höjdes i luften, några tycktes vara knutna och slogo ned med stark fart — det såg ut att vara ett mycket verksamt sätt att gifva sin mening tillkänna, ty massan vek ett ögonblick tillbaka. Standaren svängde i luften, försvunno och döko åter upp i trasor. Hopen stormade framåt trappan, hufvud höjde och sänkte sig i böljor som axen på ett rågfält. De svarta cylinderhattarnes antal minskades på en minut, och de, som syntes, sågo »stukade» ut.

Rörelsen blef lifligare och skränet bedöfvande. Hurraropen för Smith blandades med skällsord mot Johnson och tvärtom. Standarstängerna användes som vapen, man slogs på omnibusarnes tak, stöflar och skor aftogos och haglade i luften, och det lät nästan som om revolverskott blandades med hopens skrik.

Folkmassan närmade sig trappan och stormade redan upp för de nedersta trappstegen. Fix började frukta, att hans »bof» skulle bli krossad eller arresterad, och föreslog, att de skulle draga sig tillbaka.

— En engelsk medborgare — — —, sade Fogg.

Mera hann han aldrig säga, ty just då höjdes bakom honom från trappafsatsen ett gräsligt skrän. En trupp valmän hade kommit sina meningsfränder till undsättning och rusade ned för trappan.

Fogg, fru Aoda och Fix voro mellan tvänne eldar. Denna ström af rasande människor, som

banade sig väg med knölpåkar och blydaggar, var ej möjlig att hejda. Männen erhöllo våldsamma knuffar under sina försök att skydda den stackars änkan. Fogg var lugn som alltid, men utdelade samvetsgrant boxar och knytnäfslag. En storväxt, rödbrusig, bredaxlad figur, efter allt att döma bandets anförare, höjde knytnäfven öfver Fogg och skulle hafva krossat hans skalle, om ej Fix med hjältemodig självuppoffring kastat sig emellan och afvärjt slaget.

— Yankee! ropade Fogg föraktfullt.

— Engelsman! svarade den andre. Vi ses igen.

— När ni vill.

— Ert namn?

— Fileas Fogg. Och ert?

— Öfverste Proctor.

Hopen hade härunder skyndat förbi. Fix reste sig. Han hade icke fått någon allvarsammare skada, men hans resrock hade skilts åt i ryggen, och hans byxor sågo ut som om han åkt kana på dem en hel dag. Fru Aoda hade sluppit alldeles undan, Fogg i det närmaste också.

Fogg tackade detektiven, när de kommit ut ur trängseln. Denne förklarade, att det ej var tack värdt, och föreslog, att de skulle gå till en beklädnadsaffär. Det kunde också behöfvas: det dröjde en hel timme, innan de voro omklädda och hunno hem till hotellet.

Passepartout väntade sin husbonde med ett halft dussin skarpladdade, sexpipiga fickrevolvrar. När han såg Fix i sin husbondes sällskap, mörknade hans anlete, men han lugnade sig åter, när fru Aoda berättat hvad som händt. Det såg verkligen ut, som om Fix nu vore en ärlig bundsförvant.

När de efter intagen middag foro ned till bangården, sade Fileas Fogg till Fix:

— Ni såg inte, hvart den där öfversten tog vägen?

— Nej.

— Jag får resa tillbaka till Amerika och söka upp honom, sade Fogg i sin vanliga likgiltiga ton. En engelsman kan inte tåla sådant.

De resande hunno fram klockan tre kvart på sex.

När de skulle stiga in i kupén, vände sig Fogg till en af konduktörerna:

— Hvad var det för oroligheter i dag här i staden?

— Det var ingenting vidare.

— Jag tyckte emellertid, att rörelsen på gatorna var mycket liflig.

— Å, det var helt enkelt ett valmöte.

— Presidentval? gissade Fileas Fogg.

— Nej, man valde blott fredsdomare.

— Jaså, genmälde Fogg.

Utan ett ord vidare steg han in i kupén, och tåget satte sig i gång mot New-York.

FYRTIOFÖRSTA KAPITLET.

Expresståget och bisonoxarnas tåg.

Förr i världen tog det *ett halft års tid* att fara mellan San Francisko och New-York. Sedan den stora Pacific-järnvägen blef fullbordad, kan resan mellan sagda städer göras på *sju dagar*.

Fileas Fogg och hans medresande foro på ett expresståg för att göra färden på minsta möjliga tid. Vagnen var synnerligen präktigt inredd och utstyrd: mellan två rader länstolar längs vagnens långsidor ledde en bred gång genom dess hela längd. Tågets samtliga vagnar stodo genom gångbroar öfver plattformarna i förbindelse med hvarandra, så att man kunde gå från den ena ändan af tåget till den andra och efter behag taga plats i salongsvagnen, matsals- och kafévagnen, rökvagnen o. s. v. Öfver gångbroarna rörde sig ständigt en ström af människor, och bland dessa en del affärsmän, som utbjödo böcker och tidningar, cigarrer, apelsiner, konfekt och hvarjehanda drycker Det var som om lifvet i en stor stad med tåget flyttats ut i vildmarken.

En stund efter tågets afgång började det snöa och därigenom minskades tågets hastighet. Samtalet ville ej heller taga fart. Sömnen tog ut sin rätt. Passepartout sof nu förstås »bara med ena ögat» för att kunna ha det andra på Fix. Han misstrodde nämligen fortfarande polisagenten och höll sig redo att vid minsta skymt af svek vrida nacken af sin forne vän.

Snön föll som ett fint sidentäcke öfver landskapet, och ångan från lokomotivet bredde sig däröfver i gråa moln. Enformigt ljöd pustandet af »ånghästen», och lika enformigt flögo telegrafstolparna förbi kupéfönstren. Det var därför en lättnad, när en uppassare klockan åtta kom in och anmälde, att det var sängdags. Stolryggarna fälldes ned, sängar, som konstruerats på ett sinnrikt sätt, vecklades ut, och genom gardiner förvandlades hela vagnen på ett ögonblick till två rader små sofrum — alldeles som hytter på en ångare — med mjuka kuddar och bländhvita lakan. Snart sofvo resenärerna hvar i sin vrå.

Klockan åtta följande morgon förändrades kupén åter till en vanlig vagn, och passagerarne kunde i godt mak betrakta de vackra utsikter, som Sierra Nevadas bergstrakter erbjuda. Järnvägsspåret följde bergskedjans krökar; stundom tycktes det klättra uppåt dess brant, stundom hänga ut öfver ett bråddjup; det kringgick fjällknutarna och kastade sig blindt in i trånga pass, som tycktes förlora sig i jordens innandömen. Lokomotivet rusade ständigt framåt: ur dess skorsten stod en gnistrande eldkvast, som liknade en väldig komet; dess röda lykta kastade ett trolskt sken in i de sekelgamla skogarnas mörka skrymslen; dess hvisslingar och dess tunga suckar öfverröstade vattenfallens dån och forsarnas brus, och rökhvirflarna tvinnade sina trådar kring trädens toppar.

Understundom syntes stora hjordar af bisonoxar skrida fram vid synranden, och en dag vid tretiden på e. m. tågade en skara om tio eller tolf tusen dylika djur öfver järnvägen. Först minskade tågföraren hastigheten och försökte bana sig väg

med den väldiga snöplogen, men förgäfves. Den täta massan var ogenomtränglig som en mur, och tåget måste stanna och afvakta, att den långa processionen

skulle hinna öfver. Oxarne eller bufflarne, som de vanligen kallas, gingo framåt i sakta marsch och uppgåfvo emellanåt förfärliga bölanden.

Resenärerna kunde i lugn och ro betrakta djuren. Dessa liknade delvis den i Europa vanliga tama hornboskapen men voro större samt hade kort svans och korta ben; manken bildade en stor puckel, hornen sutto långt åtskilda, och hufvudet var, liksom hals och bog, betäckt af en långhårig man.

Det dröjde tre timmar, innan den stora hjorden hunnit öfver banan. Fogg såg med intresse på detta oväntade hinder i hans resa och tog denna motgång lika kallt som allt annat. Men Passepartout skummade af vrede och kände sig starkt frestad att med sina revolvrar hjälpa till att bana väg för lokomotivet.

— Sådana fräcka nöt de amerikanska oxarne ändå äro! röt han. Våga ställa till riktiga folkskockningar, alldeles som de också skulle välja fredsdomare! Och de stänga helt enkelt trafiken, liksom här i detta land hvarken funnes lag eller förordningar eller fridlysning! Undrar just, om den där fänaden också ingått i min husbondes program! Och så en sådan stackare, den maskinisten! Jag skulle stå på lokomotivet, så skulle jag köra tvärt igenom hela rasket!

Väl var det för både tåg och passagerare, och icke minst för Passepartouts husbonde, att den hetlefrade betjänten icke hade hand om maskinen. Visserligen skulle han ha krossat ett halft tjog bufflar, men leken skulle säkert i alla fall lyktat så, att tåget urspårat och passagerarne måhända nedtrampats af de envisa djuren, som aldrig hejda sin fart, sedan de satt sig i gång, utan blindt gå på, tills en bergvägg eller en fors stänger deras väg.

Natten var redan inne, när de sista oxarne passerade banan.

Åter rusade lokomotivet framåt, och den 6 december på middagen ilade det förbi Stora Saltsjön. Detta stora innanhaf har äfven blifvit kalladt »Döda hafvet», och en flod med namnet Jordan utgjuter i det sin vattenmassa. Vackra och vilda klippor, som äro öfverdragna med en hvit saltskorpa, kanta sjöns stränder. Vattnet var fordom så salt, att inga fiskar kunde lefva däri; emellertid tyckes dess salthalt småningom aftaga, och nyligen har man med framgång planterat ett slags sill där. Fordom var sjön mycket större än nu, men har på senaste åren åter börjat tillväxa.

Vid denna sjö ligger Saltsjöstaden, där mormonernas egendomliga sekt, stiftad 1830 af Josef Smith, ännu har sitt hufvudsäte, ehuru den på senaste tider allt mer förlorat sitt anseende hos alla tänkande människor. Förenta staternas lagstiftare vilja ej heller tåla månggiftets apostlar inom unionen, oaktadt dessa som jordbrukare visat en sådan duglighet, att de omskapat en del af saltöknen till en leende, fruktbar bygd.

FYRTIOANDRA KAPITLET.

Hur man i Amerika passerar murkna broar.

Då fru Aoda en dag vid ett uppehåll å en station såg ut genom kupéfönstret, upptäckte hon bland de promenerande passagerarne den man, som i San Francisko öfverfallit Fileas Fogg och sagt sig heta öfverste Proctor. Hon greps af oro och drog sig strax tillbaka för att ej bli igenkänd. Hon var nämligen rädd, att Fogg och denne grofhuggare skulle åter sammanträffa och möjligen råka i gräl.

Då sålunda båda motståndarne foro med samma tåg, gällde det att finna ut ett sätt att hålla herr Fogg i ro i kupén, så att han ej ginge ut och finge syn på öfversten. Fru Aoda meddelade Fix och Passepartout sin upptäckt. Fix förklarade, att han, om det ginge så långt, hellre skulle själf slåss med öfversten än tillåta, att Foggs dyrbara lif skulle löpa någon fara.

Passepartout fick en god idé och meddelade den åt Fix. Om en stund yttrade denne till Fogg;

— Det är bra långsamt och tråkigt att fara på järnväg.

Fogg medgaf detta.

— Tycker ni inte om att spela schack eller hur? Jag vill minnas, att ni gjorde det under resan till Indien.

— Jo visst, men här finns hvarken schackbräde eller medspelare.

— Visst finns här schackbräde; jag skall gå och se efter i rökvagnen. På ett amerikanskt expresståg finns allting. Jag är förtjust i schack.

— Och jag, inföll fru Aoda, brukade förr i tiden då och då spela ett parti med min far; han påstod, att jag inte saknade anlag.

Om Fileas Fogg någon gång i lifvet gjort sig skyldig till ett glädjeutbrott, skulle det måhända ha skett nu — tänk, att få sig ett parti! Men han endast böjde välvilligt på hufvudet.

När Fix en stund efteråt kom tillbaka med ett schackspel och ett litet bord samt fått den värderade rundresenären instufvad i ett hörn, log Passepartout förnöjd och gnuggade sina händer. Nu kunde det regna amerikanska öfverstar utan att hans herre skulle se upp från det rutade brädet.

Färden gick en dag genom Klippbergens trakter, där en järnväg har att kämpa med många svårigheter på grund af de talrika fjällklyftor, floder och forsar, som måste öfverskridas. Då hördes med ens häftiga signaler från lokomotivet, och tåget stannade helt plötsligt. Passepartout stack ut hufvudet, men kunde ej se någon station. Fix och fru Aoda blefvo ängsliga att Fogg skulle gå ut, men han sade endast till Passepartout, att denne skulle höra efter, hvad som kunde vara på färde.

Passepartout rusade ut. Största delen af de resande hade gjort på samma sätt, och bland de fyrtio eller femtio, som skockades kring konduktören, var äfven öfverste Proctor, som Passepartout kände igen på fru Aodas beskrifning.

Midt på banan stod en banvakt med röd flagga. Han var skickad af inspektoren på närmaste sta-

tion för att tillkännagifva, att en hängbro hade råkat i olag och ej kunde bära tågets tyngd. Flera af plankorna hade murknat och det var alldeles för vågsamt att söka passera den.

Passepartout kände en rysning ända in i hjärteroten: han hade så ofta hört talas om amerikanarnes djärfhet och dumdristighet, att han insåg, att verklig fara måste vara å färde, när de manade till försiktighet. Hur skulle han våga gå in till sin husbonde och tala om denna motgång?

Öfversten tog till ordet med sin gälla, skrikiga stämma:

— Men vi kunna väl inte bli sittande här i snön?

— Här är telegraferadt efter ett annat tåg, men det kan inte komma till bron förrän klockan sex.

— Fem timmars förlust! tänkte Passepartout och bleknade.

— Kan man inte komma öfver strömmen med båt? sporde en annan resande.

— Nej, strömmen går strid på grund af den stora nederbörden, och vi skulle nödgas göra en omväg på ett par mil för att komma till ett ställe, där vi kunna vada öfver.

Den råe öfversten öste ur sig en mängd eder och förbannelser öfver järnvägsstyrelsen, maskinisten, tågföraren, broar, floder och regn.

— För öfrigt behöfva vi nog de fem timmarna för att gå härifrån till stationen, sade konduktören.

— Ska vi gå? mumlade de resande.

— Hur långt är det dit? frågade någon.

— Bortåt ett par mil.

De resande började väsnas och skrika, den ene högre än den andre. Hade inte Fileas Fogg just

haft Fix i en mycket svår ställning och varit viss om att göra honom matt genom ett par fina drag, skulle han utan tvifvel lagt märke till allt detta oväsen.

Passepartout stod just i begrepp att med förtviflan i hjärtat meddela sin husbonde, hur illa det såg ut för resans fortsättning, då lokomotivföraren steg fram, höjde rösten och sade:

— Mina herrar! Kanske finns det ändå ett sätt att komma öfver bron!

— Hvad behagas? Öfver bron? Bravo! Hurra! skreko passagerarne om hvarandra.

— Med vårt tåg? ropade öfversten.

— Ja, med tåget! sade lokomotivföraren.

— Men bron håller ju på att ramla! invände konduktören och skakade på hufvudet.

— Det gör ingenting! sade lokomotivföraren kallt. Jag kör med största möjliga hastighet — då kan det gå.

Passepartout kände sig helt beklämd vid tanken, att tåget kunde rulla ned i den strida floden. Men förslaget tilltalade flera af de resande och i synnerhet den bullersamme öfversten. Han påpekade, att någon djärf ingeniör till och med haft den idén att öfvergå floderna utan broar och endast medels tågens oerhörda snabbhet. Den äfventyrliga planen vann allt flera försvarare; åtskilliga började på äkta amerikanskt sätt hålla höga vad om att tåget skulle komma lyckligt öfver.

Passepartout häpnade öfver denna grad af lättsinne, men ännu mera däröfver, att ingen tycktes tänka på en mycket enkel sak. Han vände sig till en af de resande och sade:

— Lokomotivförarens förslag synes mig något vågsamt, och jag skulle — — —

— Jag håller hundra kronor mot en! sade den resande.

— Den allra enklaste eftertanke — — — sade Passepartout.

— Det behöfs ingen eftertanke — lokomotivföraren har sagt, att det kan gå, fick han till svar.

— Utan tvifvel kan man komma öfver, men det kunde vara klokare — — —

— Klokare! utbrast öfverste Proctor, som befann sig i Passepartouts närhet. Det sades ju uttryckligen, att det skulle gå med största möjliga hastighet!

— Jag förstår väl det, sade Passepartout och försökte höja rösten, men jag ville bara påpeka, att det skulle vara mer naturligt, om — — —

— Hvad menar karlen? Hvad talar han om? Hvad är det, som är naturligt? skrek man på alla sidor, håll och kanter.

— Han är rädd, förstås! sade öfversten och log försmädligt.

— Rädd, jag, en fransman! skrek Passepartout. Å, jag skall visa de där skränfockarne, att en fransman från Paris kan vara lika amerikansk som de! Kör!

— Till vagnarna då! ropade konduktören.

— Jaha, till vagnarna! upprepade Passepartout, röd och het.

Alla satte sig i gång och intogo sina platser.

— Men jag ville bara säga, ropade Passepartout, då han kommit upp på vagnssteget, att det varit enklare, om *vi* först till fots gått öfver bron och sedan låtit tåget försöka sin lycka. Man har i alla fall bara ett lif — — —

Men ingen hörde på honom; alla de andra

hade för brådt att slå vad. Lokomotivet hvisslade och backade för att få riktig fart öfver bron.

Så hven åter dess signal, och farten framåt började. Hastigheten blef allt större och slutligen rent af fruktansvärd; från lokomotivet hördes ett enda hemskt hväsande, och det rök om hjulaxlarna. Man kunde ej en gång beräkna, huru många mil det gick i timmen: det tyngde ej längre på skenorna, det flög fram.

Bron syntes ej ens — tåget gick öfver den med

blixtens hastighet, det hoppade från den ena stranden till den andra, och lokomotivföraren kunde ej hejda det förrän tre fjärdingsväg på andra sidan stationen.

Men tåget hade nätt och jämt hunnit öfver klyftan, då bron brakade och föll ned i den skummande floden.

I samma ögonblick sade Fogg till Fix:

— Schack och matt, min herre!

Han hade ej haft en aning om den fara, hvari han sväfvat.

FYRTIOTREDJE KAPITLET.

Öfversten blandar sig i spelet.

Den pustande ånghästen gick öfver Evanspasset, den högsta punkten på järnvägen, och nu bar det nedåt mot Atlantiska oceanen. Tåget hade kört in den försummade tiden, och Fogg kunde med största tillförsikt hoppas att hinna fram i tid.

Han satt en morgonstund inbegripen i ett schackspel med Fix, som nu tycktes ha blifvit en lidelsefull schackspelare. Genom ett väl uttänkt drag hotade han både kung och drottning, så att den stackars polisagenten var riktigt illa däran.

Då hördes bakom honom en grof, rosslig stämma:

— Jag skulle ha dragit fram den andre bonden och hotat tornet också!

De spelande sågo upp från schackbrädet. Det var öfverste Proctor, som blandat sig i spelet. Herr Fix så väl som Fileas Fogg och fru Aoda kände genast igen honom.

— Och själf blifvit matt för hans löpare! sade Fogg kallt.

— Å, det är engelsmannen, som låtsar att han kan spela »härförarnes och konungarnes spel», sade öfversten med ett hånleende.

— Räkna sig nu amerikanska öfverstar till härförare? genmälde Fogg öfverlägset.

Öfversten blef blå i ansiktet af ilska och gaf till ett rytande.

— Ni begriper inte ett spel, som fordrar beräkning! hväste han slutligen fram.

— Kanske jag bättre förstår ett annat spel, som beror mera på slump än beräkning! sade Fogg och reste sig med sitt orubbliga lugn.

— Försök, ja, försök bara, ni mjältsjuke son af det skenheliga England! utbröt Proctor med öfversittarens vanliga storkaxighet.

Fru Aoda bleknade, allt hennes blod strömmade till hjärtat, och hon fattade sakta herr Foggs arm. Han drog sig undan. Passepartout höjde sig på tårna, färdig att hvilket ögonblick som helst kasta sig öfver fridstöraren.

Fix hade rest sig och trädt fram till Proctor.

— Ni har först och främst med mig att göra, som ni öfverfallit både med okvädinsord, hugg och slag.

— Herr Fix, afbröt Fileas Fogg. Här är det jag, som först har ordet, förlåt mig! Herr öfvers-

ten har behagat klandra en engelsk schackspelare — det är en ytterligare förolämpning, som kräfver upprättelse.

— När som helst, hvar som helst och med hvilka vapen ni behagar! fräste öfversten.

Fru Aodas bönfallande blickar, Passepartouts knutna näfvar och polisagentens upprepade försök att få behålla den retlige öfversten för egen räkning tjänade till ingenting: Fogg och öfversten lämnade kupén och stego ut på plattformen vid vagnens ena ända.

Fogg mätte sin vedersakare med en kall blick.

— Jag måste nödvändigt återvända till Europa utan att förspilla ett ögonblick af min tid: det är dyrbara intressen, som stå på spel! sade han.

— Det angår mig inte! svarade öfversten rått.

Fileas Fogg rynkade ej ens pannan.

— Min herre! sade han. Allt sedan det ögonblick, då ni i San Francisko bar er dumt åt mot mig, har det varit mitt oryggliga beslut att återvända till Amerika och ställa er till räkenskap, sedan jag först ordnat de angelägenheter, som absolut påkalla min närvaro i gamla världen.

— Å, verkligen? genmälde öfversten med ett hånleende.

— Vill ni möta mig med revolvern i hand om sex månader?

— Hvarför inte lika gärna om sex år? Eller sextio år?

— Jag säger sex månader och skall då punktligt infinna mig på aftalad plats.

— Tatata! Undanflykter! Nu genast eller aldrig!

— Som ni behagar! Far ni till New-York?

— Det rör er inte! Vet ni hvar Plum-Creek är?

De spelande sågo upp från schackbrädet.

— Nej.

— Det är nästa station. Där äro vi om en timme, hålla i tio minuter, och på den tiden kan man hinna växla några revolverskott.

— Bra. Jag skall gå ut vid Plum-Creek.

— Och aldrig gå in igen! flinade öfversten.

— Hvem vet? sade Fogg, steg i sakta mak in i sin kupé, slog sig ned vid schackbrädet och frågade fru Aoda, om hon behagade spela ett parti.

FYRTIOFJÄRDE KAPITLET.

Indianerna blanda sig i spelet.

Först lugnade han sin medspelarinna med den försäkran, att man aldrig ett ögonblick borde vara rädd för skräflare af sådant skrot och korn som den där öfversten, och därpå bad han Fix att bli hans vittne eller sekundant vid duellen. Fix gaf med nöje sitt bifall. Fogg gjorde en djärf kupp, och fru Aoda »blef matt», just som lokomotivet bortåt elfvatiden signalerade, att man nalkades Plum-Creek. Fogg var oöfvervinnelig!

Fileas Fogg reste sig genast, och Fix följde honom. Efter dem gick Passepartout med ett par revolvrar.

Fru Aoda satt kvar med händerna krampaktigt tryckta mot hjärtat — hon var hvit som en vaxbild.

Dörren till vagnen framför slogs upp, och ut trädde öfverste Proctor i sällskap med en annan »öfverste» af samma skrot som han själf. Men just som de båda envigeskämparne och deras sällskap skulle gå ned på perrongen, skyndade en konduktör fram.

— Mina herrar, här får ingen stiga af! sade han.

— Hvarför inte? sporde öfversten.

— Vi äro försenade tjugo minuter, och tåget går ögonblickligen.

— Ja, men jag skall slåss med den här engelsmannen.

— Det kan jag verkligen inte hjälpa — vi måste gå genast. Det har redan ringt för andra gången. Var så god och stig in igen!

Och i detsamma satte sig tåget i gång.

— Det var mycket ledsamt, mina herrar, sade konduktören. Jag skulle så gärna velat göra er en tjänst, men det var omöjligt. Men hvad hindrar herrarne att slåss under vägen?

— Det passar kanske inte den där herrn? sade öfversten med ringaktning i tonen.

— Jo bevars! genmälte Fogg kallt.

— Det skall vara i Amerika, folk tar en duell så ogeneradt, mumlade Passepartout för sig själf. Den där konduktören är visst en person, som riktigt förstår sig på att ta folk.

Konduktören gick före till slutet af tåget, och efter honom följde Fogg, öfversten, båda vittnena och Passepartout. I sista vagnen sutto blott ett halft tjog resande, och när konduktören frågade, om de ej några minuter ville lämna sina platser samt gå ut på plattformen och gångbron, så att

två herrar kunde med revolvern göra upp ett litet mellanhafvande, reste sig alla ögonblickligen och förklarade, att det skulle vara dem ett stort nöje. Om ett ögonblick var vagnen utrymd.

Vagnen var femtio fot lång och således mycket lämplig för en sådan strid, som i många länder, på grund af en missuppfattad s. k. hederskänsla ofta anses som ett bevis på mod, under det att den i själfva verket är ett lika tanklöst som hjärtlöst spel om människolif. Bästa beviset därpå är, att den stod i sin högsta blomstring under tidehvarf, då lycksökande äfventyrare med mer eller mindre klingande adelsnamn armbågades vid hofven för att fånga rykte och guld på värjspetsen.

Fileas Fogg och hans motståndare togo hvar sin revolver och stego in i vagnen. Deras sekundanter låste dörrarna och stannade kvar utanför. Vid första signal från lokomotivet skulle de båda envigeskämparna börja skjuta, och två minuter senare skulle deras vittnen skynda in och föra ut dem lefvande eller döda. Fix och Passepartout tyckte, att hvar minut var en evighet. Och den stackars Aoda kände, att hennes räddares lif var henne dyrbarare än hennes eget.

Då hördes på en gång vilda skrän, och skott smällde. Men ej från den vagn, där två personer stodo i begrepp att taga hvarandras lif, utan längs hela tåget. Och öfverallt ljödo rop af ångest och fasa från de resande i kupéerna.

Fogg och öfversten sprängde dörren och störtade ut: de förstodo, att tåget blifvit öfverfallet af indianer. Dylika försök hade mer än en gång förut blifvit gjorda och hade till och med lyckats. Medan tåget var i full fart, hade de starka

och viga vildarne i hundratal klängt sig fast vid vagnarna, alldeles som en konstberidare på en galopperande häst. Först rusade de fram mot lokomotivet och döfvade med klubbslag maskinisten och eldaren. En af höfdingarna skulle nu söka stoppa tåget, men som han ej förstod sig på maskinen, släppte han i stället på mera ånga, så att tåget fick större hastighet. Indianerna klängde sig under tiden med apors vighet fram öfver taken och ned på plattformarna, bröto upp dörrarna, rånade och mördade, plundrade bagagevagnen och kastade resgodset ut på banvallen. Skott, skrik och skrän gjorde uppträdet ännu ohyggligare.

En del af de resande försvarade sig med förtviflans mod, och somliga vagnar uthärdade en formlig belägring. Fru Aoda värjde sig som en hel karl: hvar gång som en vilde tittade in genom de krossade fönstren till hennes kupé, affyrade hon sin revolver utan att blinka, och hvar gång fällde hennes kula en af stråtröfvarne. Också kunde man räkna ett tjog fallna indianer på banvallen, och en hel del hade krossats af hjulen, då de försökte haka sig fast vid vagnarna. Men där lågo också många af passagerarne — det var en hemsk syn.

Striden hade redan rasat tio minuter, och man närmade sig nu ett fäste med militärgarnison, men på andra sidan därom var man åter ute på den öde slätten utan utsikt till någon undsättning.

En kula hven genom luften och genomborrade konduktören. Innan han drog sin sista suck, hann han nätt och jämt säga till Fogg, att om ej tåget stannade inom fem minuter, skulle indianerna hinna sätta sig i besittning af tåget och döda de resande till sista man.

— Tåget skall hejdas! sade Fogg lugnt. Passepartout rusade fram.

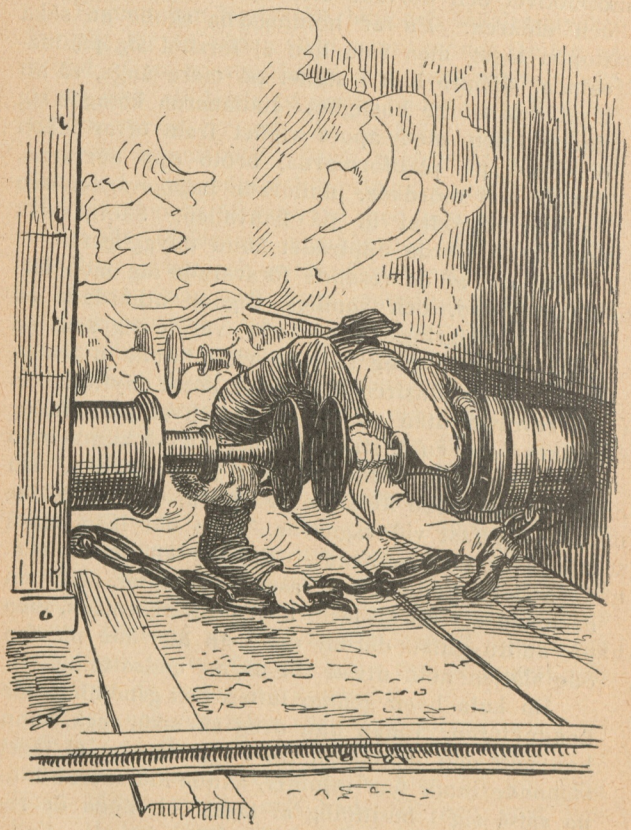

— Det skall jag sköta om, Man har inte för ro skull varit gymnast och cirkusakrobat!

Och som en ål gled den raske tjänaren ned under vagnen utan att rödskinnen märkte honom. Under det striden rasade, kulorna susade öfver hans hufvud och indianernas skrän skuro i hans öron, slingrade han sig fram under vagnarna, hängde sig fast i kedjorna, i bromsstängerna och värmeledningsrören och hann slutligen fram till lokomotivet. Ingen hade sett honom.

Han hakade af kopplingen mellan godsvagnen och lokomotivet och detta rusade af som en blixt, så snart det blifvit den långa vagnraden kvitt. Tåget stannade däremot så småningom: på endast hundra fots afstånd låg det lilla fästet Fort Kearnay.

Här hade soldaterna redan hört skotten och skyndade de resande till undsättning. Indianerna upptäckte dem, och redan innan tåget stannat, lade de benen på ryggen och försvunno, ljudlöst och kattlikt. Ingen såg, hvart de togo vägen.

Men när de resande samlades, sedan tåget stannat, och man började räkna efter, hvilka och huru många som saknades, var Passepartout borta, han som genom sitt mod, sin vighet och sin slughet hade räddat dem alla.

Hvar var den hurtige tjänaren, och hurudant hade hans öde blifvit?

FYRTIOFEMTE KAPITLET.

Räddas skall han, död eller lefvande!

Utom honom saknades fem passagerare. Hade de blifvit mördade af rödskinnen? Eller blifvit tillfångatagna för att efter gränslösa marter brännas å båle? Ingen kunde besvara den frågan.

De sårade voro många, däribland öfverste Proctor: han hade fått sig en kula i lifvet utan att Fogg behöfde hafva samvetskval däröfver. Liksom de öfriga bars han till stationshuset, där han omhändertogs af banbetjäningen. Fix hade fått ett litet sår i armen; Fogg, som kämpat med ett lejons mod, hade sluppit lyckligt undan utan en enda skråma, och samma tur hade fru Aoda haft. Det föreföll nästan som ett underverk. Men Passepartout saknades: rajahns änka hade tårar i sina vackra, annars så klara ögon.

Passagerarne ryste, när de sågo de många köttslamsor, som hängde på hjul, naf och ekrar, och det blod, som bildade stora fläckar på banvallens hvita täcke, så långt ögat kunde nå. Vid synranden sågos de sista indianerna ila fram öfver snöfälten, små som myggor och snabba som sådana.

Orörlig som en marmorbild och med korslagda armar stod Fileas Fogg på perrongen. Det var ett viktigt beslut han måste fatta. Fru Aoda såg på honom utan att säga ett ord, men han förstod bönen i hennes blick. Han tvekade icke längre.

— Vi skola hafva honom med, död eller lefvande! sade han lugnt.

— Å, herr Fogg! Snälla herr Fogg!

Hon kunde ej få ett ord mer öfver sina läppar, men hon tog hans hand, och det föll en varm tår på den.

— Men vi få inte förlora en minut! sade herr Fogg. Och han sade det så lugnt, som om han ej ett ögonblick tagit i betraktande, att detta beslut skulle komma honom att ohjälpligt förlora vadet och gå miste om hela sin förmögenhet. Men han var en hedersman, och för en sådan gäller i lifvets viktigaste ögonblick ingenting så högt som plikten.

Den, som räddat alla, *måste* räddas: därom kunde ej vara tu tal.

Kaptenen på det lilla fästet var ännu kvar med sin trupp på ett hundra man: det kunde ju hända, att indianerna skulle kunna falla på den idén att ännu en gång anfalla tåget. De hade förhända vid sin brådskande flykt ej hunnit medtaga allt rof.

— Herr kapten! Det saknas sex af de resande! sade Fileas Fogg.

— Äro de döda?

— Måhända endast fångna. Vi måste få den saken klar. Ni ämnar väl förfölja indianerna?

— Det är en kinkig sak: de kunna dra i väg ända ned till Arkansas, och jag kan inte lämna fästet folktomt.

— Men det gäller sex människoliv!

— Visserligen, men de kunna kosta femtio! Kan jag våga något sådant?

— Jag vet inte om ni *kan*, men ni *bör* göra det!

— Det finns ingen här, som kan afgöra hvad jag bör göra! afbröt kaptenen stelt.

— Nå, då går jag ensam! sade Fogg och vände honom ryggen.

— Mot alla indianerna? utropade Fix med darrande röst.

— Skall jag låta den omkomma, som vi alla här hafva att tacka för vår räddning? Aldrig!

— Ni skall ej gå ensam! utropade kaptenen.

Ett sådant mod inverkade äfven på honom. Han förstod en ädel mans känslor. Och han ropade:

— Trettio frivilliga fram!

Hela kompaniet satte sig i marsch: det gällde bara att välja. Och trettio soldater antecknades. En gammal sergeant bad att få bli deras befälhafvare.

— Tack, kapten!

Och Fileas Fogg aftog sin hatt nästan ödmjukt.

Fix steg fram.

— Får jag följa med?

— Naturligtvis får ni göra som ni vill! Men ni skulle göra mig en verklig tjänst, om ni stannade hos fru Aoda. Ni förstår ju lätt, att om någon olyckshändelse skulle träffa mig, så vore hon utan stöd och hjälp! Hon behöfver er, inte jag.

Polisagenten blef blek.

Skulle han verkligen lämna ur sikte denne man, som han följt halfva jordklotet rundt? Låta honom blottställa sitt lif i en snööken och bland blodtörstiga rödskinn? Han såg på honom, mötte hans fasta, ärliga blick — för första gången tviflade han på engelsmannens brottslighet.

— Jag stannar kvar! sade han efter en stunds öfvervägande.

— Tack!

Några minuter senare tryckte Fileas Fogg helt ceremoniöst fru Aodas hand och gaf henne i förvar den dyrbara nattsäcken, som utgjorde föremålet för polisagentens hela diktan och traktan.

Så gick han bort till sergeanten och hans lilla tappra trupp.

— Rädda vi fångarne, sade han, så utbetalar jag 20,000 kronor till er.

I detsamma slog klockan half ett.

FYRTIOSJETTE KAPITLET.

Passepartout igenfunnen.

I väntsalen satt fru Aoda och tänkte på Fileas Fogg. Han var dock en märkvärdig man med sitt lugna mod, sin lika enkla som storartade självuppoffring! Sin förmögenhet hade han kastat bort för Passepartouts skull, och nu vågade han sitt lif utan tvekan, utan storartade fraser! Endast af pliktkänsla. Om någon man var en hjälte, så var det han!

Fix vankade af och an på perrongen utanför stationen i feberaktig upphetsning. Hvad han varit enfaldig! Först hade han följt en karl tusentals mil och se'n släppt honom ifrån sig. Om denne man nu skulle ge sig af — se'n han till på köpet skaffat honom rajahns änka på halsen! Hvad skulle han svara polischefen vid sin ankomst till Lon-

don? Att gå med häktningsordern på fickan och vara ett sådant nöt! En sådan amerikansk bisonoxe!! Nu hade naturligtvis engelsmannen fått reda på alltsammans och satt sig i säkerhet!

Timmarna gingo med snigelns långsamhet. Hvad skulle han göra? Berätta fru Aoda alltsammans? Å, hon skulle aldrig tro honom ens en sekund. Om han skulle ge sig af och följa Fileas Foggs spår öfver snöfälten! Men då måste det ske genast: efter nästa snöfall skulle spåren vara försvunna, och då kunde han ta harar för alltihop! Han ångrade djupt sin dumhet.

Snön föll i tunga, stora, hvita flingor. Då hördes österifrån långa, gälla hvisslingar, och där närmade sig under pustar och suckar ett väldigt spöke, som så småningom antog fastare former och visade sig vara ett lokomotiv.

Men österifrån väntades intet tåg. Icke kunde det tåget, som man telegraferat efter, vara här så tidigt? Saken blef dock ganska fort klar. Det lokomotiv, som nu nalkades under oupphörliga hvisslingar, var just det, som Passepartout så behändigt kopplat från tåget. Föraren såväl som eldaren hade sluppit undan för godt pris: de hade endast försjunkit i en djup dvala, hvarur de dock så småningom vaknade.

Först voro de alldeles förbluffade: hur kom det sig, att de voro ute på färd ensamt med lokomotivet? Hvar fanns tåget? Så började de draga sig indianernas öfverfall till minnes. Hur kinkigt och obehagligt det än skulle kunna vara att vända åter till stationen, där kanske indianerna nu som bäst hölle på med att mörda och råna, fanns ingen annan råd. Och så ilade tågföraren tillbaka.

Förtjusningen bland de kvarlämnade passagerarne blef stor: de kunde nu hoppas att lyckligt och utan afbrott få fortsätta sin afbrutna resa. Lokomotivet hälsades med ljudliga hurrarop, och två gamla prissar togo hvarandra om lifvet och dansade.

Fru Aoda gick ut på perrongen och vände sig till maskinisten.

— När ämnar ni fara mot New-York?

— Så fort som möjligt, min fru!

— Men fångarne, våra olyckliga reskamrater?

— Jag måste framför allt få trafiken i gång igen — vi äro redan försenade öfver tre timmar.

— När kommer nästa tåg från San Francisko?

— I morgon afton, min fru!

— Inte förr? O, då är allt hopp ute — vi äro förlorade. Ni *måste* vänta!

— Omöjligt! Skall ni med, så skynda att taga plats!

— Nej, jag stannar kvar, svarade den unga damen beslutsamt.

Fix hörde på detta samtal. Några ögonblick förut hade han ångrat sitt beslut att stanna på denna plats, men nu, när tåget var färdigt att gå, var det som om en oemotståndlig makt hölle honom kvar. Väl brände marken honom under fötterna, men han kunde ej förmå sig att resa.

Vreden öfver alla dessa motgångar lade sig som en kväfvande tyngd på hans bröst, men han beslöt att kämpa till sista andedraget.

Emellertid hade passagerarne stigit in och äfven de sårade voro inburna i vagnarne, bland dem öfversten, som ej längre var så högljudd. Ett brusande sorl hördes ur den upphettade ångpannan,

och ångan strömmade ut ur ventilerna. Så ljöd ånghvisslan, tåget flåsade och satte sig i rörelse. Snart syntes endast ångpustarna, som sköto upp genom snögloppet.

Fix satt orörlig på en bänk i väntsalen — man skulle kunnat tro, att han sof. Rajahns änka hade däremot ej ro att sitta stilla: hon vandrade fram och åter på banvallen och försökte med sina blickar genomtränga den tjocka dimman. Ibland stannade hon och lyssnade. Men hon hvarken hörde eller såg något, som bar bud från dem, hon hade i tankarna, Fogg och hans tjänare. Stelfrusen stampade hon så i marken med sina små fötter och satte sig åter i rörelse, men vandringen förmådde dock ej skingra hennes oro.

Kvällen kom, men de bortavarande hördes ej af. Hvar voro Fogg och de modiga männen från kastellet? Hade de träffat på indianerna? Hade de gått vilse i dimman? Irrade de blindvis ute på snötäckt hed? Hade de blifvit slagna af rödskinnen?

Så frågade fru Aoda sig själf. Samma spörsmål gjorde sig oupphörligt Fix och kaptenen på kastellet. Men ingen af dem ville visa sin oro för de andra. Ingen af dem kände sig i stånd att öppna ett samtal.

Det blef natt. Kölden tilltog och, snöfallet minskades. En plågsam känsla af ödslighet lade sig öfver de väntandes sinnen. Naturen låg som död under snöns liksvepning.

Ibland skimrade ett rödt sken för Aodas trötta ögon, hennes inbillning vardt upphetsad, hon utmålade för sig alla möjliga olyckshändelser och hon led outsägligt. Fix kunde ej få en blund i

ögonen, fast han satt orörlig på sin plats timme efter timme.

I dagningen steg solen upp öfver synkretsen och kastade ett matt, rödt sken öfver de hvita, vida ödemarkerna. Snart kunde man se bortåt en half mil utåt slätten, men ingenting syntes söderut, dit Fogg och soldaterna gifvit sig af.

Klockan slog sju, och kaptenen våndades af ängslan. Skulle han sända de hemmavarande till de aftågades undsättning äfven med fara att förlora hela sin besättning? Han stod där ännu i valet och kvalet, då man hörde ljudet af skott. Alla rusade ut från kastellet. Där syntes en liten trupp i söder!

Den närmade sig allt mer. I spetsen gick Fileas Fogg, och Passepartout följde i hans spår. I tredje ledet gingo de ur indianernas våld befriade passagerarne, och sist kommo soldaterna med den behjärtade sergeanten främst. Då tåget stannade, hade indianerna upptäckt Passepartout och gripit honom, just innan de togo till flykten. De förde alltså med sig både honom och de andra passagerarne. På gifvet tecken af Passepartout anföllo emellertid dessa samtidigt på första raststället sina vaktare för att befria sig ur deras våld. Passepartout hade redan med sina flinka knytnäfvar fällt tre rödskinn till marken, då några af de hvilande indianerna väcktes och under högljudda rop rusade upp. Men strax därpå ljöd ett rop från några hundra meters afstånd, det var Fogg och de trettio frivilliga, som i rätta ögonblicket ryckte fram till undsättning. Blixtsnabbt voro alla indianerna på benen och på flykt utåt slätten, kvarlämnande sina fångar.

Passepartout hade redan fällt tre rödskinn.

Räddarne och de räddade hälsade hvarandra med ett samfäldt jubelrop. Och detta jubel förnyades, då Fogg utdelade de 20,000 kronorna. Men Passepartout kände sig helt skamsen och sade halfhögt:

— Det finns bestämdt inte i hela världen en betjänt, som kostat sin husbonde så mycket pengar som jag.

Fix var ett rof för stridiga känslor: han hade ju nu »sin tjuf» tillbaka, men han visste ej, hvad han skulle tänka, och han kunde inte få fram ett ord. Fru Aoda sprang fram och tryckte varmt sin räddares båda händer samt hälsade Passepartout med ett gladt leende.

— Går inte tåget snart? ropade den nitiske tjänaren.

— Det har redan gått! svarade Fix.

— När går nästa? sporde Fileas Fogg.

— I kväll! upplyste polisagenten.

— Jaså, inte förr! sade Fogg lugnt och kväfde en gäspning.

Men ingen skulle kunnat se på honom, att han i själfva verket var tjugo timmar försenad. Passepartout däremot var alldeles förtviflad öfver att han mot sin vilja varit orsaken till detta dröjsmål, och han gjorde sig själf ett löfte, att om han vid lämpligt tillfälle träffade på ett rödskinn, skulle den uslingen »få ordentligt betaldt för gammal ost».

FYRTIOSJUNDE KAPITLET.

En färd på isjakt.

Fix steg fram till hr Fogg och såg honom skarpt i ögonen.

— Ni har således mycket brådt om? sporde han.

— Mycket.

— Ni är angelägen om att vara i New-York den 11 före ångbåtens afgång till Liverpool?

— Riktigt.

— Om er resa icke blifvit afbruten genom indianernas anfall, skulle ni ju anländt till New-York redan på morgonen den 11?

— Ja, tolf timmar före ångarens afgång.

— Ni är således försenad tjugo timmar och måste på något sätt söka återvinna åtta af dem. Kanhända kunde det finnas ett sätt.

— Till fots?

— Nej, på isjakt. Här är en karl, som föreslagit mig att göra färden på det sättet.

Fogg svarade ej, utan styrde i stället ögonblickligen kurs på mannen, som gick på perrongen. Det var en amerikanare vid namn Mudge.

Några minuter senare stodo de i ett skjul och betraktade ett egendomligt fordon, ett slags släde, som uppbars af två framtill liksom medar något uppåtböjda bjälkar och kunde lämna sittplatser åt fem eller sex personer. Ungefär vid tredjedelen af dess längd reste sig en hög mast med ett väldigt storsegel och vid ett järnstag å densamma var

fäst ett focksegel. Släden kunde styras med ett slags åra baktill.

Under vintern, då järnvägstrafiken stoppas af snöhinder, användas rätt ofta dylika fordon mellan stationerna å den frusna, snöhöljda prärien. Den betydliga segelmassan gör, att de isynnerhet vid medvind ila fram öfver skaren lika fort som expresstågen.

Fogg och amerikanaren voro snart öfverens. Det blåste en stark västlig bris och snön var frusen. Herr Mudge ansåg, att den förlorade tiden kunde återvinnas — det var således allt skäl att försöka färden.

På det att fru Aoda ej måtte utsätta sig för obehaget af en resa i så skarp köld, föreslog hr Fogg henne att stanna vid kastellet under Passepartouts skydd och sedan i allsköns bekvämlighet fara till Europa. Men hon ville på inga villkor skiljas från sin räddare, och Passepartout var lycklig öfver hennes vägran: han ville högst ogärna lämna sin husbonde och allraminst låta honom resa ensam med polisagenten.

Denne brydde alltmera sin hjärna med undran öfver Fogg. Kunde denne verkligen vara så djärf att hoppas gå strafflös i England, sedan han rest jorden rundt? Eller skulle han vara oskyldig? I hvilket fall som helst skulle han själf göra sin plikt och följa Fogg som hans skugga.

Klockan 8 var allt färdigt: de resande taga plats och insvepte sig i sina resfiltar. Seglen hissades, och drifven af vinden flög isjakten, fram öfver den frusna snön. Hölle vinden i med samma styrka och från samma väderstreck, skulle de kloc-

kan 1 kunna vara framme i Omaha, där talrika tåg ständigt gå till New-York och Chicago.

Hvad det gick! Seglen spändes ut för vinden, och jakten strök fram öfver slätten som en jättefågel på väldiga vingar. Hr Mudge satt vid åran och styrde. De resande tryckte sig tätt intill hvarandra, men ingen sade ett ord, ty kölden ökades af hastigheten och tog andan från dem.

Prärien låg jämn som ett haf: man skulle kunnat tro, att färden gått öfver en ofantlig, tillfrusen insjö. Vägen till Omaha låg alldeles fri — det enda, som skulle kunna komma hr Foggs förhoppningar på skam, var, att något skulle råka i olag på isjakten eller att vinden skulle vända sig eller bedarra. Emellertid tilltog den i styrka, så att masten böjde sig som ett rö och hölls uppe blott af ståltrådsvanterna, hvilka vinden aflockade klagande toner, som om de varit strängar på ett stort instrument.

— Både kvinten och oktaven höras, anmärkte hr Fogg. Och dessa ord voro de enda, han sade under hela färden.

Passepartout var röd i ansiktet som solen, då hon är öfvertäckt af töcken, men han var vid godt lynne. Han såg gärna allting i ljust och hoppades, att allt skulle gå väl; han kände sig till och med erkännsam mot detektiven, som var upphofsman till denna färd, men i alla fall hade han ögat på honom. Hans tacksamhet mot hr Fogg var gränslöst; utan tvekan hade denne satt både förmögenhet och lif på spel för att rycka honom ur rödskinnens händer, och detta skulle tjänaren aldrig glömma.

Isjakten flög fortfarande framåt med ilande fart;

En flock uthungrade prärievargar sökte hinna fatt jakten.

om man passerade floder eller träsk, märkte man det ej, ty det hvita snötäcket dolde markens beskaffenhet. Ingen by, ingen station syntes till. Ibland gick färden förbi ett enstaka träd, hvars grenar våldsamt vredos och kröktes af stormen. Någon gång såg man en ensam fågel, som uppskrämdes af jakten och lyfte vingarna till flykt. Allt emellanåt rusade en flock magra, uthungrade prärievargar fram och sökte hinna fatt jakten. Passepartout stod färdig att skjuta ned den förste, som kunde hinna fram, men jakten lämnade dem lyckligtvis inom några minuter långt bakom sig.

Klockan 1 syntes några snötäckta tak. Det var Omaha. De voro framme. Passepartout och Fix hoppade af och sträckte på sina stela lemmar. Hr Fogg hjälpte ned fru Aoda och betalade hr Mudge med vanlig frikostighet. Passepartout tryckte varmt handen på isjaktens ägare — han skulle velat taga honom i famn, om ej han haft så ondt om tid. Alla skyndade till banstationen, där ett expresståg just stod färdigt att afgå till Chicago. De resande hunno nätt och jämt in i en kupé, då tåget satte sig i gång.

Med god fart bar det nu af genom Iowa och Illinois, och klockan 4 följande dag, den 10 december, voro de resande i Chicago. Här skyndade de från ett tåg till ett annat, lokomotivet hvisslade, och så gick färden mot New-York. Den 11 stannade tåget en kvart öfver elfva på kvällen vid bangården — alldeles midtför den landningsplats, där »Cunardliniens» ångbåtar bruka ligga.

De skyndade strax dit — —

Ångaren »Kina» hade för tre kvart sedan afgått till Liverpool. Nu tycktes allt hopp vara ute.

FYRTIOÅTTONDE KAPITLET.

Fogg finner en utväg.

En af den franska linjens ångbåtar, hvilka äro lika snabbgående som de andra linjernas, skulle visserligen afgå den 14 december, men oberäknadt den direkta tidsförlusten, som härigenom skulle vållas Fogg och hans ressällskap, gå dessa ångare ej direkt till Liverpool eller London utan till Havre, hvilket skulle ytterligare försena Foggs framkomst.

Ett af Inmanlinjens fartyg skulle afgå dagen därpå, men som den linjens båtar äro mera afsedda för utvandrares befordran, hafva de svaga maskiner och kunna således blott uppnå en medelmåttig hastighet.

Passepartout var utom sig af förtviflan. Dessa 45 minuter voro ett dråpslag, som med ens krossade alla hans herres förhoppningar. Och felet var hans, som i stället för att jämna vägen hopat hinder på hinder! Fogg sade emellertid ej ett enda förebrående ord.

— Låtom oss sofva på saken! I morgon skola vi fatta ett beslut! Kommen nu! sade han.

Och så togo de in på ett hotell vid *Broadway*, New-Yorks lifligaste gata, som är nära en svensk mil i längd och 25 meter bred samt bebyggd med idel palats. Fogg sof ostördt som vanligt, men de andra kunde knappast få en blund i ögonen af oro.

Dagen därpå var det den 12 december. Hade Fogg kommit med den snabbgående »Kina» kväl-

len förut, skulle han godt hunnit fram till London på utsatt tid. Men nu!

Fogg gick ensam ut, sedan han bedt fru Aoda och Passepartout hålla sig färdiga att afresa hvilket ögonblick som helst. Han begaf sig ned till stränderna af floden Hudson och sökte bland de där liggande fartygen något, som ämnade afgå. Men då de flesta voro segelfartyg, kunde han ej tänka på att använda dem. Han var nära att uppgifva sina efterforskningar, då han fick syn på ett propellerfartyg med smäckra och fina former, hvilket utsände stora, svarta rökmoln och tycktes färdigt att gå till sjös.

Om några ögonblick hade Fogg fått tag i en roddare, som med några årtag förde honom till fartygets fallrepstrappa. Kaptenen befann sig ombord, och Fogg fick strax tala med honom. Det tycktes vara en femtio års man, en riktig sjöbjörn med stora, utstående ögon, med kopparröd hy och rödt hår, hals som en oxe och ett obehagligt ansiktsuttryck.

— Jag är Fileas Fogg från London.

— Och jag kapten Speedy från Cardiff! svarade sjöbjörnen.

— När seglar ni?

— Inom en timme.

— Resan gäller?

— Bordeaux, genmälde kaptenen kort.

— Har ni last?

— Nej, blott barlast.

— Passagerare?

— Har aldrig passagerare. Besvärligt gods, som gärna vill bråka och klaga! förklarade kaptenen buttert.

— Är ert fartyg snabbgående?

— Nära 12 knop.* »*Henrietta*» är känd af alla sjömän, förklarade kaptenen stolt.

— Vill ni föra mig och tre andra personer till Liverpool?

— Till Liverpool! Hvarför inte lika gärna till Kina eller nordpolen? sade kaptenen hånleende.

— Jag skall till Liverpool! sade Fogg kallt.

— Nej, det vill jag inte.

— På inga villkor!

— Nej, jag ämnar mig till Bordeaux, och till Bordeaux skall jag.

— Icke till något pris? envisades hr Fogg.

— Nej.

Tonen var så bestämd, att Fogg började misströsta.

— Men fartygets redare? anmärkte han emellertid.

— Det är jag. Jag rår själf om min »*Henrietta*».

— Jag hyr den!

— Nej.

— Jag köper den.

— Nej! sade kaptenen med höjd röst.

Här tycktes icke ens Foggs guld kunna öfvervinna hindren. Men han fick ett infall.

— Vill ni taga mig med till Bordeaux?

— Nej, inte om ni så bjöde mig 500 kronor.

— Jag bjuder 5,000! sade Fogg enkelt.

— För hvarje person? sporde kaptenen med uppspärrade ögon.

---

* Knop eller sjömil = 1,855 km. »Tolf knop» alltså nära $2^1/_4$ nymil i timmen.

— Ja.

— Och fyra personer var det?

— Ja.

Kaptenen ref sig

bak örat: 20,000 kronor att förtjäna utan att behöfva ändra sin kurs! Så dyrbart »resgods» är inte att förakta för en kapten, äfven om han är sin egen redare.

— Klockan nio går jag, sade han kort. Är ni då ombord, så — —

— Klockan nio äro vi ombord! sade Fogg, kastade sig i en vagn, hämtade fru Aoda och Passepartout samt erbjöd artigt hr Fix att följa med. Alla voro ombord, när »*Henrietta*» lättade ankar.

Passepartout stönade som ett litet lokomotiv och ropade *ack* och *ve*, när han hörde hvad denna resa skulle kosta. Fix räknade efter, huruvida där verkligen skulle bli något öfver åt Englands bank och honom själf, när rundresan blifvit fullbordad. Hundrafemtitusen kronor hade visst redan gått åt.

Det dröjde ej länge, förrän »*Henrietta*» lade ut. Brooklynhängbron och frihetsgudinnans märkvärdiga jättestaty på Liberty Island lämnade de snart bakom sig, och på föga mer än en timme hade de hunnit genom det långa inloppet till New-York och mött hundratals fartyg. De styrde nu kursen mot öster, att börja med längs Long Islands kust.

FYRTIONIONDE KAPITLET.

Fileas Fogg som kapten.

Dagen därpå gick en person upp på »*Henriettas*» kommandobrygga och afläste besticket, som det heter på sjömansspråket, när man beräknar, hvar ett fartyg befinner sig. Men det

var icke kapten Speedy utan Fileas Fogg i egen person.

Kaptenen var däremot inlåst i sin hytt och utstötte det ena vrålet vildare än det andra. Och man kan ej precis undra öfver hans vrede: det

var allt annat än angenämt att sitta som fånge på sin egen skuta.

Det hade gått helt enkelt till. Fogg ville till Liverpool, men kaptenen vägrade envist att föra honom dit. Fogg låtsade då som han ville följa med till Bordeaux. Under de tolf, tretton timmar, som han varit ombord, hade han emellertid gjort sig god vän med manskapet, både matroser och eldare, samt strött löften och banksedlar omkring sig med fulla händer. Och därför stod Fogg på kommandobryggan, under det kaptenen satt inlåst,

och därför styrdes nu kursen på Liverpool. För öfrigt skötte Fogg befälet så, att hvar man kunde se, att han varit sjöman.

Fru Aoda var orolig men sade ingenting, Fix stod stum af häpnad, och Passepartouts beundran för sin husbonde öfversteg alla gränser.

»*Henrietta*» visade sig verkligen vara så snabbgående, att hon inom den beräknade tiden borde kunna hinna fram. Men huru många oförmodade hinder kunde ej resa sig! Vinden kunde slå om, maskinen stoppa eller komma i olag — hvad kunde icke allt hända!

De första dagarna gick färden under de gynnsammaste förhållanden: vinden stod stadigt på sydväst, hafvet var ganska lugnt och seglen kunde tillsättas.

Passepartout var ständigt i rörelse, ständigt glad och munter. Han gjorde matroserna alla de tjänster, han kunde, förvånade dem med sin vighet, muntrade upp dem med tusen upptåg och trakterade dem med allt möjligt godt. Men ibland greps han af otålighet och önskade blott, att färden skulle vara slut. Fix gaf han ibland en lång blick, men de taltes ej vid mera.

Detektivens förstånd stod nu alldeles stilla. Denne Fogg, som i sista stund lyckades uppspåra en ångbåt, mutade besättningen, inspärrade kaptenen, tog befälet öfver båten och visade sig vara en erfaren sjöman. Men en person, som stulit en million, kunde väl också stjäla en ångbåt: hvarför skulle han ej sluta med att bli sjöröfvare! Sannolikt ämnade han ej alls gå i land i Liverpool utan gifva sig af till någon aflägsen punkt i

världen och slå sig ned där helt lugnt. Fix började bli ångerköpt.

Den 13 december gick ångbåten förbi sydspetsen af Newfoundlandsbankarne, denna farliga punkt, där vinden är nyckfull och tjockan tät. Under natten sjönko både barometern och termometern, vinden gick öfver på nordost och blef bitande kall. Seglen måste beslås och mera ånga släppas på; fartyget stampade våldsamt och farten minskades af sjögången. Snart öfvergick brisen nästan till orkan; kunde ångaren ej hålla sig uppe mot sjön, kunde den löpa fara att komma i drift för stormen, och då skulle alla gå okända öden till mötes. Men Fogg var en man, som förstod sin sak i grund och bibehöll sin kurs utan att ens minska ångan. Kunde ej båten lyfta sig upp på de mötande vågorna, skar den sig genom dem. Däcket försvann emellanåt under vatten, men framåt gick det alltjämt.

Kapten Speedy satt fortfarande kvar i sin hytt, svor och tjöt och utstötte de fruktansvärdaste hotelser. Passepartout måste hafva ögonen med sig, då han bar mat till honom. Fogg tycktes ej ens veta om, att där på båten fanns någon annan kapten än han själf.

Den 16 december var det 75 dagar sedan Fogg och Passepartout lämnade London. Den farligaste hälften af öfverfarten var verkställd, och hade det varit sommar, skulle inga skäl till farhågor hafva förelegat, men nu var man i hög grad beroende af den ombytliga väderleken.

Den dagen såg Passepartout maskinisten komma upp på däck, gå bort till hr Fogg och samtala ifrigt med denne. Den trogne tjänaren greps af

en oförklarlig oro och närmade sig oförmärkt för att komma underfund med hvad som sades. Först uppfattade han endast enstaka ord. Därpå hörde han sin husbonde säga:

— Är ni riktigt säker på saken?

— Fullkomligt! Kom ihåg, att vi alltsedan vår afresa eldat på af glatta lifvet, och att om vi också hade kol nog för att gå med svag maskin mellan New-York och Bordeaux, så räcka de inte till en resa för full maskin från New-York till Liverpool.

— Jag skall tänka på saken! sade Fogg.

Passepartout hade begripit hvad det gällde: kolen började tryta. Han betogs af dödlig ångest.

— Ja, kan min husbonde reda sig ur den knipan, så är han en trollkarl! mumlade Passepartout och gick att sätta Fix in i dessa nya hotande förhållanden.

— Och ni tror, att vi äro på väg till Liverpool? sporde Fix med gåtfull min.

— Naturligtvis.

— Åsna! sade detektiven, höjde på axlarna och gick.

Passepartout var nära att med en ny lektion i boxning efter fransk metod besvara denna förolämpning. Men han lugnade sig med den tanken, att Fix hade skäl att vara ursinnig: han hade ju nu snart rest jorden rundt utan att kunna hvarken hindra Fogg i hans planer eller uträtta det minsta till nytta för sig själf.

FEMTIONDE KAPITLET.

Fogg blir häktad.

Hvilket beslut skulle Fogg fatta? Hans tvek-samhet var ej lång: redan samma afton kallade han till sig maskinisten och sade:

— Elda på af alla krafter, så länge det finns kol!

Några ögonblick senare vältrade tjocka rök-moln ut ur ångarens skorsten och lade sig som ett svart dok öfver vågorna.

Så gick det två dagar. Men den 18 kom maski-nisten åter upp och anmälde, att kolen ej skulle räcka mer än dagen ut.

— Godt, sade Fogg. Men elden får ej minskas, tvärtom. Elda på bara!

Samma dag vid middagstiden ropade Fogg på Passepartout och bad honom gå ned efter kapte-nen. Den häpne tjänaren kunde icke visat en mera förvånad min, om man bedt honom gå och släppa lös ett lejon eller en tiger, och när han gick ned till hytten, mumlade han för sig själf:

— Tänk hvad den skall vara ilsken!

Några minuter senare syntes kapten Speedy på däck. Han svor och väsnades och såg ut som en bomb, färdig att explodera hvilket ögonblick som helst.

— Hvar äro vi? röt han och såg ut som han hållit på att kväfvas, så svartblått var hans ansikte.

— Hundrasjutti sjömil från Liverpool! sade Fogg kallt.

— Sjöröfvare! tjöt kaptenen.

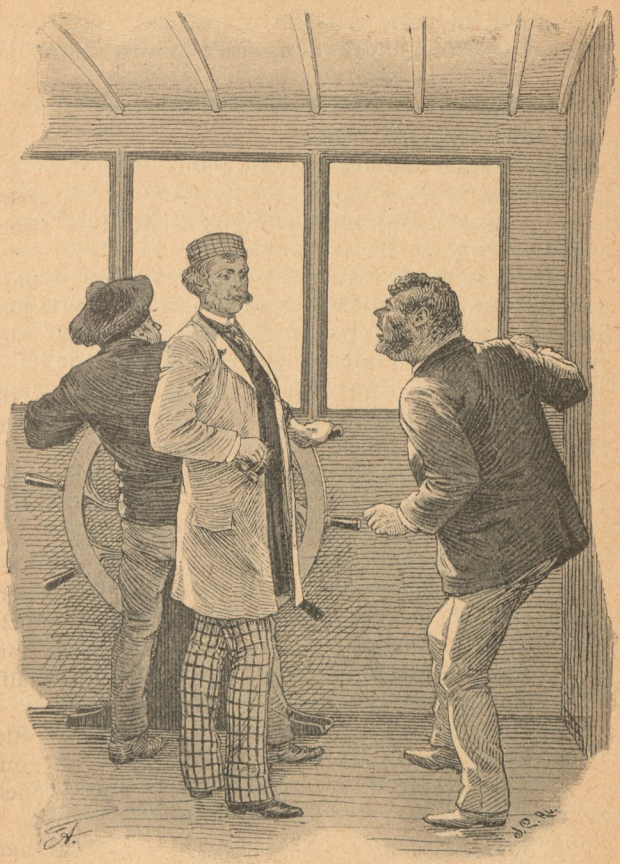

— Jag har låtit hämta er hit, min herre — — —
— Bandit! Usling!
— Jag vill köpa ert fartyg!

— Vill ni det? Å — — —

— Jag är nämligen tvungen att bränna upp det!

— Min »*Henrietta*»?!

— Åtminstone öfverbyggnaden — vi ha ingenting annat att elda med.

— Bränna upp mitt fartyg, som kostat 200,000 kronor!

— Jag ger tvåhundrafemtiotusen! afbröt Fogg och tog fram en packe banksedlar.

Dessa utöfvade en märkvärdig verkan på kapten Speedy. Man behöfver ej ens vara amerikan för att erfara en viss rörelse vid åsynen af så mycket pengar. Kaptenen glömde sitt inrotade hat till passagerare, sin vrede öfver fångenskapen i hytten — han glömde allt. »*Henrietta*» var en tjugo år gammal låda. Affären var lysande.

— Får jag järnskrofvet på köpet? frågade han i betydligt tamare ton.

— Skrof och maskin. Äro vi öfverens?

— Kör! utbrast kaptenen.

Och han tog banknoterna, räknade dem och stack dem i fickan. Passepartout stod där blek som ett lärft, och Fix höll på att få ett slaganfall.

— Jag är skyldig er en förklaring, sade Fogg till kaptenen. På grund af ett högt vad måste jag vara i London den 21 december, och som ångbåten gick ifrån mig i New-York, så — — —

— Ja, edra skäl bryr jag mig icke om, eftersom jag nu gjort en god affär. Men vet ni hvad, kapten — —?

— Fogg är mitt namn.

— Kapten Fogg, ja. Ni är en riktig Yankeenatur. Jag har aldrig träffat någon styfvare.

Vår engelsman böjde ej ens på hufvudet vid

dessa ord, som skulle innebära ett smickrande bevis på kaptenens högaktning, utan sporde blott:

— Nu tillhör ju fartyget mig?

— Från köl till masttopp — allt, som är af trä, förstås.

— Godt! Slopa allt träinnanrede och bränn upp det! kommenderade fartygets nye ägare.

Den dagen gingo sängarna, ruffarna, däckshytten, undre däcket och kajutan. Dagen därpå kom turen till rår, spiror och rundhult; masterna höggos ned, klyfdes och splittrades. Besättningen visade ett brinnande nit, och Passepartout sågade, högg och klyfde för tio. Alla ombord utom fru Aoda tycktes gripna af ett vildt förstörelsebegär.

Den 20 december gingo väggbeklädnaden och största delen af däcket. »*Henrietta*» såg ej mer ut som en ångbåt utan som en pråm, men på kvällen skymtade man en fyr på Irlands kust.

Klockan 10 var man dock blott på höjden af Queenstown, och Fogg hade blott 24 timmar på sig för att hinna till London. Så mycken tid skulle åtgå för »*Henrietta*» att hinna fram till Liverpool äfven med högsta ångtryck. Men snart skulle bränslet och således äfven ångan tryta.

— Jag måste verkligen beklaga er otur! sade kapten Speedy, som mot sin vilja alltmer började intressera sig för Fogg. Ödet är er ogynnsamt. Ni kan inte hinna fram.

— Är det Queenstown där borta, där ljusskenet synes?

— Ja.

— Kunna vi ej löpa in där?

— Jo, men ej förr än om tre timmar, då flodtiden inträder.

— Då vänta vi! afslöt Fogg samtalet.

Ångarne, som gå från Amerika till Europa, bruka aflämna posten i denna lilla hamn på irländska kusten. Med alltid uppeldade expresståg går posten sedan till Dublin och därifrån till Liverpool med ytterst snabba båtar. Härigenom får posten tolf timmars försprång före oceanångarne.

Fogg ämnade göra sig samma tidsvinst till godo. Med »*Henrietta*» inlopp han klockan 1 på morgonen i hamnen, sade farväl till kapten Speedy, som åter var i okvald besittning af sitt fartyg, som ännu var värdt halfva köpesumman, och steg i land med sitt sällskap.

Fix kände ett vildt begär att häkta Fogg, så

snart denne satte foten på engelsk grund. Emellertid gjorde han det ej. Hvarför, kunde han ej säga själf.

Men han öfvergaf ej sin brottsling, utan for med samma tåg som de andra till Dublin, dit de ankommo i gryningen, och steg sedan liksom de andra ombord på en af dessa ångare, som bestå nästan endast af maskin och äro hvassa som knifspetsar samt skära tvärs igenom böljorna, nästan som om de afskjutits ur en kanon.

Klockan fattades 20 minuter i 12, när Fogg den 21 december satte foten på kajen i Liverpool. Nu hade han blott sex timmars resa till London.

Passepartout var yr af glädje och gaf till ett jubelrop.

Men i det ögonblicket gick Fix fram till hr Fogg, lade sin hand på hans skuldra och tog fram sin häktningsorder.

— Ni är ju herr Fileas Fogg? sade han.

— Ja.

— I drottningens namn förklarar jag er häktad.

FEMTIOFÖRSTA KAPITLET.

Fem minuter för sent.

Fogg satt fängslad i vaktrummet å tullkammaren. Här skulle han tillbringa natten och morgonen därpå föras till London.

Passepartout hade velat göra ett förtvifladt försök att i häktningsögonblicket kasta sig öfver de-

tektiven men hindrats af polisen. Fru Aoda förstod ej meningen med detta handlingssätt af den man, som så länge färdats i hennes och hr Foggs sällskap. Passepartout förklarade henne allt. Måhända greps hon af större harm öfver att detektiven kunde misstänka hennes räddare för stöld än öfver häktningen och det förlorade vadet, men hon kände sig ur stånd att göra något och kunde endast fälla tårar.

Fix kände det lugn och den tillfredsställelse, som alltid är en följd af uppfyllda plikter. Om Fogg vore skyldig eller oskyldig, blefve rättens sak att afgöra: Fix hade gjort sitt.

Med ens slog det Passepartout, att just han vore skuld till denna sista, förfärliga olycka. Hvarför hade han ej talat om alltsammans för sin husbonde? Denne skulle öfvertygat detektiven, huru han tagit miste på person, och styrkt sin egen oskuld. Åtminstone skulle han då ej på egen bekostnad och till sin egen olycka släpat med sig denne eländige, som visade sitt tack för alla tjänster genom att häkta den ädlaste man i världen. Passepartout grät som ett barn. Han önskade, att han aldrig blifvit född eller att han åtminstone klått upp Fix en gång hvar dag under hela färden.

Trots kölden kvarstannade fru Aoda och den olycklige tjänaren i tullhusets förstuga: de hoppades att åtminstone än en gång få återse herr Fogg.

Den hedervärde gentlemannen satt under tiden på en träbänk i förvaringsrummet och syntes till det yttre fullkomligt oberörd af denna hårda skickelse. Kanhända kokade det inom honom med denna återhållna glöd, som hos lugna personer kan bli så förfärlig, när den ändtligen en gång

bryter lös? Väntade han ännu? Hvad väntade han i så fall på? Hyste han ännu hopp?

Han var ju ohjälpligt ruinerad, nu när han stod så nära målet. Hade han ej blifvit arresterad, hade han haft nio timmar och en kvart till på köpet för sin resa. Och denna kunde han göra på sex timmar.

Sitt ur hade han lagt framför sig, och med uppmärksam blick följde han visarnas gång. En gång steg han upp och gick rundt omkring rummet. Tänkte han kanske på flykt? I så fall gäckades nog snart hans förhoppningar, ty dörren var tillbommad och fönstren försedda med järngaller.

Han satte sig igen och framtog sin annotationsbok. Där stod:

»*December 21, lördag, Liverpool.*»

Och han tillade:

»*80:e dagen, klockan 11,40 f. m.*»

Så satte han sig ned och väntade.

Klockan slog ett. Hr Fogg lade märke till att hans ur gick två minuter före. Hon slog två. Hade han i detta ögonblick varit fri och kunnat taga ett extratåg till London, skulle han kunnat hinna upp till »Framstegsklubben». Han rynkade pannan en smula — —

Klockan 2,33 hördes ett buller af dörrar, som skyndsamt öppnades. Fogg kände igen Passepartouts och detektivens röster, och hans blick lågade upp ett ögonblick.

Vaktrummets dörr slogs upp, och in störtade fru Aoda, Fix och Passepartout. Fix flåsade och stönade, hans hår stod åt alla håll; han var varm

så att det ångade af honom, han kunde med möda få fram ett ord.

— Å, förlåt, förlåt! stammade han ändtligen. En olycklig li... likhet! Banktjufven togs för tre dar se'n. Ni är... fri!

Ja, Fileas Fogg var fri. Och han visade det ögonblickligen. Han gick rakt på polismannen, och så snabba, häftiga rörelser hade han troligtvis aldrig förr gjort. Han drog båda sina armar till sig och därpå gingo hans knytnäfvar en god stund som lärkvingar; med mekanisk regelbundenhet föllo de ned på den stackars detektivens skalle, axlar och bröst. Det var ett kok stryk, så mönstergillt som någon kunde önska se.

Fix föll, men gaf ej ett ljud från sig: antagligen insåg han, att han led, hvad hans gärningar värda voro. Fogg såg på klockan och tyckte antagligen, att afbasningen kostat för mycket tid. Tid är pengar! säger det engelska ordspråket. Så var det också i detta fall.

Fogg och hans medresande kastade sig upp i en vagn och foro till bangården. Klockan var 2,40.

Expresståget till London hade gått för 35 minuter sedan. Fogg beställde ett extratåg, men detta kunde allra tidigast bli färdigt att afgå klockan 3.

Då var det också i ordning. Sedan fru Aoda och Passepartout stigit in i kupén, underrättade Fogg lokomotivföraren, att en kunglig belöning skulle komma denne till del, om han raskade på. Så ljöd afgångssignalen.

På fem och en half timme skulle afståndet tillryggaläggas, och om banan är fri, går det lätt. Men ett par opåräknade uppehåll måste göras.

När de resande kommo fram till stationen i London, felade klockan 10 minuter i 9.

Sedan Fogg rest jorden rundt, kom han hem precis 5 minuter för sent. Han skulle varit i klubben 8,45 e. m.

Han hade förlorat vadet.

FEMTIOANDRA KAPITLET.

Fogg besluter gifta sig.

Herr Foggs grannar skulle säkerligen följande dag blifvit högst förvånade, om någon sagt dem, att hans hus vid Drottninggatan åter var bebodt, ty dörrar och fönster voro stängda som vanligt.

När ressällskapet hade lämnat bangården, gaf Fogg med vanlig självbehärskning sin tjänare i uppdrag att göra några inköp. Själf begaf han sig hem och tog med sig fru Aoda, som fick sig ett par ofvanrum anvisade i hans hus. Hon var förtviflad och visste ej, hvad hon skulle taga sig till.

Fogg själf bar med skenbar likgiltighet det slag, som drabbat honom. Men han var dock ruinerad, och detta genom en klåpare till detektiv! Han hade med en beräkning utan like tillryggalagt hela den ofantliga vägsträckan, röjt undan tusen hinder, trotsat tusen faror, ja, till och med haft tid att under resan utföra en ädel och be-

hjärtad handling, och så hade han lidit skeppsbrott i själfva hamnen genom en handling, lika oförutsedd som oförklarlig, hvadan han aldrig kunnat afvärja den. Nog var det hårdt!

Af den betydande reskassan var just inte så mycket kvar. Hans förmögenhet bestod således nästan blott af den halfva million, som stod insatt hos Baring Brothers, men den hade hans klubbkamrater vunnit. Vadet skulle ej hafva inbragt honom någon synnerligen stor vinst, äfven om han vunnit det, ty utgifterna hade varit dryga, men nu ägde han så godt som ingenting, tyckte han. Och som han ingått vadet mest för äran att

vinna det, kände han sig också förnedrad och förödmjukad.

Det första Passepartout gjorde,

när han kom fram till sin bostad, var att han rusade upp och släckte gaslågan, som brunnit i åttio dygn. I breflådan hade han funnit en gasräkning, som kom honom att hoppa på ett ben af förskräckelse; det kunde vara öfverflödigt att den skulle bli större.

Hela natten vakade Passepartout som en hund utanför sin herres dörr.

Dagen därpå gick han i vanlig tid in till honom, men kunde ej märka, om Fogg sofvit eller ej. Med några ord befallde hans husbonde honom att servera fru Aoda frukost; själf ville han blott ha te och rostadt bröd. Hela dagen hade han att göra med ordnande af sina angelägenheter, och först på kvällen skulle han anhålla om några minuters samtal med fru Aoda.

Passepartout hade hela natten plågats af förebråelser för det han ej varskott sin herre. Nu stod han ej ut längre.

— Käre herre! Herr Fogg! Det är mitt fel! Å! utropade han och vred sina händer.

— Jag anklagar ingen! sade Fogg lugnt. Jag vill vara ensam.

Passepartout gick och skyndade att beklaga sig för fru Aoda, som var lika ängslig som han. Men hon förstod, att ingenting vore att göra, och dessutom hade han ju förklarat, att han ville tala med henne på aftonen.

Huset syntes hela dagen vara obebodt, och för första gången, sedan han tagit sin bostad där, vandrade Fileas Fogg ej till sin klubb vid vanligt klockslag. Hvad hade han där att göra, när han ej på utsatt tid kvällen förut kunnat infinna sig där? Nu väntade honom troligen ingen. Han behöfde ej ens infinna sig hos Baring Brothers, ty

hans kamrater hade hans anvisning. Han blef således hemma hela dagen.

Passepartout sprang under denna tid upp och ned för trapporna utan ett ögonblicks rast eller ro, och när han kände sig alltför olycklig, knackade han på fru Aodas dörr, slog sig tyst ned i ett hörn och såg på den unga damen, som alltjämt satt tyst och grubblande.

Klockan half 8 lät Fogg fråga, om hon ville unna honom ett ögonblicks samtal. Några ögonblick senare voro de ensamma. Utan att visa minsta rörelse tog han en stol och slog sig ned vid brasan.

Efter några minuters tystnad vände han sig till henne.

— Kan ni förlåta mig, att jag fört er till England? sade han.

— Jag! sade hon och sökte lugna sig.

— Då jag beslöt att föra er bort från det land, där så många faror och försåt lurade på er, var jag rik och räknade på att kunna ställa till ert förfogande en del af min förmögenhet. Ni skulle ha kunnat bli rik och oberoende. Nu är jag ruinerad.

— Jag vet det, hr Fogg, och det är jag, som skulle be er om förlåtelse: jag har följt med er, varit er till besvär — kanske är det just jag, som fördröjt er och därigenom vållat eder ruin eller åtminstone bidragit därtill.

— Ni kunde icke stanna i Indien, min fru, och det var min plikt att bringa er i säkerhet för edra obevekliga förföljare.

— Således har ni icke blott ryckt mig undan en kvalfull död, utan också velat betrygga min

framtid här i edert fädernesland? sporde änkan, och hennes röst darrade af rörelse.

— Ja, det var min mening — förhållandena hafva korsat mina planer. Jag ber emellertid att till er få öfverlämna hvad jag har kvar.

— Ni själf då?

— Jag behöfver ingenting.

— Det är sant: en sådan man som ni kan aldrig behöfva frukta fattigdomen. Ni har vänner.

— Ingen enda.

— Edra släktingar skola — —

— Jag står ensam i världen.

— Då beklagar jag er. Det är tungt att stå ensam i världen och icke äga ett enda hjärta, som man kan anförtro sina bekymmer åt. Men det heter ju, att olyckan är lättare att bära, när man är två om den.

— Så säger man.

Fru Aoda reste sig och räckte honom sin hand.

— Vill ni ha mig till vän och släkting? Vill ni taga mig till hustru?

Fileas Fogg reste sig också. Hans läppar darrade, hans kinder fingo färg, hans ögon glänste. Ett ögonblick sänkte han sitt hufvud och därpå svarade han:

— Jag har eder kär, Aoda! Jag älskar dig af hela mitt hjärta, rättade han sig.

Deras ögon möttes. Hennes lyste af den ädlaste hängifvenhet.

Fogg ringde, och Passepartout skyndade in. Då han såg dem stå där hand i hand, förstod han allt, och hans breda anlete strålade som solen i söderns länder.

— Det är kanske litet sent, men gå bort till

pastor Wilson och bed honom komma hit och viga oss i morgon förmiddag.

— I morgon måndag? frågade Passepartout.

— Just så.

Passepartout var redan nere — han tog trappan i två skutt.

FEMTIOTREDJE KAPITLET.

»God afton, mina herrar!»

När det blef bekant i London, att den verklige föröfvaren af stölden i Englands bank, en herre med namnet Strand, hade den 17 december blifvit häktad i Edinburgh, blef det en stor uppståndelse i den engelska hufvudstaden, och man erinrade sig genast Fileas Fogg och hans märkvärdiga vad om en resa jorden rundt. Man hade en tid ansett honom som en lumpen tjuf, den där efterspanades af polisen; nu stod han rentvagen från dessa misstankar, och man talade öfverallt om hans vad. Alla, som sysslat med denna affär, talat, skrifvit om den, hållit på Fogg eller emot honom, började på nytt lifligt intressera sig för hans öde. Nya vad ingingos, och hans namn blef åter ett värdepapper på börsmarknaden.

Men hvar kunde han vara? Hade han dukat under? Var han död eller försenad? Eller skulle han den 21 december klockan 8,45 e. m. med sina kända lugna steg öfverstiga tröskeln till »Framstegs-

klubben»? Hans kamrater i klubben voro ej minst intresserade — det gällde ju betydande belopp! Man telegraferade till Amerika och Asien, man satte ut spioner, att öfvervaka huset vid Drottninggatan, men utan påföljd. Han var som bortblåst. Polisen visste ej ens hvad som blifvit af detektiven Fix, som kommit så illa på villospår.

Lördagskvällen blef där riktig folkträngsel i Pall Mall och angränsande gator, trafiken hämmades, och en stor massa mäklare och vadhållare höllo till vid ingångarna till klubbens lokal. Polisen kunde med möda upprätthålla ordningen.

I stora salongen stodo hans fem motståndare, alla offer för otålighet och oro.

Klockan slog 8,15.

— Om en halftimma är tiden ute! sade ingeniör Stuart.

— När kom sista tåget från Liverpool? frågade Flanagan.

— Klockan 7,23. Nästa tåg kommer 12,10, upplyste Ralph.

— Hade han anländt klockan 7,23, skulle han redan ha varit här; vi kunna således anse oss ha vunnit vadet.

— Det är bäst att vänta, innan vi sjunga segersånger: vår gamle Fogg är en egendomlig man, som aldrig kommer för sent eller för tidigt. Jag skulle ej alls bli förvånad, om han stege in i sista minuten.

— Jag skulle knappt tro mina egna ögon, om han visade sig, sade Stuart, nervös som alltid.

— I själfva verket var planen vanvettig, menade Flanagan. Hur punktlig en människa må vara, kan hon råka ut för oöfverstigliga hinder,

och ett drÖjsmål på två eller tre dagar är ju nog för att förstöra alla hans planer.

— Dessutom, erinrade Sullivan, har man inte hört ett ord från honom eller om honom, fast han haft godt om telegrafstationer på resan.

— Visst har han förlorat! ropade Stuart. »Kina» kom i går från Newyork till Liverpool — med någon annan postångare har han ej kunnat fara. Men han var ej med. På Sjöfartsunderrättelsernas passagerarelistor finns inte heller hans namn. Han har troligtvis inte ens hunnit till Amerika än.

— Ja, i morgon kunna vi gå till Baring Brothers och lyfta vår vinst, menade Ralph.

Klockan visade 8,40.

— Fem minuter till! sade Stuart med hes röst. Allas hjärtan klappade häftigt, men hvar och en sökte behärska sig, och de slogo sig ned vid spelborden.

— Jag skulle icke afstå min andel i vadet, om man bjöde mig nittiniotusen niohundranittinio kronor 99 öre, sade Stuart och försökte morska opp sig.

Visaren pekade på 8,42. Ingen hade mod att bryta tystnaden.

— 8 och 44! utropade Sullivan och rösten darrade.

— En minut kvar! hviskade Stuart.

Allas ögon följde sekundvisaren.

Vid den femtiofemte sekunden hördes utifrån hurrarop, tjut och oväsen. Vadhållarne reste sig.

När klockan felades 3 sekunder i den utsatta tiden, öppnades dörren, och innan ännu visaren hunnit den sextionde sekunden, hördes Fileas Foggs lugna stämma:

— *God afton, mina herrar!*

En yrande folkhop hade trängt sig i hans spår.

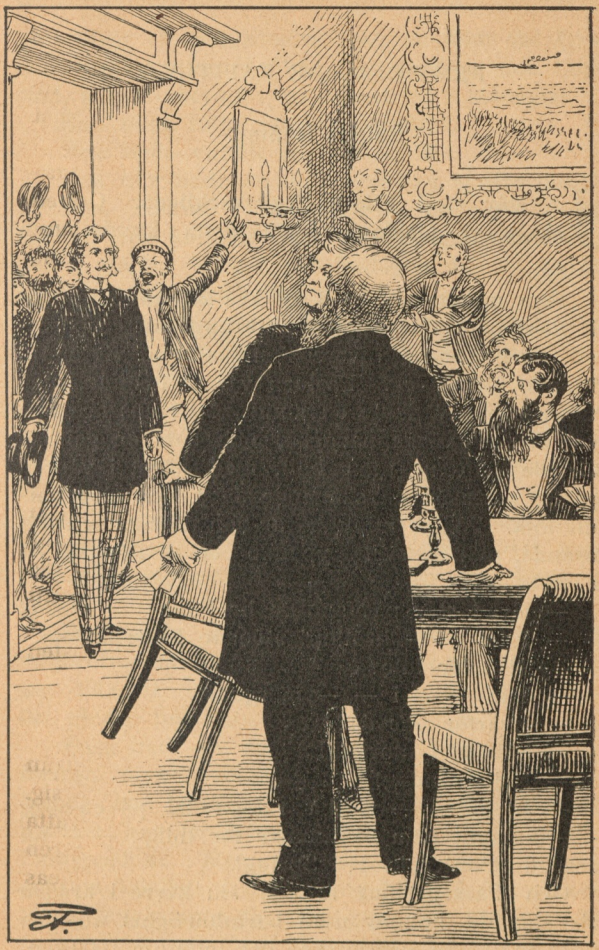

God afton, mina herrar!

FEMTIOFJÄRDE KAPITLET.

Gåtans lösning.

Ja, där stod Fileas Fogg verkligen. Och nu skola vi förklara, huru detta kunde vara möjligt.

Fem minuter öfver 8 på kvällen hade han gifvit Passepartout i uppdrag att uppsöka en pastor och med honom öfverenskomma om vigsel till följande förmiddag. Pastorn var ej hemma, men Passepartout väntade en stund. Med ens fick han syn på en väggalmanacka, och som en galning störtade han ut utan hatt, med håret i vädret, sprang värre än en skenande häst och slog omkull folk. På tre minuter var han tillbaka och föll flåsande, eldröd, svettdrypande och mållös ned på en stol.

— Hvad står på? sporde hr Fogg.

— Intet — — bröllop! stönade Passepartont.

— Hvarför inte?

— Inte — — i — — morgon!

— Hvarför *inte* då?

— Söndag i morgon!

— Nej, måndag!

— Jo jo, — — vi ha räknat fel på en dag, — — kommit hem 24 timmar för tidigt, — — nu bara 10 minuter kvar! Spring!

Och Passepartout fattade sin herre i kragen och släpade honom utan barmhärtighet ut. De höggo en droska, och kusken fick löfte om 2,000 kronor, om han kunde hinna fram. Och sedan han

kört öfver ett par hundar och snuddat vid fyra, fem vagnar, stannade han vid klubben, och Fogg stod, som vi berättat, på utsatt tid i salongen.

Han hade fullbordat sin rundresa.

Han hade vunnit en half million.

Men hur hade en man som han, själfva punktligheten, kunnat räkna miste på en hel dag och tro, att han kommit fram på lördagen den 21, då det i själfva verket var fredagen den 20, så att resan blott kräft 79 dagar?

Jo, han hade vunnit en dag på sin resa, därför att han rest *österut:* hade han rest åt motsatt håll, skulle han förlorat en i stället.

Han färdades nämligen mot solen, och dagarna minskades följaktligen med 4 minuter för hvar längdgrad, som han passerade. Som graderna äro 360, vann han således 1,440 minuter, d. v. s. jämt 24 timmar. Han såg med andra ord solen passera meridianen 80 gånger, under det hans kamrater hemma i London sågo den blott 79 gånger.

Det skulle också Passepartouts märkliga familjerofva ha upplyst om, därest hon utvisat dagar lika så väl som timmar och minuter. Men det gjorde hon inte.

Fogg hade nu åter en vacker förmögenhet att förfoga öfver. Hvad som återstod af reskassan delade han mellan den stackars detektiven, mot hvilken han ej hyste något agg, och sin trogne Passepartout. Men som det bör vara ordning och punktlighet i allt, afdrog han på den senares konto betalningen för gaslågan, som brunnit 1,920 timmar på grund af Passepartouts slarf att icke släcka den, innan de reste.

På måndagen stod bröllopet. Passepartout uppträdde som brudens vittne vid vigseln. Hvem stod den äran närmare än han, som på starka armar burit henne ned från rajahns bål?

Hade Fogg således vunnit sitt vad, så hade han ock för detta mål anlitat alla sin tids samfärdsmedel, ångbåtar, järnvägar, vagnar, tulljakter, isslädar och elefanter. Han hade ytterligare skärpt sin redan förut enastående kallblodighet och noggrannhet i beräkningar, sin förmåga att ur hvarje än så kinkigt läge finna den bästa, ofta den enda utvägen.

I penningar hade han visserligen ej vunnit mycket mer än resan kostat. Men han hade gjort en annan vinst, som ej var att förakta: en älsklig och hängifven maka, som skänkte honom, den trots sitt lugna, kalla yttre dock varmhjärtade Fileas Fogg, ett långt äktenskaps och familjelifs ljufva lycka.

Högre och dyrbarare gåfva har lifvet ej att bjuda.

JORDEN RUNDT
1872 och 1900.

Åttio dagar för en färd jorden rundt är icke längre något häpnadsväckande såsom när Fileas Fogg och Passepartout år 1872 gjorde denna resa. Redan nu kan en dylik tur göras på sextiosex dagar. Den nuvarande rundresetabellen ter sig nämligen på följande sätt:

Från New-York till Southampton	6	dagar
» Southampton till Brindisi	$3^1/_2$	»
» Brindisi till Jokohama, genom Suezkanalen	42	»
» Jokohama till San Francisko	10	»
» San Francisko till New-York	$4^1/_2$	»
Summa	66	dagar

Men inom kort skall hälften af sistnämnda tid vara tillräcklig. När den sibiriska järnvägen snart nog är fullbordad, skall resetabellen få följande utseende:

Från Bremen, med järnväg till Petersburg	$1^1/_2$	dagar
» Petersburg till Vladivostok	10	»
» Vladivostok till San Francisko	10	»
» San Francisko till New-York	$4^1/_2$	»
» New-York till Bremen	7	»
Summa	33	dagar

Och dock är härvid endast beräknad en tåghastighet af 48 kilometer i timmen, under det man

i våra dagar alltmer sträfvar att låta tågen uppnå — om ej samma snabbhet som Foggs färd öfver de amerikanska hängbroarna, så åtminstone den största möjliga. *Trettio dagar* torde således snart nog vara allt hvad som behöfs för en resa jorden rundt.

Men det är att märka, att den nya vägen rundt vår planet icke kommer att erbjuda samma rika och växlande öfverblick af allt hvad natur och konst har att erbjuda en vetgirig resandes öga i skilda länder och luftstreck, enär en stor del af resan upptages af färden öfver Stilla hafvet och genom de sibiriska ödemarkerna.

Omöjligt är ju dock ej, att blifvande resenärer äfven där kunna få upplefva äfventyr, som kunna gifva blifvande reseskildrare ämnen till intressanta arbeten. Hafvet har alltid oväntade faror och oanade skönheter att erbjuda, och hvem vet hvad allt den nordasiatiska snööknens oändliga fält kunna hysa inom sitt ännu outforskade område?

INNEHÅLL.

	Sid.
1. Herr Fogg skaffar sig en ny betjänt	3
2. Passepartout finner, att han har det bra	8
3. Ett samtal, som kan komma att stå herr Fogg dyrt	10
4. Herr Fogg förvånar sin betjänt	17
5. Telegrammet	23
6. På engelska konsulatet i Suez	29
7. Fix tror sig göra upptäckter	32
8. På Röda hafvet	35
9. Passepartout råkar illa ut	40
10. I järnvägskupén	45
11. En gångare så god	50
12. En syn i skogen	56
13. Fogg visar, att han har hjärta	63
14. Utanför afgudatemplet	66
15. Passepartout får en idé	70
16. Hvem fick elefanten?	75
17. Öfversten tager afsked	78
18. Det ser illa ut för Fileas Fogg	82
19. Kostar det något, så smakar det något	88
20. Finurliga planer kunna också misslyckas	90
21. Ombord på »Rangoon»	93
22. Passepartout träffar en gammal bekant	97
23. Passepartout begriper alltsammans	101
24. Storm och tidsförlust	105
25. Passepartout promenerar	109
26. Ett samtal på tu man hand	115
27. Passepartout blir både rådlös och redlös	119
28. Bättre brödlös än rådlös	123
29. »Fiskmåsen» styr till hafs	130
30. Hvirfvelstormen	133
31. För sent!	139
32. Passepartout vaknar	141

	Sid.
33. Hvad Passepartout såg i Japan	146
34. I japanska kläder	152
35. Passepartout får en anställning	155
36. »Människopyramiden» och dess fall	159
37. Passepartouts klocka gick nog rätt	163
38. Passepartout boxas	167
39. »Guldgräfvarestaden»	170
40. Ett valmöte i Amerika	174
41. Expresståget och bisonoxarnes tåg	179
42. Hur man i Amerika passerar murkna broar	184
43. Öfversten blandar sig i spelet	190
44. Indianerna blanda sig i spelet	194
45. Räddas skall han, död eller lefvande!	200
46. Passepartout igenfunnen	203
47. En färd på isjakt	210
48. Fogg finner en utväg	215
49. Fileas Fogg som kapten	219
50. Fogg blir häktad	224
51. Fem minuter försent	229
52. Fogg besluter gifta sig	233
53. »God afton, mina herrar!»	238
54. Gåtans lösning	242

Svenska
Barnboks-
Institutet
STOCKHOLM

5

JORDEN RUNDT PÅ 80 DAGAR

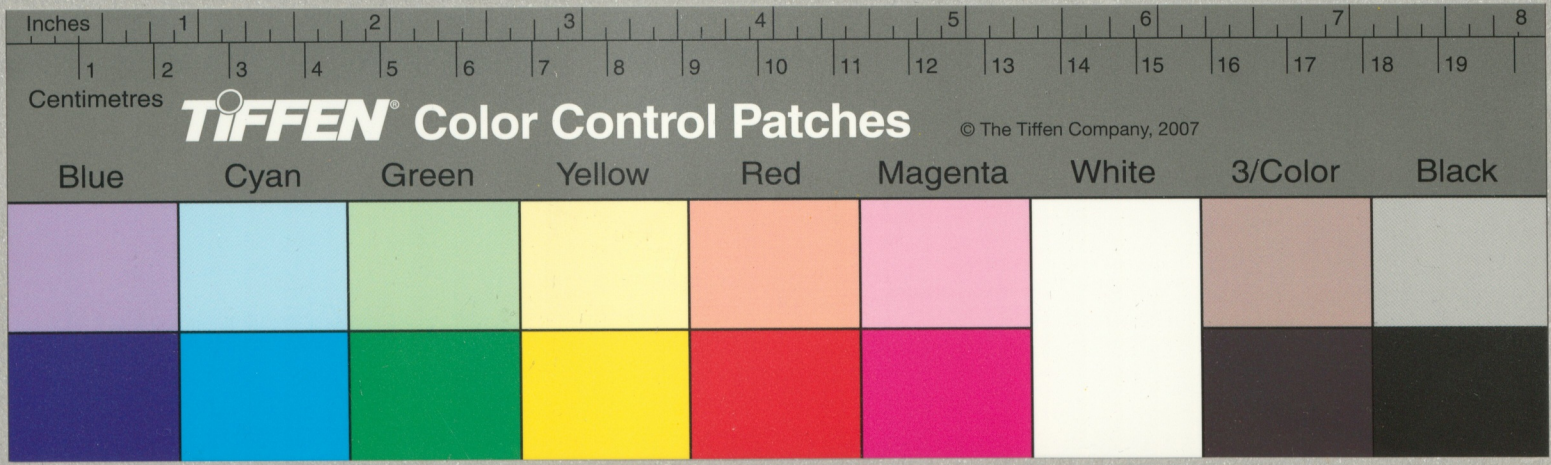
Inches
1
2
3
4
5
6
7
8
Centimetres
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
TIFFEN® Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black